

**MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI
FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA II.**

**Nyomonkövetési jelentés
2017**

Tartalomjegyzék

1.	Reményből fordulat	3
2.	Összefoglaló	7
3.	Beavatkozási területek szerinti áttekintés	18
I.	Gyermek jól-lét területét érintő feladatok	18
II.	Az oktatás területét érintő feladatok	26
III.	A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok	41
IV.	Az egészségügy területére vonatkozó feladatok	53
V.	Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok	61
VI.	A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok	68
VII.	A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések	80
4.	Az intézkedések előrehaladása	86
5.	A Stratégia céljai és az intézkedési terv beavatkozásai	91

1. Reményből fordulat

- **2016-ra, a 2013. évi mélypontot követően több mint 850 ezer fővel csökkent a szegénység vagy társadalmi kirekesztettség kockázatának kitett népesség, arányuk 1,9 százalékponttal a 2008-ban mért alá csökkent.**
- **2016-ra a 2014. évi 459 ezerről 185 ezerre csökkent a mélyszegénységben¹ élők száma.**
- **2013 óta folyamatosan csökken a gyermekes családok szegénysége²**

A magyar gazdaság növekedése, a nemzeti szintű jövedelemprogramok és a komplex felzárkózási politika hatékony megvalósítása együttesen eredményezi a szegénységben élők élethelyzetének és életkilátásainak tartós javulását. A felzárkózási munka egységes rendszerré formálódott, eléri és bevonja a célcsoportokat, prioritást kap a kormányzati munkában, élvezzi az érintettek és a lakosság többségének támogatását.

Az európai uniós országok legnagyobb roma népességei közül mára a hazai roma népesség körében a legmagasabb a foglalkoztatottság³.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia végrehajtása már **érezhető hatását a mindennapokban**, hiszen javul az érintettek életminősége, autonómiája, együttműködési készsége, hitelessé válik a társadalmi párbeszéd.

A Stratégia az Európai Unió más tagországai számára is mintaadó, bizonyítékokon alapuló szegénységellenes program, amely lépésről lépésre, összefüggő és tematikus rendszerben kívánja megvalósítani a mélyszegénységben élők felzárkózását, társadalmi integrációját.

- A stratégia hazai és uniós forrásokból finanszírozott végrehajtása – a kidolgozásához hasonló módon – az államigazgatási és szakmai szervezetek széles körének, valamint a roma közösség szervezeteinek folyamatos bevonásával történik.
- Az ellenőrzés és monitorozás tudományosan megalapozott módon és ugyancsak szakszerű keretek között, tervszerűen zajlik. Ennek folyamatába is bekapcsolódnak a célcsoportok érdekképviseleti szervezetei.

A Stratégia megszületését nemzetközi szinten is elismerés övezte, de a végrehajtás eredményessége az egyes szakterületi beavatkozások sikerességével, a mélyszegénységben élők, a roma közösség, az érintett célcsoportok életminőségének, életkörülményeinek javulásával mérhető. A nyomonkövetési jelentésben ezért külön is kitérünk az integráció szempontjából kiemelkedő jelentőségű iskolázottságot és foglalkoztatást-foglalkoztathatóságot érintő folyamatok, valamint a szegénységgel kapcsolatos adatok alakulására.

¹ Azaz a jövedelmi, az anyagi és a munkaszegénység által egyaránt érintettek száma.

² A szegénység vagy társadalmi kirekesztés kockázatának kitett gyermekes háztartások aránya: 2013: 39.1%; 2014: 36.3%; 2015: 31.1%; 2016: 29.6%.

³ A 20-64 éves korosztály 44%-a foglalkoztatott: EU-MIDIS II Second European Union Minorities and Discrimination Survey, Roma-Selected findings, 2016. november

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. összesen **144 összehangolt programelemet** tartalmaz, amelyek mindegyike **komplex és koordinált** munkával valósul meg. A stratégia céltudatosságát leginkább **a szegénység átöröklési spiráljainak mechanizmusait megtörő** intézkedései igazolják. Ezek között is kiemelést érdemelnek

- a **gyermekjóléti, gyermekvédelmi** ellátások, szolgáltatások elérhetőségének, minőségének, hatékonyságának javítása (23 intézkedés),
- a szegénység, **szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása** (3 intézkedés),
- a roma és mélyszegénységben élő gyerekek **oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása** (14 intézkedés),
- az **iskolai lemorzsolódás csökkentése** (17 intézkedés),
- **gazdaság- és vállalkozásfejlesztés** a hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű emberek foglalkoztatása érdekében (14 intézkedés), és
- a települési és térségi **szegregáció csökkentése** érdekében meghozott intézkedések (16 intézkedés).

A Stratégia végrehajtása során már a 2011. évi induláskor azzal számoltunk, hogy a felzárkózást segítő munkától már középtávon, nyolc-tíz év távlatában – egyes részterületeken azonban ennél rövidebb időn belül is – lehet pozitív változásokra számítani.

A tudományos és szakmai műhelyek azonban már most adatokkal alátámasztottan igazolják, hogy a mélyszegénységben élők életviszonyaiban tendenciaszerű változások következtek be.

A második **nyomonkövetési jelentésben így már** beszámolhatunk arról is, hogy a beavatkozási területek és a célok meghatározása, valamint a hozzárendelt eszközrendszer működése társadalmilag hasznosnak és értékesnek bizonyult, és tényleges eredmények születtek.

Ma már egyértelmű, hogy a felzárkózást segítő munka

- **önálló szakmapolitikai területté, egyben**
- **komplex ágazatközi** beavatkozási rendszerré alakult.

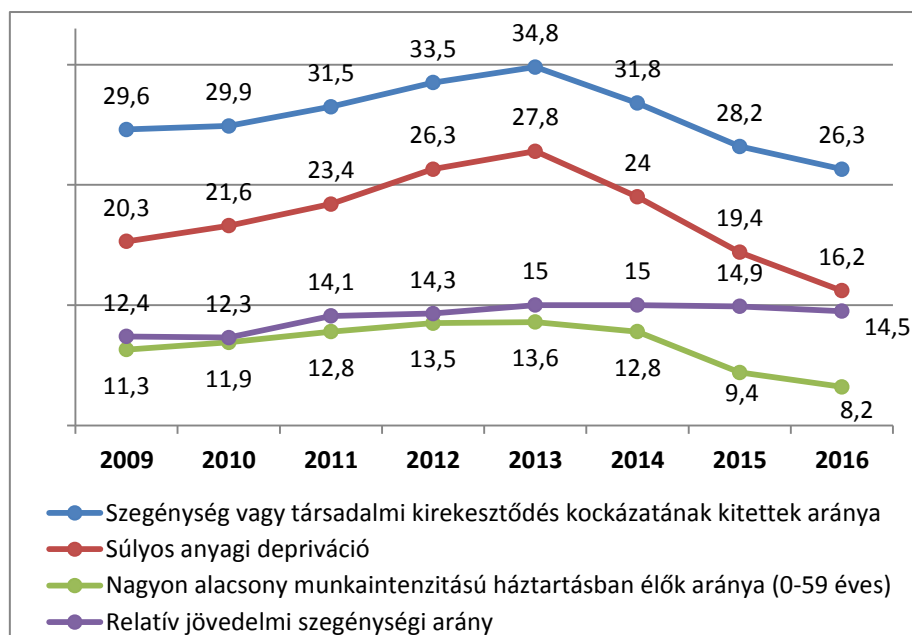
A Stratégia végrehajtása során az is világossá vált, hogy

- **eredmények kizárólag összehangolt összkormányzati együttműködéstől** várhatók,
- az eredményekre hatással vannak az olyan **jövedelempolitikai beavatkozások**, mint a rezsicsökkentés, az eladósodás elleni védelem, a foglalkoztathatóságot és a tényleges foglalkoztatás növelését szolgáló munkahelyvédelmi és adópolitikai beavatkozások, a családi típusú adózás stb., amelyeket a kormányzat évek óta kiemelt figyelemmel működtet.

Ma már nyilvánvaló és vitathatatlan, hogy a munkanélküliség és **a szegénység elleni küzdelem eredményei mérhető és igazolható módon megjelentek, stabilizálódtak, és elérték a célcsoportokat.**

Ezt támasztják alá a KSH és más mértékadó szervezetek kutatási jelentései, amelyek szerint 2013 óta egyértelműen javulnak **a szegénység és társadalmi kirekesztődés mutatói.**

1. ábra Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya

Forrás: KSH 2016⁴

A szegénység fokozatos visszaszorulásával párhuzamosan az is tapasztalható, hogy a **lakossági fogyasztás jelentős mértékben és tartósan bővül, hasonlóan az ún. gazdasági bizalomindex növekedéséhez.**

A szemléletváltó felzárkózást segítő közpolitikai beavatkozások talán legtöbbet ígérő eredménye, hogy **a mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani a segélyezési rendszer passzivitásra készítő viszonyaiból,** és a közfoglalkoztatásba, illetve a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programokba való bevonással oly módon aktivizálni, **hogy a munkakultúra megerősítésével felgyorsulhasson az önálló életvezetési és jövedelemszerzési képesség kialakítása, illetve helyreállítása.**

Komoly eredményként értékelhető az is, hogy a felzárkózási eszközrendszer részét képező, a hátrányos helyzetű álláskeresők bevonásával működő, **képzéssel egybekötött közfoglalkoztatási programok** is mérhető javulást hoznak.

Előrelépés tapasztalható a **szociális gazdaság** sajátos világában is, valamint más innovatív szociálpolitikai programok területén, mint például az 1990-es évek elején elindult, jelenleg mintegy 8200 család részvételével működő **szociális földprogramokban,** amelyekben a roma lakosság részvétele eléri a 60 %-ot.

A szegénység felszámolását célzó felzárkózási politika eredményességét, és ezzel a kormányzati erőfeszítések nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő hatásosságát jelzik Magyarországon a KSH alábbi adatai.

- 2016-ban a **szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya** 26,3% volt, ami **1,9 százalékponttal alacsonyabb,** mint egy évvel korábban (KSH). A legnagyobb javulás a

⁴ A KSH az EUROSTAT-tól eltérően nem az adatfelvétel évével, hanem az adatok vonatkoztatási évével közli az adatokat. E jelentésben a nemzetközi összehasonlíthatóság érdekében az EUROSTAT datálásával használjuk az adatokat.

gyermekek és fiatalok, a nagycsaládosok és egyszülős háztartások, valamint a legalacsonyabb (legfeljebb alapfokú) iskolai végzettségűek és a munkával rendelkezők körében tapasztalható.

- **2015 és 2016 között nagymértékben csökkent a nagyon alacsony munkaintenzitású, azaz munkaszegény háztartásokban élők aránya: 9,4%-ról 8,2%-ra.**
- **Igen jelentősen, több mint 3,2 százalékponttal csökkent a súlyos anyagi deprivációban élők aránya: a 2015-ben mért 19,4%-ról 16,2%-ra.** A legnagyobb arányú javulás a váratlan kiadások fedezése (70,7%-ról 50,7%-ra), a megfelelő táplálkozás (kétnaponta húsvétel fogyasztásának hiánya, 2015: 23,7%; 2016: 19,1%), illetve a hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos kiadások esetében volt (hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos hátralék, 2015: 21,6%; 2016: 19%).
- **A közfoglalkoztatási programok többszázezer embert érintettek, 2016-ban 223 469 főt, köztük becsléseink szerint 44 694 fő roma nemzetiségű személyt.**

- **A magyar lakosság életminőségében és életszínvonalában bekövetkezett változások tartósan ígérkező fordulatra mutatnak.** A szegénységben, különösen a mélyszegénységben élők és a romák helyzetének javulása európai viszonylatban is kiemelkedőnek számít. **A szegénység mélységének és kiterjedésének mérséklődése a felzárkózási politika egyik legnagyobb eredménye.**

A továbbiakban részletesen is bemutatjuk az MNTFS első jelentése óta mért és tapasztalt változásokat.

2. Összefoglaló

Eredmények és fordulat a szegénység elleni küzdelemben

A Kormány az 1430/2011. (XII. 13.) Korm. határozattal elfogadta a Nemzeti társadalmi felzárkózási stratégiát, valamint annak végrehajtásáról a 2012–2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervet. A Stratégia frissítését a Kormány a Magyar nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia II. (MNTFS II.), Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája, a Köznevelés-fejlesztési stratégia, továbbá a Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia elfogadásáról szóló 1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozattal (a továbbiakban Kormányhatározat) végezte el. A Stratégia 2015–2017. évekre szóló intézkedési tervét a 1672/2015. (IX. 22.) Kormányhatározat (a továbbiakban intézkedési terv) tartalmazza. Az MNTFS és frissítése összhangban van az Európa 2020 stratégiához kapcsolódó Nemzeti reform program szegénységcsökkentést szolgáló céljaival és intézkedéseivel.

Helyzetkép

Összességében **valamennyi szegénységet mérő főbb mutatóról elmondható, hogy a 2012-2014 közötti mélypont után eltérő ütemben, de folyamatosan javulnak.**

A 2016-os adatok szerint a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek magyarországi aránya a mélypontnak tekintett *2013-as értékekhez viszonyítva 8,5 százalékponttal mérséklődött, és 1,9 százalékponttal a 2008-ban mért alá csökkent*, vagyis az EU2020 stratégia szegénységcsökkentési céljához kapcsolódó vállalás kiindulási évéhez képest eddig **253 ezer fővel sikerült csökkenteni a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek számát.** Ez azt jelenti, hogy **Magyarország megfelelő ütemben közelíti az EU2020 stratégia szegénységcsökkentési célját, s valószínűsíthető, hogy a vállalását – kevés tagország egyikeként – teljesíteni tudja.**

Magyarország az Európa 2020 stratégiának a szegénységcsökkentést szolgáló céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20%-os csökkentését vállalta 2020-ig; ez 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

Az MNTFS átfogó céljai – szinkronban az Európa 2020 stratégia hazai szegénységcsökkentési céljaival – a következők:

- 1. A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre.**
- 2. A szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása.**
- 3. A társadalmi, gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.**

A Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb, 2016. évi (a 2015. évre vonatkozó) statisztikai adatai szerint Magyarországon **2,541 millió ember élt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatát jelentő életkörülmények között**⁵

⁵ A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma/aránya elnevezésű összetett mutató, nem csupán a hétköznapi fogalmak szerint szegénynek, nélkülözőnek tartott emberek körét jelöli, hanem azon népességet, amely ki van téve a szegénységnek. Az indikátor három statisztikai mutató által érintett népesség számát jelöli – azaz, ha valaki a három közül bármelyik mutató szerint szegénységnek kitett helyzetűnek minősül, számba veszik az összetett mutató értékének számításakor. A három mutató az alacsony jövedelmet, a munkaszegénységet és az anyagi javak súlyos szűkösségét méri. (Anyagilag súlyosan depriváltak, akik meghatározott kilenc fogyasztási tétel

Ugyanakkor az is látható (a 2015-ös az uniós átlagról rendelkezésre álló legfrissebb adat alapján), hogy bár javulnak a mutatók, a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 4,5%-kal magasabb az uniós átlagnál (23,7%).

Az általános szegénységi arányok javulásával párhuzamosan a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a gyermekes háztartásokban élők körében **is folyamatosan csökken: 2013: 39,1%, 2014: 36,3%, 2015: 31,1%; 2016: 29,6%.**

A jövedelmi szegény háztartásokban élő gyermekek aránya is jelentősen, 2,8 százalékponttal, 19,9%-ra csökkent 2015 és 2016 között. Ez azt jelenti, hogy mintegy 46 000 fővel kevesebb gyermek él olyan háztartásban, ahol az egy főre jutó ekvivalens jövedelem nem éri el a mediánjövedelem 60%-át. (2015: 382 000, 2016: 336 000).

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányát tekintve a legjelentősebb javulás a nagyobb, a 2 felnőtt, 3 vagy több gyermekkel típusú háztartásokban tapasztalható, ahol 2013 óta 15,4%-kal kevesebb a veszélyeztetettek száma. Őket követik a 2 felnőttből és egy, illetve két gyermekből álló családok, ahol 9,6%-kal illetve 7,3%-kal csökkent a szegénység valamely dimenziójával (munkaszegénység, jövedelemszegénység, anyagi depriváció) sújtottak száma. 2014-ig folyamatosan nőtt az egyedülálló szülő gyermekkel háztartástípusokban a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek vonatkozó aránya. Ezen negatív tendencia 2015-ben pozitív irányt vett, ugyanakkor javulást csak a 2015-ös adatok mutatnak; akkor a 2014-ben mért 63,2 %-ról 2015-re 56 %-ra esett vissza a mutató értéke. Bár ezt követően 2016-ra az adatok visszatértek 60% fölé (62,3%-ra), de még így is a 2014-es szint alatt maradtak. E negatív folyamatban mindenképpen változás figyelhető meg, azt azonban majd csak a következő évekre vonatkozó adatokból lehet pontosabban megállapítani, hogy merre tart a folyamat. A kormány a 2016-os évre számos egyedülálló szülőt támogató intézkedést hozott, amelyek hatása a következő években lesz mérhető.

A jövedelmi szegénység csökkenésével összefüggésben az úgynevezett „szegénységi rés”, a szegénység mélységét jellemző indikátor – mely a szegénységi küszöb alatt élők jövedelmének a szegénységi küszöbtől való távolságát mutatja – jelentős mérséklődése is jellemző volt az utóbbi években. 2013 és 2016 között 21%-ról 18%-ra csökkent a szegénységi probléma súlyosságát mérő mutató.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma/aránya elnevezésű összetett indikátor három statisztikai mutatóját tekintve **a súlyos anyagi depriváció mértéke csökkent a legszámottevőbben** az utóbbi egy, illetve három évben. A teljes lakosságra vonatkozó adatok tanúsága szerint **2016-ban 1,567 millió ember** élt súlyosan deprivált körülmények között, ami **311 ezerrel kevesebb**, mint az ezt megelőző évben.

A mutató javulásában legnagyobb mértékben a váratlan kiadások fedezetének hiánya (2015: 70,7%; 2016: 50,7%), az évi egy hetes üdülés hiánya (2015: 55,1%; 2016: 50,6%), valamint a két naponta húsétel fogyasztásának hiánya (2015: 23,7%; 2016: 19,1%) dimenziók játszanak meghatározó szerepet. Csökkenést mutatnak ugyanakkor a hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos hátralék (2015: 21,6%;

közül legalább négyről anyagi okból lemondani kényszerültek: 1. váratlan kiadás fedezése, 2. évi egy hét üdülés, 3. fizetési hátralékok, 4. megfelelő étkezés, 5. a lakás megfelelő fűtése, 6. mosógép, 7. színes TV, 8. telefon, 9. személygépkocsi).

2016: 19%), valamint a lakás megfelelő fűtésének hiánya (2015: 9,6%; 2016: 9,1%) elnevezésű dimenziók arányszámai is. Ezek enyhítését célozták a kormányzat intézkedései a devizahitelekkel, illetve a rezsicsökkentéssel kapcsolatban.

A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők száma is jelentősen mérséklődött, 2015-től egy év alatt 687 ezer főről 588 ezer főre csökkent. 99 ezer fővel kevesebb az 59 év alatti népességen belül azon személyek aránya, akik olyan háztartásban élnek, ahol a munkaképes korú felnőttek az előző évben teljes munkapotenciáljuk kevesebb mint 20%-át töltötték munkával.

A roma népességen belül a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya két éves távlatban, 2014 és 2016 közötti 45%-ról 36%-ra csökkent. Ugyanakkor figyelemreméltó, hogy a 2015-ös érték 26,7% – ez, a legutóbbi évet illetően a foglalkoztatottság csökkenésére utal.

Hosszabb időtávon, a fordulóponttól, 2013-tól tekintve az anyagi deprivációban (2013: 2,709 millió fő, 2016: 1,567 millió fő) és a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők száma is (2013: 1,011 millió fő, 2016: 588 ezer fő) közel a felére csökkent, míg a relatív jövedelmi szegénységben élők száma 63 ezer fővel kevesebb mint 3 évvel ezelőtt (2013: 1,461 millió fő, 2016: 1,398 millió fő).

A relatív jövedelmi szegénységi arány az a szegénységi mutató a három közül, amely az össznépesség tekintetében szinte alig (2015: 14,9%; 2016: 14,5%; EU28 átlag 2015-ben: 17,3%), viszont a romák körében annál látványosabb mértékben javult. 2014 és 2016 között 67,9%-ról 54,7%-ra csökkent azoknak a romáknak az aránya, akik a medián ekvivalens jövedelem 60%-ánál kevesebb jövedelemmel rendelkező háztartásokban, vagyis jövedelmi szegénységben élnek.

A romák körében mért **súlyos anyagi depriváció** 78,1%-ról 63,9%-ra mérséklődött 2014 és 2016 között.

Az összetett mutató, **a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a romák körében közel a 90%-ról hét százalékponttal javult 2014 és 2016 között** (2014: 89,7%; 2015: 83,7%; 2016: 82,8%).

A szegénység főbb mutatói 2009 és 2016 között⁶

Indikátorok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya	29,6	29,9	31,5	33,5	34,8	31,8	28,2	26,3
<i>roma</i>						89,7	83,7	82,8
<i>nem roma</i>						29,8	26,8	24,5
Súlyos anyagi depriváció	20,3	21,6	23,4	26,3	27,8	24	19,4	16,2
<i>roma</i>						78,1	67,8	63,9
<i>nem roma</i>						22,1	18,1	14,7
Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya (0-59 éves)	11,3	11,9	12,8	13,5	13,6	12,8	9,4	8,2

⁶ A táblázat a KSH hivatalos szakmai módszertani szempontjai alapján került összeállításra. A nemzetiségre vonatkozó kérdésblokkok a roma és a nem roma népesség összetétel jellemzőit, a KSH-nak a nemzetiségi hovatartozást tudakoló kérdésére adott, a magukat cigánynak vagy romának vallók önkéntes válaszai alapján mutatja be.

	<i>roma</i>						45,3	26,7	35,9
	<i>nem roma</i>						8,4	6,6	5,2
Relatív jövedelmi szegénységi arány		12,4	12,3	14,1	14,3	15	15	14,9	14,5
	<i>roma</i>						67,9	63,1	54,7
	<i>nem roma</i>						13,1	13,7	13,2

Adatforrás: KSH – MNTFS indikátor rendszer

A munkanélküliek száma folyamatos csökkenést mutat. 2015-höz képest 2016-ban mintegy 73 ezer fővel kevesebben voltak munka nélkül (308 helyett 235 ezer fő). A munkanélküliség magyarországi rátája (2016: 5,1%) már 2013 óta stabilan az EU-s átlag (2016: 8,5%) alatt helyezkedik el.

A munkanélküliség korcsoportos bontását vizsgálva kitűnik, hogy a látványosan mérséklődő, de még mindig százezreket érintő társadalmi probléma legnagyobb arányban a 15-24 éves fiatalokat érinti.

Magyarországon ez az arány 2016-ban a munkanélkülieken belül az aktív népesség 12,9%-a volt, ami magas arány ugyan, de jóval az EU28-as átlag (18,7%) alatt van.

A munkaerőpiaci jelenlét erősen összefügg a képzettség szintjével is. Az iskolai végzettség emelkedésével párhuzamosan csökken a munkanélküliség aránya. 2016-ban az általános iskola nyolc osztályánál kevesebbet végzetek körében 22,2%-os, míg a szakiskolát vagy szakmunkásképzőt végzetek között már csak 5,5%-os volt a munkanélküliségi ráta. 2016-ban a munkakeresők 2,5%-a nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait.

Az MNTFS II. beavatkozásai

Az intézkedési terv programjai egymáshoz kapcsolódva, komplex és multidiszciplináris szemléletben, a célcsoportokra célzottan, az egyéni felelősségvállaláson és a közösség részvételén alapulva valósulnak meg. A szegénységben élők számának csökkentését a magyar Kormány – az átfogó jelentőségű gazdaság- és társadalompolitikai intézkedések mellett – elsősorban komplex programokkal, valamint a hátrányos helyzetű térségekre fókuszálva integrált területi és esélyegyenlőségi programokkal támogatja. A programok, beavatkozások az MNTFS-ben rögzített elvek mentén a teljes életút összefüggéseit szem előtt tartva nyújtanak segítséget a hátrányos helyzetű társadalmi csoportoknak. Az alábbiakban az intézkedési terv 2016. évi főbb eredményeit mutatjuk be röviden, a beavatkozási területeknek megfelelően.

Gyermek jól-lét

étkeztetés – gyermekházak – komplex gyermekprogramok – család és munkahely

- 2016. január 1-jétől az önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatává vált valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek – a 2015. december 31-i KSH adatok szerint összesen 207 388 fő **ingyenes étkeztetésben** részesítése valamennyi iskolai szünet munkanapjain (és a bölcsődék, óvodák zárva tartása idején), első ízben a 2016-os tavaszi szünetben, ha a gyermek szülője e természetbeni ellátásra igényt tart. A bevezetés évében a nyári szünetben 148 069 gyermek, a tavaszi szünetben 93 320 gyermek, az őszi szünetben 97 211 gyermek, a téli szünetben pedig 107 019 gyermek vette igénybe a szülő kérelme alapján az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést.

- A „Szociális humán erőforrás fejlesztése” EFOP-3.8.2 kiemelt program keretein belül valósulnak meg a gyermekvédelmi ellátórendszerben szakmai munkakörben dolgozók részére tervezett képzések.
- A szolgáltatáshiányos településeken az EFOP-1.4.2-16 „Integrált térségi gyermekprogramok” 15 Mrd forintos keretből, az EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely” - **Biztos Kezdet Gyerekházak és kistérségi komplex gyermekprogramok** 5,5 Mrd forintos keretből, valamint ezekhez kapcsolódóan az EFOP-2.1.2-16 „Gyerekesély programok infrastrukturális háttér” konstrukció 5,5 Mrd forint keretből biztosítja a fejlesztésekhez szükséges anyagi és infrastrukturális háttér.
- A napközbeni ellátási formák rugalmasságnövelésének célja a szülők munkaidejéhez való jobb alkalmazkodás. Az intézkedések eredményeképp a **bölcsődében, mini bölcsődében** a fenntartó a napi nyitvatartási időn kívül ügyeletet is biztosíthat, ezáltal pedig az intézmény a szülő igényéhez, munkaidejéhez is jobban igazodhat.
- A **családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatását**, családbarát munkahelyek teremtését, valamint a gyermekek napközbeni ellátását a TOP-1.4.1 projekt 46 Mrd forintból, a TOP-6.2.1 projekt 30 Mrd forintból és a VEKOP-6.1.1 projekt 8 Mrd forintból valósítja meg.

Oktatás

iskolai szociális munka – korai jelzőrendszer – ösztöndíjprogramok – tanoda – pedagógusképzés

- Lehetővé vált az iskolák számára szabadidőszervező, **iskolai szociális munkás** vagy gyermek- és ifjúságvédelmi felelős foglalkoztatása, ami hozzájárul a tanulók közötti problémák kezeléséhez, a tanulói együttműködés javításához, az érintett gyermekek iskolai sikerességének biztosításához, a lemorzsolódás megelőzéséhez, valamint a közép- és felsőfokú továbbtanulás segítéséhez.
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012 (VIII. 28.) Korm. rendelet hatályba lépett módosításával bevezetésre került a **lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer**.
- A halmozottan hátrányos helyzetű **gyermekek esélykülönbségének kiegyenlítését** segíti elő az EFOP-3.1.3-16 kiemelt projekt, amely összesen 4,2 Mrd forintból valósul meg 2020 végéig. A projekt megvalósításába előreláthatóan 550 óvoda lesz bevonva, és 1100 óvodapedagógus továbbképzése fog megvalósulni.
- A **korai iskolaelhagyást megelőző** GINOP-6.2.2 programban 44 szakképzési centrum és azok pedagógusai vesznek részt.
- A **roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzésére** szolgáló programban minimum 225-en vettek részt a tavalyi évben.
- A **sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja** (szakszolgálatok fejlesztése) elnevezésű TÁMOP-3.4.2.B kiemelt projekt fizikai megvalósítása lezárult. A projekt többek között a pedagógiai szakszolgálati intézménystruktúra megújításához nyújtott szakmai támogatást, diagnosztikai eszközök standardizálását és fejlesztését tette lehetővé. A pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek, tanulók száma a 2016-ban 452 348 volt. A 2016-17-es tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 68%-a integrált keretek között részesült nevelésben, illetve oktatásban.
- A 2005 óta működő **Útravaló ösztöndíjprogram**, az *Út a középiskolába és Út az érettségéhez* alprogramjaira összesen 6 Mrd forint keret áll rendelkezésre. Az ösztöndíjprogramon belül Az *Út a szakmához* alprogramban a támogatott tanulók száma a 2014-15-ös tanévben 1 522 fő, a 2015-16-os tanévben 2 285 fő, a 2016-17-es tanévben 3 162 fő volt. Az *Út a diplomához* alprogram

esetében a támogatásban részesült hallgatók száma a 2015-16-os tanévben 1031, míg a 2016-17-es tanévben 866 fő volt.

- Összesen több mint 4000 hátrányos helyzetű tanuló vett részt a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a rászoruló, a középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét, a lemorzsolódás megelőzését szolgáló **Arany János** tehetséggondozó (AJTP), Arany János kollégiumi (AJKP) és Arany János kollégiumi-szakiskolai (AJKSZP) **programokban**. A 2015-16. tanévben az AJTP-ben 608, az AJKP-ban 298, az AJKSZP-ben 182 9. évfolyamos tanuló kezdte meg a tanulmányait.
- 2016 és 2018 között összesen 7,35 Mrd forint európai uniós forrásból több, mint 270 **tanoda** segíti a hátrányos helyzetű tanulók fejlődését. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a munka a tanodák hosszú távú finanszírozásának megalapozása érdekében.
- A korábbi **szakképzési ösztöndíj program** új néven, mint Szabóky Adolf ösztöndíj program működik tovább. A 2016. évre vonatkozóan mintegy 35 990 fő volt jogosult szakképzési ösztöndíjra.

A foglalkoztatás, képzés, gazdasági integráció

aktív eszközök – Ifjúsági Garancia — rugalmas foglalkoztatás – szociális szövetkezet - közfoglalkoztatás

Gazdasági integrációval kapcsolatos programok

- Az **Ifjúsági Garancia program** (GINOP-5.2.1 és VEKOP-8.2.1) célja 25 év alatti, nem tanuló és nem dolgozó (NEET) fiatalok szakképesítés-szerzésének vagy elhelyezkedésének támogatása. A programba 2017. március 1-jéig 47 922 25 éven aluli NEET fiatal lépett be, míg a program keretében foglalkoztatásban résztvevők száma 31 651 fő volt. Képesítést vagy tanúsítványt 5468an szereztek. A programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők száma 4900 fő volt.
- A 214 Mrd forint kerettel megvalósuló GINOP-5.1.1 és a 17,8 Mrd forint keretű VEKOP-8.1.1 kiemelt projektek a **munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését**, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével.
2017. március 1-jéig
 - az NGM és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított programokban résztvevők száma 52 489 fő volt,
 - a megvalósított programokban részt vevő alap- vagy alsó középfokú (ISCED 1,2) végzettséggel rendelkezők száma 14 283 fő volt.
 - a programból való kilépéskor foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levők száma 5390 fő, a képesítést vagy tanúsítványt szerző résztvevők száma pedig 2304 fő volt,
 - a programokba bevont romák száma 3861 fő volt.
- 654 átvilágított és átszervezési tervvel rendelkező vállalkozás közel 30 000 ember **rugalmas foglalkoztatását** tervezheti a 7 Mrd forint támogatási összegű GINOP-5.3.1-14 és GINOP-5.3.2-16 „A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban” konstrukció keretében, amelynek célja a munkahelyi és magánéletbeli kötelezettségek összehangolásának megkönnyítése a rugalmas foglalkoztatási formák és megoldások elterjedtségének növelésén keresztül.
- 2016-ban 223 **szociális szövetkezet** működött a járási startmunka mintaprogramok alapjain szerveződő, jellemzően mezőgazdasági termeléssel, élelmiszer-feldolgozással, helyi termék-

előállítással foglalkozó, a közfoglalkoztató önkormányzatok és a közfoglalkoztatottak alapító tagságával megalakult szociális szövetkezetek programján belül.

- Az **EMMI szociális földprogram pályázata**i révén 14 szervezet 164 főt foglalkoztatott, 567 családot ért el, és 2268 fő életminőségét javította. A másodlagos, háztáji gazdálkodás keretén belül, a szociális agrárgazdálkodási szociális földprogram két alprojektje (eszközbeszerzés-és fejlesztés komponens 50 millió forint finanszírozással, és a kertkultúra és kisállattartási alprojekt 80 millió forint támogatással) 152 szervezet közreműködésével 7200 családot, mintegy 28 800 főt segített.

Közfoglalkoztatás

- A konvergencia régiókban megvalósuló, 30 Mrd forint támogatási összegű GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettségűek, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerőpiaci szempontból releváns képzettség és kompetenciák megszerzésére. A projekt számukra nyújt képzési lehetőséget és a képzéshez kapcsolódó mentori szolgáltatást, összhangban a vonatkozó európai bizottsági országspecifikus ajánlással (**közfoglalkoztatás aktivizáló elemeinek erősítése**), és figyelembe véve a helyi munkáltatói igényeket is. A képzési források az Európai Szociális Alapból, a közfoglalkoztatási bér hazai központi költségvetési előirányzatból biztosított. A bevonni tervezett legalább 85 000 főből 2016. december 31-éig – másodjára bevontakkal együtt – összesen 34 560 fő került képzésbe. A lemorzsolódók száma 1 227 fő, amely a összes bevontak 3,5%-a. A képzési programokat 2016-ban 16 261 fő sikeresen befejezte. A projektben 2017. március 31-ig – másodjára bevontakkal együtt – összesen 45 625 fő került bevonásra, akik közül 30 006 fő már sikeresen befejezte a képzést.

A képzések sikeressége érdekében a programba vonáskor a célcsoporttagokkal pályaeérdeklődési kérdőív, és egyéni képzési terv készül, illetve mentori szolgáltatás támogatja a képzésben tartást és a képzés sikeres befejezését. 2016. december 31-éig 119 mentor segítette a célcsoport tagjait. Ennek köszönhetően 31 012 fő (89,7%) került mentori szolgáltatásba, amelyből összesen 964 fő (4,29%) morzsolódott le. A szolgáltatás hatékonyságát mutatja, hogy 2017. március 31-éig a képzésbe vontak 96,72%-a, azaz 43 913 fő került mentori szolgáltatásba. Közülük 2 045 fő (4,66%) morzsolódott le.

- **Erősödött a közfoglalkoztatás célzottsága** annak érdekében, hogy az a leghátrányosabb helyzetűeknek kínáljon munkalehetőséget. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő 99 830 főből⁷ (a célcsoport 20%-a roma származású) 781 fő a hajléktalan mintaprogramban vett részt, és a TÁMOP-2.1.6 projektben 34 606 főt sikerült képzésbe irányítani. A Munkahelyvédelmi akcióterv célkitűzéseinek megfelelően 152 ezer munkáltató (a korábbinál 10 ezerrel több) 883 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 59 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget.

Roma nőket segítő programok

- Az EFOP-1.1.2-16 „**Nő az esély – képzés és foglalkoztatás**”, illetve az EFOP-1.1.3-17 „**Nő az esély – foglalkoztatás**” konstrukciók célja a társadalmi előítéllettel és munkaerőpiaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák társadalmi elfogadásának és foglalkoztatásának javítása. Az EFOP-1.1.2-16 kiemelt projekt felhívása 2016. április 29-én jelent meg. A két projekt keretében összesen 800-1000 roma ember – elsősorban roma nő – közszolgáltatásokban történő foglalkoztatása és képzése valósulhat meg

⁷ A nyilvántartott álláskereső havi záró létszámából az FHT-ban részesülők létszámának éves átlaga

- Megjelent a 2 Mrd forint támogatású **Bari shej – Nagylány - Fátá máré Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése** EFOP-1.4.4-17 kódszámú konstrukció, amelynek előzménye a hazai finanszírozású ROMISK-15 és a ROMISK-16 számú Roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzését szolgáló program. A beavatkozás fontosságára való tekintettel a konstrukció a hazai finanszírozású programok folytatását, illetve időben és forrásokban való kiterjesztését jelenti.

Egészségügy

alapellátás mindenhol – praxisközösségek – egészségfejlesztési Irodák – szenvedélybetegségek elleni küzdelem

- A tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek problémáját orvosolta a **Praxis I. és a Praxis II. program**. A programokban 97 orvos kedvezményezett járásban, 26 orvos fejlesztendő járásban, míg 60 orvos komplex programmal fejlesztendő járásban kezdte meg háziorvosi tevékenységét.
- 2016-ban **6 új egészségfejlesztési iroda (EFI)** jött létre a korábbi fejlesztésekkel létrehozott 61 intézmény mellé, közülük mintegy 20 található hátrányos helyzetű térségekben.
- A Népegészségügyi fókuszú alapellátás-szervezési modellprogram keretében létrejött **4 praxisközösségben** mintegy 36 000 fő, közte közel 10 000 fő roma nemzetiségű ember, komplex – több mint 20-féle paraméter szerinti – szűrése és életmód-tanácsadása valósulhat meg. 2017. március 1-jéig 11 200 fő egészségi állapotát mérték fel, akik körében közel 40% a roma nemzetiségűek aránya.
- Az egészségügyi szakképzésben a kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása érdekében hiánypótló képzések indultak (**interkulturális kommunikáció**, az ellátott problémáinak mentálhigiénés megközelítése, toleranciát támogató és előítélet-csökkentő tartalmak). A korábbi 230 fő után újabb 100 főnek nyílt lehetősége részt venni a képzésekben.
- A sérülékeny fiatalok körében a **szenvedélybetegségek** (különösen az alkoholfogyasztás és a droghasználat) megelőzését célzó programok és beavatkozások érdekében 6 Mrd forint forrással indult el az EFOP-2.2.0-16-2016-00002 „Gyermekek és ifjúságpszichiátria, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer infrastrukturális feltételeinek fejlesztése” című kiemelt program.
- A **szojtatás** anyja és gyermeke testi és lelki egészségére gyakorolt, sokrétű pozitív hatása okán kiemelt figyelmet kaptak a szemléletformáló programelemek. A kedvezményezett és fejlesztendő járásokban 3 képzésen a korábbi 493 védőnő mellett további 412 szakember vett részt a képzéseken. A szoptatási mutatók a 0-6 hónapos korosztályban a kizárólagos szoptatás és a vegyes táplálás esetében is emelkedtek.

Területi hátrányok csökkentése, lakhatás

komplex telepprogramok – humán szolgáltatások fejlesztése – modellprogramok

- 2015/16-ig **összesen 55 komplex telepprogram** végrehajtása történt meg **66 szegregátumban**. A programban több mint 5000 főt sikerült bevonnai, a képzési programokat eredményesen végzők száma meghaladta a 2700 főt, köztük a romák aránya 61% volt.
- A 2016-ban elvégzett előkészítő munka nyomán, az EFOP keretében a szegregált lakókörnyezetben és mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése érdekében **várhatóan több mint 110 telepen indul komplex program 22 Mrd forint forrással**. A telepeken élők lakhatási körülményeinek javítására, **infrastrukturális fejlesztések biztosítására 22,85 Mrd forint**, a területi felzárkózási programok **szakmai, módszertani támogatására** és eszközrendszerük összehangolására pedig **2,2 Mrd forint áll rendelkezésre**.
- A **humán közszolgáltatások területi különbségeinek a csökkentését**, a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását, valamint az egyes szolgáltatások minőségének és

hatékonyságának fejlesztését célozza az EFOP-1.5.2 „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben”, valamint a kedvezményezett térségekben megvalósuló EFOP-1.5.3 "Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek" című konstrukciók 15, illetve 35 Mrd forint keretösszegben.

- Az EFOP-1.5.1-17 „**Végtelen lehetőség** - Kísérleti programok a leginkább elmaradott járások területi felzárkózása érdekében” című konstrukció célja a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén olyan modellprogram indítása, amely fékezi az érintett hátrányos helyzetben lévő térségek leszakadását, csökkenti a térségek közötti fejlettségbeli különbségeket, és pozitív irányú nivellációs folyamatokat indít el. A konstrukciótól függetlenül – de ahhoz tartalmilag kapcsolódva – a Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezéséről szóló komplex intézkedési terv összeállításához az NGM készítette el az intézkedési tervet.

Bevonás, szemléletformálás, diszkrimináció elleni küzdelem

tankönyvi és kulturális tartalmak – nemzetiségek támogatása – mentorok – újságíróképzés - áldozatvédelem

- A **tankönyvi és tantervi tartalmak** szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma/cigány nemzetiséggel, a roma/cigány holokauszttal kapcsolatos tartalmainak felülvizsgálata megtörtént. A kutatási programban összesen 262, az iskolák által jelenleg is használt (és az OFI által gondozott) tankönyvet elemeztek. 67 esetben találtak a cigány/roma kultúra témájára vonatkozó hivatkozásokat, amelyek – meglátásuk szerint – több esetben is javításra vagy kiegészítésre szorulnak. A további 195 megvizsgált tankönyvből 141-nél láttak lehetőséget arra, hogy a téma megjelenhessen a tartalmakban.
- A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításával **megerősödtek a múzeumok, nyilvános könyvtárak és közművelődési intézmények szociális és esélyteremtési, továbbá területi kiegyenlítődést szolgáló tevékenységei.**
- A roma kultúra megismertetését, roma kulturális események, **roma kulturális tartalmak és termékek elérhetőségét szolgáló különféle programok támogatására rendelkezésre álló hazai költségvetési előirányzat** a 2015-ös évi 441,2 millió forint után 2016-ban 1,2824 Mrd forintra emelkedett.

Érdekérvényesítéssel kapcsolatos programok

- **A települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatása** 1140 települési és 20 területi nemzetiségi önkormányzatra terjed ki. Folyamatos feladat a helyi roma önkormányzatok képzése, amely az EMMI együttműködésével valósul meg. Több ezer roma önkormányzati képviselő, vezető részesült valamilyen felkészítésben.
- **A roma nők közéleti, kulturális szerepvállalásának támogatása** kiemelt figyelmet kap az EFOP-1.6.1-16 projekten belül, amelynek egyik célja a roma nők érdekképviselése, 50 új roma női közösség, illetve 20 bejegyzett roma női civil szervezet alakítása.
- EFOP-1.3.2-16 „**Felzárkózási mentorhálózat** fejlesztése” című projektben 100 új mentor felvétele történik meg. A konstrukció előzményprojektjében 43 fő roma közhasznú munkaeő-kölcsönző, egy 215 fő kisgyermekkorai, köznevelési és szakképzési, 206 roma közigazgatási hálózati munkatárs képzése valósult meg.
- A „Kapcsolódj be a közvetítésbe!” elnevezésű **újságíróképzési program** 2016-ban a három hírterületre koncentrálna (hírügynökségek, rádió, televízió) 20 főt érintett, 6 fiatal részesült ösztöndíjban, akik közül 3 fő továbbfoglalkoztatási lehetőséget is kapott a közmédiában.
- A **nemzetiségi tanulmányi ösztöndíj program** 2016-ban 20 főnek ítélte oda kiemelkedő tanulmányi eredményért és nemzetiségi tevékenységben való részvételért az ösztöndíjat.

Áldozatvédelem és bűnmegelőzés

- A fiatalok felelős, jogtudatos magatartásának támogatását célzó programokban partner a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács és a Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa. Az általuk 2014-től indított modellprogram a gyermekeket, fiatalokat segíti abban, hogy ne váljanak bűnelkövetővé vagy áldozattá. Az együttműködés tovább folytatódik a „Szivárványa, Peremhelyzetű fiatalok street art alkotóműhelye Egerben és Szomolyán” című projekt finanszírozásával.
- Az 1,64 Mrd forint keretösszegű EFOP-1.2.5 „Biztos menedék” című projekt a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer komplex fejlesztésére irányul. Az ellátórendszer fejlesztése során kiemelt hangsúlyt kap az áldozatok társadalmi integrációját, újbóli áldozattá válását megelőző ún. félutas házak rendszerének bővítése.
- Az EFOP-1.2.1-16 „Védőháló a családokért” című felhívás egyik rész céljaként is megjelenik a kapcsolati erőszak áldozatává vagy elkövetőjévé válás megelőzését szolgáló programok megvalósítása.

Koordináció és monitoring

statisztikai infrastruktúra fejlesztése – kutatások – konzultációs fórumok - nyilvánosság

- Annak érdekében, hogy az MNTFS II. végrehajtása összekapcsolódjon a gazdasági szereplők társadalmi felelősségvállalásával, 2015-ben kormányhatározat született a **Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum** létrehozásáról. A Fórum 2016 januárjában megtartotta alakuló ülését 45 vállalat képviseletével. Ezt követően megalakult a Felzárkózást Segítő Gazdasági Munkacsoport, melynek az első ülésére 2016 márciusában került sor. 2016-ban három olyan multinacionális vállalat is kérte felvételét a Fórumba, amely a Kormány stratégiai partnere.
- A felzárkózáspolitikai horizontális szakpolitikaként való kezelésének erősítése céljából **határterületi munkacsoportok** kezdtek meg működésüket: 2016-ra a nyolcból hat munkacsoport megkezdte munkáját. A stratégia intézkedési terve, indikátorainak meghatározása is határterületi és ágazatközi munkacsoportok keretei között zajlott.
- A népszámlálás és a KSH nagymintás lakossági adatfelvételeinek mintájára 2016-ban az OECD Felnőttek Képesség- és Készségfelmérése (PIACC) próbafelvételébe is bevezették a nemzetiségi hovatartozás önkéntes vállalását lehetővé tevő kérdéseket.
- 2016-ban megalakult a Belügyi Tudományos Tanács **Közfoglalkoztatási munkacsoportja**, és összeállítás készült a lehetséges kutatási témákról. 2017. január 1-jétől a foglalkoztatási törvény módosítása lehetővé teszi, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) Start előirányzatából finanszírozhatóak legyenek a közfoglalkoztatást érintő kutatások.
- A Belügyminisztérium elindította tematikus weblapját a kormány.hu honlapcsalád részeként, amely széleskörű tájékoztatást nyújt a közfoglalkoztatás rendszeréről, az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket, valamint a képzésekre, szolgáltatásokra vonatkozó információkat, ezen túlmenően pedig lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására is.

Az alábbi táblázatok az intézkedések főbb jellemzőit, leginkább meghatározó megoszlásait mutatják be. Megjegyzendő, hogy – bár az intézkedések zöme a terveknek megfelelően halad – számos intézkedés esetében a programok elindulását (pályázatok kiírását, kiemelt programok megkezdését) tudjuk ez évben regisztrálni – tekintettel az uniós támogatási rendszer ütemezésére.

A Magyar nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia alintézkedéseinek előrehaladása

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Össz.
I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok	2	11	9	0	0	3	0	0	0	25
II. Az oktatás területét érintő feladatok	3	17	10	0	0	5	1	0	0	36
III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok	0	17	5	0	0	0	0	3	0	25
IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok	2	8	0	0	0	0	0	0	0	10
V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok	3	14	0	0	0	0	0	0	0	17
VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok	0	11	0	0	0	6	1	0	0	18
VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések	4	6	2	0	0	1	0	0	0	13
Összesen	14	84	26	0	0	15	2	3	0	144

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

A jelentés – az új intézkedési tervhez igazodóan megújított programmonitoring rendszernek megfelelően – az intézkedési terv már megvalósult intézkedéseit, valamint a folyamatban lévő intézkedések **2017. március 1-jei állapotát**⁸ mutatja be, tekintettel arra, hogy az érintett tárcáknak évente március 15-éig kell az intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtásáról tájékoztatót készíteniük. A jelentés elkészítésével egyben összevontan **teljesül a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia, valamint A telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia 2014-2020 éves jelentési kötelezettsége** is. A jelentés a "Magyarország 2016. évi nemzeti reform programja", és „Magyarország konvergencia programja 2015-2018” című dokumentumaival összhangban lett kidolgozva.

⁸ Az időpont a beszámoló „eszmei időpontja”. A jelentés összeállításához arra kértük az intézkedések felelőseit, hogy erre, vagy az ehhez legközelebb eső időpontra vonatkozóan adják meg a beavatkozásokra vonatkozó adatokat. Így az adatok attól függően, hogy milyen adatforrásból származnak, ettől eltérő időpontra is vonatkozhatnak. Ezt az egyes mutatóknál külön jelöljük.

3. Beavatkozási területek szerinti áttekintés

A következőkben az intézkedések a különböző beavatkozási területek szerint szerepelnek. Az egyes intézkedések címében (beleértve a felelősségre és forrásokra vonatkozó hivatkozásokat is) a jobb beazonosíthatóság érdekében a Kormányhatározat eredeti, változtatás nélküli szövege jelenik meg.

I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 12, a gyermekek jól-létét szolgáló intézkedést tartalmaz, amelyek a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetését, a gyermekétkeztetés kiterjesztését, a koragyermekkori intervenció megerősítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a már veszélyeztetett gyermekek nagyobb biztonságát, a szülői felelősség megerősítését, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek javítását, a Biztos Kezdet Gyerekházak és a hozzájuk kötődő szolgáltatások elterjesztését, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők támogatásainak a kiterjesztését szolgálják. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített konkrét intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célok megvalósítását.

Az intézkedések előrehaladását átfogóan tekintve elmondhatjuk, hogy az intézkedések többsége az eredeti vagy módosított terveknek megfelelően rendben halad (B+F, 14 (al)intézkedés). Kilenc (al)intézkedés ugyan késik az eredeti tervekhez képest (C), de ennek oka általában az uniós projektek ütemezésének változása. Két intézkedés már megvalósultnak tekinthető (A).

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
I.1.a	A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása	B
I.1.b	A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása	A
I.2	Koragyermekkori intervenció megerősítése	F
I.3.a	Védőháló a családokért	F
I.3.b	Kisközösségek fejlesztése	F
I.4.a	Gyermekétkeztetés bővítése, kedvezményezett kör kiterjesztése	A
I.4.b	Szünidei étkezés vagy élelmiszersegély biztosítása	B
I.4.c	Gyermekétkeztetés kedvezményezett körének kiterjesztése	B
I.5.a	A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése, korai beavatkozás	C
I.5.b	Veszélyeztetett gyermekek családban tartásának elősegítése, szakellátásba kerülésük megelőzése	C
I.5.c	A szülői attitűd és képességek fejlesztése	C
I.6.a	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása	C
I.6.b	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása	C
I.6.c	A veszélyeztetett és családjukból kiemelt gyermekek egészséges lelki fejlődése	C
I.7	Roma nevelőszülők képzése, az ellátásra szoruló roma gyermekek megfelelő elhelyezése	C
I.8.a	Integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban	C
I.8.b	Integrált térségi és Biztos Kezdet gyermekprogramok támogatása	C
I.8.c	Gyermekek esélyeit növelő helyi és térségi projektek szakmai-módszertani támogatása	B

I.9.a	Kistelepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése	B
I.9.b	Kistelepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelését szolgáló programokhoz kapcsolódó infrastrukturális háttér biztosítása	B
I.10.a	Biztos Kezdet szolgáltatások fejlesztése	B
I.10.b	Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése	B
I.11	A gyermekjóléti és a családsegítő szolgáltatások áttekintése	B
I.12.a	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság belépési feltételeinek módosítása	B
I.12.b	A hátrányos helyzet fogalmának és szabályozásának áttekintése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

I.1. Támogatni kell a gyermeknevelés és a munkavállalás összehangolását célzó szolgáltatások fejlesztését, ezért – az ellátások rugalmasságának növelése mellett – szükséges a bölcsődék, valamint a 3 év alatti gyermekek egyéb napközbeni ellátási formáinak fejlesztése, a férőhelyek bővítése, elsősorban a szolgáltatáshiányos, férőhelyhiányos településeken.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere nemzetgazdasági miniszter	a Területi Operatív Program (a továbbiakban: TOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (a továbbiakban: VEKOP) tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása intézkedés keretein belül a GYED extra bevezetéséhez kapcsolódó feladat a gyermekek napközbeni ellátásainak további fejlesztése. Ennek megvalósítása során megjelent felhívások hozzájárulnak a 3 éven aluli gyermekek ellátására, felügyeletére vonatkozó szabályozásnak az egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXXIII. törvény által történt átalakításához. A gyermekek napközbeni ellátásának átalakításáról szóló jogszabály 2017. január 1-jétől lépett hatályba. A TOP-6.2.1-15 „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” és a TOP-1.4.1-15 „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című pályázati felhívások 2016. január 8-án jelentek meg. 2016 során 46,422 Mrd forint lett kiírva a TOP-1.4.1 (konvergencia) című felhívás során. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás minimumösszege 1 millió forint, a maximuma pedig 400 millió forint volt, amelyek összege területi egységenként eltérően lett megállapítva. A TOP-6.2.1 című felhívás keretén belül összesen 30 Mrd forint keretösszeggel valósíthatók meg fejlesztéseket a kevésbé fejlett régiók megyei jogú városai. A vissza nem térítendő támogatás minimumösszege 1 millió, a maximuma pedig 400 millió forint volt, amely területi egységenként eltérően lett megállapítva. A VEKOP-6.1.1-15 „Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése” című pályázati felhívás 2016. március 3-án jelent meg. A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló teljes keretösszeg (7,932 Mrd forint) kiírásra került. Az egyes földrajzi területeken felhasználható forrás összege eltérő, amelyet a vonatkozó terüleetspecifikus melléklet tartalmazott (Budapest főváros 2,017 Mrd forint, Érd Megyei Jogú Város 800 millió forint, Pest megye 5,115 Mrd forint).

I.1.a

A napközbeni ellátási formák rugalmasságnövelésének célja a szülők munkaidejéhez való jobb alkalmazkodás. Az alintézkedés eredményeképp a bölcsődében, mini bölcsődében a fenntartó a napi nyitvatartási időn kívül ügyeletet is biztosíthat, ezáltal pedig az intézmény a szülő igényéhez, munkaidejéhez is jobban igazodhat. A vonatkozó jogszabály (a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítása) 2017. január 1-jén lépett hatályba.

Ezen túlmenően jelentős összegű hazai többletforrás bevonásával – még idén 800 millió forint mini bölcsőde létrehozására, 2018-ban 5 Mrd forint bölcsődefejlesztésre – várhatóan sor kerül a bölcsődei ellátás támogatásának kialakítására, ott, ahol jelenleg nem megoldott a 3 éven aluli gyermekek ellátása, kiemelten a Közép-Magyarországi régióra, valamint azon konvergencia régióban lévő településeken, ahol nem volt lehetőség a TOP keretén belül fejlesztési forráshoz jutni.

I.2. Kiemelt figyelmet kell fordítani a testi és lelki, képességbeli fejlődésben mutatkozó eltérések mind korábbi (már a várandósság idején való) felismerésére, a korai intervencióra, a képességgondozásra, a koragyermekkori (5 éven aluli) gondozásra, nevelésre, valamint a korai fejlesztésre. A koragyermekkori ágazati és ágazatközi beavatkozások fejlesztése érdekében szükséges a szabályozás, a finanszírozás átalakításának vizsgálata, közös szakmai protokollok kidolgozása, közös gyermekút alkalmazása, egységes szűrési, mérési, értékelési rendszer kialakítása és a szakemberek képzése, valamint egységes szemléletük kialakítása, együttműködések erősítése.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: EFOP) tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A koragyermekkori intervenció megerősítése több szakterület közös fellépésén alapuló beavatkozást jelent, amely alapvetően egységes szemléletben megvalósítható szervezési, rendszerfejlesztési és szervezetműködtetési tevékenységekre irányul. Ennek érdekében át kell vizsgálni a szabályozás és a finanszírozás átalakításának lehetőségeit, továbbá közös szakmai protokollokat kell kidolgozni, közös gyermekutat kell alkalmazni, illetve egységes szűrési, mérési, értékelési rendszert szükséges kialakítani, és szakembereket kell képezni. Az intézkedés az EFOP-1.9.5 „A koragyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése” kiírás keretében valósul meg 5,7 Mrd forintból. A projekt tervezett befejezése 2021. január 31. A projekt átfogó célja a jelenleginél hatékonyabb, közös platformot használó koragyermekkori intervenció rendszerének kialakítása, amelyben a különböző szakterületekhez tartozó szakemberek együttműködése pontosan szabályozott, az ahhoz szükséges protokollok és a szabályozási háttér rendelkezésre állnak, így lehetőség nyílik már a prekonceptcionális szakaszt is magában foglalva a várandósságon keresztül az iskoláskor előtti gyermekek és családjaik hatékonyabb, magasabb színvonalú ellátására, a szükségletekhez igazodó szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításra, különös tekintettel a speciális ellátási szükségletekre.

A fejlesztés további célja, hogy a különböző területek (az egészségügyi, szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer, a pedagógiai intézmények, illetve a gyógypedagógiai intézmények) szereplői megismerjék és használják egymás fejlesztéseit, eredményeit.

I.3. Összehangolt kezdeményezéseket kell indítani, illetve támogatni a családok, közösségek megerősítésére, amelynek keretében megvalósuló szolgáltatások kiterjednek a konfliktusok kezelésének támogatására, a gyermeknevelési tanácsadásra, a család és munka összeegyeztetését szolgáló programokra, valamint a fenti célokat szolgáló modellprogramokra.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	---

A 6,2 Mrd forintból megvalósuló EFOP-1.2.1-16 „Védőháló a családokért” konstrukció általános célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése olyan komplex szolgáltatások nyújtásával, amelyek – a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítve – egyszerre több oldalról és egymás hatását erősítve kezelik a problémákat. A konstrukció keretében tervezett szolgáltatások kiterjednek a konfliktusok kezelésével kapcsolatos támogató szolgáltatásokra, a gyermeknevelési tanácsadásra, a család és munka összeegyeztetését szolgáló programokra, valamint a fenti célokat szolgáló modellprogramokra. Jelenleg a 155 nyertes projekt esetében 153 nyertes pályázóval már megkötésre került a Támogatási szerződés, további két nyertes esetében a szerződések megkötése folyamatban van, valamint újabb 7 pályázat került támogatásra, melyek esetében szintén a szerződésköti folyamat zajlik.

I.3.a

A tervezetten 14 Mrd forintból megvalósuló EFOP-1.3.5-16 „Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével” konstrukció a helyi kisközösségek szerveződését, a fiatalok és idős emberek elérését, részvételének megerősítését segíti elő önkéntes koordinátorok bevonásával vagy közösségfejlesztő programok megvalósításának támogatásával. A projekt támogatási kérelmeinek értékelése megtörtént, 561 nyertessel a Támogatási Szerződés megkötésre került.

I.3.b

I.4. Bővíteni szükséges a térítésmentes vagy kedvezményes gyermekétkeztetésben részt vevők, valamint élelmiszersegélyben részesülők kedvezményezett körét. Kiemelt figyelmet kell fordítani a jelenleg alulreprezentált rétegekre (különös tekintettel a 3 év alatti, intézménybe nem járó gyermekekre, valamint a rászoruló közép fokú iskolában tanulóakra) az étkezéssel járó kedvezményekben, továbbá az egészségi állapotuk miatt speciális étkezési rendre szorulóakra. Meg kell vizsgálni, miként lehet megoldani az iskolai szünetekben és a hétvégéken az étkezés biztosítását a gyermekétkeztetés kiterjesztésével, jogszabályi és finanszírozási garanciáinak megerősítésével.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: 2016. január 1.
--	-------------------------------------

2016. január 1-jétől az önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatává vált valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek – a 2015. december 31-ei KSH adatok szerint összesen 207 323 fő – ingyenes étkeztetésben részesítése valamennyi iskolai szünet és a bölcsődék, óvodák zárva tartási idejének munkanapjain, első ízben a 2016-os tavaszi szünetben, ha a gyermek szülője e természetbeni ellátásra igényt tart. A nyári szünetben 148 069 gyermek, a tavaszi szünetben 95 686 gyermek, az őszi szünetben 113 548 gyermek, a téli szünetben pedig 126 051 gyermek vette igénybe a szülő kérelme alapján az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést. A támogatás figyelembe veszi a feladatot ellátó önkormányzat jövedelemtermelő-képességét. A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) a Leginkább Rászoruló Személyeket Támogató Európai Segítségnyújtási Alap Magyarországon történő felhasználására irányul. Az alap a megfelelő étkezés és az alapvető fogyasztási cikkek hiányát kívánja enyhíteni. Az összesen 34 Mrd forintos támogatású program keretében az RSZTOP-1.1.1 célja élelmiszersegély biztosítása a szegény, gyermekes családok számára 18,4 Mrd forint keretösszeggel. Az RSZTOP-2.1.1 program évente egy alkalommal alapvető fogyasztási cikket biztosít szegény, gyermekes családok számára 2,02 Mrd forint keretösszeggel, míg az RSZTOP-4.1.1 program a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára nyújt élelmiszersegélyt 9,52 Mrd forint értékben. A 4 Mrd forintból gazdálkodó RSZTOP-3.1.1 program célja a közterületen élők számára természetbeni juttatás nyújtása és kísérő intézkedés keretében pszichiátriai betegek, mentális

I.4.b

problémákkal, függőségekkel küzdő hajléktalan emberek számára terápiás szolgáltatásokat nyújtása szakemberek bevonásával. Az RSZTOP-1.1.1 program első, 1 Mrd forintos támogatású szakasza a Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyékben, kedvezményezett járáásokban élő, intézményi ellátásban nem részesülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekes családokat célozza, kiterjesztve az olyan háztartásban élő várandós anyákra, ahol aktív korúak ellátására jogosult személy él. A 2. szakaszban a projekt országos szinten valósul meg, támogatás összesen 17,4 Mrd forint. A célcsoport megegyezik az első szakaszban meghatározottakkal. Az 1. szakasz keretében a csomagosztás 2017. június 8-án megkezdődött. Az RSZTOP-3.1.1 program fő kedvezményezettje a Hajléktalanokért Közalapítvány, a program célja pedig az elégséges, minőségi élelem biztosítása a közterületen élők részére. A további programok az év folyamán indulnak el, szakaszos bevezetéssel. A hátrányos helyzetű gyermekek támogatása a jövőben is kiemelt ügy, ezért a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők körének kiterjesztése a gyermekétkeztetés igénybevitelére is kihatással lesz.

I.5. Szükséges a gyermekvédelmi jelzőrendszer megerősítése. Cél a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése. Meg kell vizsgálni, milyen célzott képzési, fejlesztési programokkal lehet támogatni a minél korábbi beavatkozásokat nyújtó szolgáltatásokat, valamint a szülői szerep hatékony betöltését fejlesztő képzéseket, tréningeket, különös tekintettel a bántalmazó, elhanyagoló szülőkre, illetve a nevelésbe vett gyermekek szülei, valamint a szülői felügyeleti jog gyakorlásával, kapcsolattartással összefüggő vitákban érintett szülők számára tervezett programokra.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Az EFOP-3.8.2-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című konstrukcióban van tervezve a gyermekvédelmi szakellátási intézményekben, javítóintézetekben szakmai munkakörököt ellátó dolgozók részére szökéspanvenció és a szökésből való visszatérést követő feladatok ellátásához szükséges kompetenciák fejlesztését célzó továbbképzési program kidolgozása, valamint a minősített továbbképzési program térítésmentes biztosítása az ország különböző helyszínein. A kiemelt projekt megvalósítása 2016. október 1-jén kezdődött meg.

I.5.a

Az EFOP -1.9.4-VEKOP-16 "A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása" kiemelt projekt keretében került sor a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek szüleinek, hozzátartozóinak szóló felkészítés kidolgozására. A felkészítés célja a szülői kompetenciák fejlesztése a családi kapcsolatok fenntartása és a gyermek családba történő visszagondozásának elősegítése érdekében. A kiemelt projektben a képzési tevékenységek még nem kezdődtek meg.

I.5.b-c.

Az EFOP-1.8.9-17 "Legyen más a szenvedélyed! 2." konstrukció keretében a szerhasználat megelőzését és visszaszorítását célzó programok körén belül kerül sor mind a gyermekvédelmi szakellátásban, mind a prevenció programok környezetében, vér szerinti családjukban élő gyermekek szüleinek, családjainak bevonására a családi rendszer megerősítése érdekében. A konstrukció 2017. március 27-én került meghirdetésre. A benyújtási határidő 2017. június 30-án lezárult, 17 kérelem érkezett be, amelyek tartalmi ellenőrzése folyamatban van.

I.6. Cél a gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, valamint a veszélyeztetett és családjukból kiemelt gyermekek egészséges lelki fejlődése. Ennek érdekében meg kell vizsgálni, milyen módon lehet megerősíteni a gyermekjóléti szolgáltatást igénybevevő és gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermekek pszichés támogatását.

Felelős: emberi erőforrások minisztere igazságügyi miniszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Az EFOP-3.8.2-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című konstrukció tervezett célja egy olyan továbbképzési program kidolgozása és minősített továbbképzési programként való térítésmentes

biztosítása, amely a gyermekvédelmi ellátórendszerben szakmai munkakört betöltő dolgozók részére nyújt képzést a bántalmazás témakörében tematikus felosztásban (pl. áldozat típusú gyermek, szexuálisan bántalmazott gyermek, eltérő szexuális identitású gyermek, internetes zaklatás áldozatai), valamint a gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzésére, továbbá az ellenük való fellépésre. A kiemelt projekt megvalósítása 2016. október 1-jén kezdődött el, jelenleg az előkészítő tevékenységek folynak, a képzések megvalósítására 2017. március 1-jéig még nem került sor.

I.7. A nevelőszülő képzéseket illetően elő kell segíteni a roma nevelőszülő-jelöltek jelentkezését, képzésben való részvételét, és a nevelőszülői hálózatokba történő felvételét.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	Az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

Az EFOP 3.8.2-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című konstrukción belül tervezett cél egy olyan nevelőszülő-képzés térítésmentes biztosítása az ország különböző területein, amely központi oktatási program (a továbbiakban: KOP) alapján van szervezve, és a miniszter által KOP-képzésre kijelölt szervezetek bevonásával valósul meg. A kiemelt projekt megvalósítása 2016. október 1-jén kezdődött meg, amelynek keretében a KOP-képzések 12 képzési csoportban 2017 tavaszán elkezdődtek.

I.8. A gyermekes családok ismétlődő szegénységi körének megtörése, esélyeik tartós és hosszú távú növelése érdekében folytatni és bővíteni kell a korábbi hátrányos helyzetű térségek (kedvezményezett járások) integrált gyermekprogramjait, valamint szakmai, módszertani támogatását.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Az alintézkedés célja az integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban, a 2007-2013-as kistérségi integrált gyerekprogramok (TÁMOP-5.2.3) továbbfejlesztése és további fejlesztendő járásokra való kiterjesztése. Ennek keretében zajlik a fejlesztések megalapozása; a térségi középtávú gyerekszegénység elleni stratégia, cselekvési program, szakmai fórumok és együttműködések kialakítása, a szolgáltatásfejlesztés és a hátrányos helyzetben, szegregátumokban élő gyermekek és szülők bevonását könnyítő közösségi háttér és programok biztosítása, a hiányzó szolgáltatások és szakemberek pótlása, a meglévők megerősítése. Az EFOP-1.4.2 „Integrált térségi gyermekprogramok” kiírás 2016 áprilisában jelent meg 31, részben olyan kedvezményezett járás számára, ahol a programnak már van előzménye. A kiírás kerete 15 Mrd forint volt, a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó, 2016 nyarán megjelent kiírás ide vonatkozó kerete pedig 3 Mrd forint. Az alintézkedés 2015-ben zárult előzményprojektjének (TÁMOP-5.2.3 „Integrált térségi programok a gyerekek és családjaik felzárkózási esélyeinek növelésére”) eredményeképpen a fejlesztésbe vont 23 leghátrányosabb helyzetű kistérségben több mint 80 ezer fő fordult meg a program szolgáltatásainak valamelyikén. A programot a megvalósítás késése miatt nem lehet érdemben értékelni. Jelenleg a támogatási kérelmek benyújtása és előkészítése van folyamatban.

I.8.a

Az EFOP-2.1.2 konstrukcióban megvalósuló fejlesztés az integrált térségi gyermekprogramokhoz, a Biztos Kezdet Gyerekházakhoz, valamint az 1000 lakos alatti szolgáltatáshiányos településeken létrejövő "Jó kis hely" fejlesztésekhez biztosítja a szükséges infrastrukturális háttérrel.

I.8.b

A gyermekek esélyeit növelő helyi, térségi projektek szakmai-módszertani támogatása alintézkedés a gyerekszegénység elleni programok (az integrált térségi gyerekprogramok, az 1000 lakos kistérségekre irányuló „Jó kis hely” gyerek- és ifjúsági szolgáltatások, valamint az újonnan létesülő Biztos Kezdet Gyerekházak) szakmai támogatását valósítja meg annak érdekében, hogy a programok elérjék a leginkább rászorulókat, és fenntartható fejlesztéseket eredményezzenek. Az „Integrált gyerekprogramok szakmai támogatása” című EFOP-1.4.1-16 kiírás 2016. január 26-án jelent meg, a kiemelt projekt terve 2016. március 23-án lett benyújtva. A projekt 2016. április 1. óta működik. A kísért helyi programok csúszása (elsősorban EFOP-1.4.2) kockázatot jelent a kiemelt projekt teljesítése tekintetében is.

I.8.c

I.9. Komplex, szakmai, módszertani háttérrel támogatott gyermek- és ifjúsági szolgáltatásokat, programokat kell biztosítani az olyan szolgáltatáshiányos kistélepüléseken, ahol magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

A kistélepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése alintézkedés EU-s forrásból valósul meg az EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely - Biztos Kezdet Gyerekházakkal és kistélepülési komplex gyermekprogramok támogatás felhívás keretében, összesen 5,5 Mrd forint támogatással. Mivel a konstrukcióban nem külön komponensként szerepel a kistélepülésen élő gyermekek esélyeinek a növelése, ezért a támogatás keretösszege indikatív szám. Az intézkedés célja az olyan 1000 fő alatti szolgáltatáshiányos kistélepülések fejlesztése, ahol nő vagy nem csökken a gyerekszám. Alacsonyküszöbű, a gyermekek életszakaszaihoz illeszkedő, az életszakaszváltások problémáin átsegítő, integrációt erősítő szolgáltatások kiépítésével, és azok infrastrukturális háttérének kialakításával kívánja elérni, hogy a szolgáltatáshiányos, hátrányos helyzetű, szegregált kistélepüléseken élő gyermekek és szüleik integrációja megvalósulhasson. A fejlesztést tartalmazó EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistélepülési komplex gyermekprogramok támogatása” című felhívás 2016. szeptember 27-én, a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó EFOP-2.1.2 kiírás 2016. augusztus 10-én jelent meg.

I.9.a-b.

I.10. A koragyerekkori esélyteremtés kapcsán gondoskodni kell a kulcsfontosságú Biztos Kezdet Gyerekházak hálózatának biztonságos és átlátható működtetéséről, és az eredményességi tapasztalatok ismeretében, valamint további működtetési feltételek rendelkezésre állása esetén továbbfejlesztéséről, folyamatos módszertani támogatásáról.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

A Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásainak fejlesztése, valamint 1000 és 4000 lakos közötti hátrányos helyzetű településekre való kiterjesztése valósul meg az intézkedésben. Célja, hogy a hátrányos helyzetből induló, köztük roma gyermekek a lehető legkorábbi életkortól szüleik bevonásával kapjanak megfelelő segítséget ahhoz, hogy a családi környezetből és szegénységből fakadó hátrányaik csökkenjenek. A fejlesztést tartalmazó EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistélepülési komplex gyermekprogramok támogatása” kiírás 2016. szeptember 27-én jelent meg, a fejlesztésre rendelkezésre álló ESZA forrás és a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó EFOP-2.1.2-forrás hozzávetőleg 2,5 Mrd forint. Minthogy más fejlesztéssel együtt szerepel az EFOP-1.4.3 felhívásában, ez a szám indikatív.

I.10.a

A Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése alintézkedés célja az összesen 112 Biztos Kezdet Gyerekház további fenntartása. A legfrissebb adatok szerint a gyerekházakat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma 2015. december 31-én 2463 fő, 2016. december 31-én 2578 fő volt, közülük 2015-ben 1492 fő, 2016-ban 1469 fő volt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (KSH). Az alintézkedés megvalósításának forrása a 2016. évi hazai költségvetés „Támogató szolgáltatások, közösségi ellátások, utcai szociális munka, krízisközpont és a Biztos Kezdet Gyerekház finanszírozása XX./20/19/4” sora, amelyből egy gyerekház 6,245 millió forint hazai működési támogatásban részesülhet.

I.10.b

I.11. Meg kell vizsgálni a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés keretében nyújtott szolgáltatáselemek biztosításának módját, ennek ismeretében a két szolgáltatás rendszerében meglévő erőforrások hatékonyabb allokációját, illetve a finanszírozásban a területi differenciálást kell elősegíteni, tekintettel a határozat 1. f) pontjában említett területi egyenlőtlenségek csökkentésére. Javítani kell továbbá a szolgáltatások elérhetőségét.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

folyamatos

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. január 1-jétől előírta, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába a következő lépés a 2016. január 1-jétől bevezetett módosítás volt, miszerint a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet, települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a szolgálat, illetve a központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, erőforrásait hatékonyabban elosztva kötelező önkormányzati feladatként működik. Az integráltan létrejövő szolgáltatás településszinten elérhető kötelező szolgáltatássá vált az ellátandó terület nagysága (járás vagy település) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal. Az új intézményi formaként megjelenő család- és gyermekjóléti szolgálat feladata a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, általános segítő feladatok biztosítása. A család- és gyermekjóléti központ feladata a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek biztosítása. A KSH adatai szerint 2016-ban 686 család- és gyermekjóléti szolgálat jött létre, amelynek működtetését 640 település, illetve társulás végzi. A szolgáltatásba bevont települések száma 2890. A család- és gyermekjóléti minimum szolgáltatások 3117 településen biztosítottak, mely 98.8%-os lefedettséget jelöl. A család- és gyermekjóléti központok vonatkozásában elmondható, hogy a 197 járásközpontban 201 központ működik. Az új feladatmegosztás fokozott együttműködést követel meg a szolgálatok és a központok részéről. Ennek érdekében a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XIII. törvény (Gyvt.) a központok számára előírja a szolgálatok a szakmai támogatását. 2016-ban Módszertani Támogató Hálózat működött az átalakulás szakmai támogatására, amely 2017-ben is folytatja a tevékenységét. A szolgálatok és a központok közötti feladatmegosztás hatékonyságát, valamint a kompetenciahatárok tisztázását, a minél produktívabb munkavégzést szakmai szabályzók segítették: egy szakmai ajánlás, három protokoll és egy módszertani útmutató készült el, és a tervek szerint további szabályzók is ki lesznek adva.

I.12. A szegény családban élő gyermekek számának csökkentése és a szegénység átörökítésének megelőzése érdekében meg kell vizsgálni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatálya alá tartozó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság belépési feltételei módosításának lehetőségeit, valamint felül kell vizsgálni a hátrányos helyzet fogalmát és szabályozását.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

A Gyvt. hatálya alá tartozó rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény keretében nyújtott természetbeni támogatás összege 2017-től emelkedett és differenciálódott az ellátás célzottságának javítása érdekében, így a legnehezebb helyzetben élő gyermekeknek érdemibb segítséget tud nyújtani. 2017-től a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek emelt összegű természetbeni támogatásra jogosultak évente két alkalommal, alkalmanként 6500 forint értékben. A kedvezményre jogosult, de hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűnek nem minősülő gyermekek alapösszegű természetbeni támogatásra jogosultak, amely alkalmanként 6000 forint értékben biztosítandó. Emellett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság belépési feltételeinek módosítása, az erre vonatkozó szakmai anyag előkészítése befejeződött. A hátrányos helyzet fogalmának és szabályozásának módszertani felülvizsgálata további megfontolást igényel.

I.12.a-b

II. Az oktatás területét érintő feladatok

Az MNTFS 19 oktatási intézkedést tartalmaz, melyek a minőségi oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatását, és a fejlesztési programok nyomonkövetési rendszerének kidolgozását tűzik ki célul. Az MNTFS nevesített intézkedésein kívül további intézkedések is szolgálják e célokat.

Az alintézkedések előrehaladásáról az alábbi táblázatban látható, hogy a beavatkozások zöme az eredeti vagy módosított terveknek megfelelően halad (B+F, 22 (al)intézkedés). Tizenegy (al)intézkedésnél látunk késedelmet az eredeti tervekhez képest (C+G), ám ezekben az esetekben is döntően az uniós projektek ütemezésének változásai nyomán volt szükséges a beavatkozások későbbi indítása. Három intézkedés tekinthető megvalósultnak (A).

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
II.1.a	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának infrastrukturális és személyi feltételeinek megteremtése	C
II.1.b	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának infrastrukturális és személyi feltételeinek megteremtése	C
II.2	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába utazásának megoldása	B
II.3.a	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	C
II.3.b	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	F
II.3.c	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	F
II.4	A köznevelés hátránykompenzáló képességének növelése	F
II.5	A pedagóguséletpálya-modellben elismerhető legyen a hátrányos helyzetű tanulók nevelése	A
II.6.a	Befogadó nevelés gyakorlatának erősítése, szakmai támogatása, alulteljesítő intézmények komplex fejlesztése	B
II.6.b	Az oktatás hátránykompenzációs szerepének javítása	B
II.6.c	A korai iskolaelhagyás megelőzését célzó program a szakképzésben	B
II.7.a	A korai iskolaelhagyás megelőzését szolgáló intézkedések	F
II.7.b	Roma lányok felzárkózásának segítése	F
II.8	A SNI tanulók minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása	A
II.9.a	Hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességét elősegítő programok működtetése, továbbfejlesztése	C
II.9.b	Az Arany János Kollégiumi Program, az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program és az Arany János Tehetséggondozó Program továbbfejlesztése	B
II.9.c	Tanodaprogramok támogatása	B
II.9.d	Második esély típusú fejlesztések	G
II.9.e	Kortárs segítői mentorhálózat kialakítása	C
II.9.f	Szakképzési tanulmányi ösztöndíj	B
II.10.a	Pedagógusok felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére	C

II.10.b	Pedagógusok felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére	B
II.11	Iskolai szociális munka bevezetése	C
II.12	A pedagógusképző intézmények és a hátrányos helyzetű gyerekeket eredményesen nevelő köznevelési intézmények/tanodák közötti együttműködés ösztönzése	C
II.13.a	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása	B
II.13.b	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása	A
II.14	A hallgatói ösztöndíj és juttatásrendszer általános reformja	C
II.15.a	Hátrányos helyzetű fiatalok egészséges életmódját elősegítő program	B
II.15.b	Hátrányos helyzetű fiatalok diák- és szabadidősportban való részvételének támogatása.	B
II.16.a	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.16.b	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.16.c	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.16.d	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.17	Az egész életre kiterjedő tanulás támogatása	B
II.18	A gyermekek teljes iskolai életútjának követésére alkalmas informatikai rendszer megteremtése	C
II.19	Meg kell vizsgálni az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülményeket	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

II.1. Javítani kell az óvoda intézményének hátránykompenzáló képességét, meg kell teremteni a hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő óvodáztatásának infrastrukturális és személyi feltételeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere nemzeti fejlesztési miniszter belügyminiszter nemzetgazdasági miniszter	folyamatos

Az intézkedés célja férőhelybővítés a hátrányos helyzetű gyerekek óvodába járása érdekében, az óvodai ellátás hozzáférhetővé tétele. Az infrastrukturális beruházáshoz kapcsolódó pályázatok: DAOP-4.2.1-11, DDOP-3.1.2-12, ÉAOP-4.1.1/A-11 és ÉAOP-4.1.1/A2-10, ÉMOP-4.3.1/A-11, KMOP-4.6.1-11, NYDC 5.3.1./B-12 (mind „Nevelési intézmények fejlesztése”), valamint TÁMOP-3.1.11 Óvodafejlesztés és a

2014-2020 időszakban a vonatkozó TOP/VEKOP fejlesztések. A köznevelési szakterületet érintő átalakítások okán az EFOP fejlesztési konstrukciók áttervezése megtörtént, megvalósításuk késik a tervezetthez képest.

Az EFOP-3.1.1-14 „Kisgyermekkorai nevelés támogatása” című kiemelt projekt célja a képzéssel és támogató szolgáltatásokkal az óvoda és a családi napközi esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének további erősítése, kiemelt figyelemmel a 2015. szeptember 1-jétől hatályba lépett, a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetésének szakmai támogatására, valamint az Óvodai Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítására. A képzések célcsoportját elsődlegesen azon óvodák és óvoda-bölcsődék képezik, ahol az ellátott hátrányos helyzetű kisgyermek aránya a 2013/2014. évben meghaladta a 15%-ot, valamint azon családi napközök, (azóta családi bölcsődék) ahol a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya meghaladta a 15%-ot és/vagy az adott családi napközi a szolgáltatását társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott településen nyújtja. A kiemelt projekt során megvalósítható tevékenységek hozzájárulnak az óvodavezetők, óvodapedagógusok, a kisgyermeknevelők, valamint az óvodai nevelőmunkát közvetlenül támogató munkatársak szakmai felkészültségének fejlesztéséhez az esélyteremtés és hátránykompenzációs pedagógiai tartalmak megosztásával. A konstrukció felhívása 2014. október 10-én megjelent, támogatási szerződés 2016. április 21-én aláírásra került. 2016 végéig megvalósult a kisgyermekkorai nevelés helyzetének feltárása és elemzése, az elemzés alapján megtörtént a következtetések levonása és a szakmai javaslatok összeállítása, a projekt célcsoportjainak azonosítása. Kifejlesztésre és akkreditálásra került 8 db 30-órás óvodapedagógus továbbképzés, hozzájuk elkészültek az oktatási segédanyagok.

II.1.b.

2016 végén meghirdetésre került az EFOP-3.1.5-16 számú projekt „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” címmel. A támogatási szerződés 2016 decemberében aláírásra került. A felhívás esetében a keretemelés miatti Felhívás módosítás 2017.05.23-án megjelent, ez alapján a szerződésmódosítás 2017.08.10-én hatályba lépett. A projekt területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszer fejlesztése által és ágazati, helyi közösségi együttműködések hozzájárulásával olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok támogatását valósítja meg, amelyek a köznevelés intézményrendszer széles spektrumát fedik le az óvodától a középiskoláig. A fejlesztés eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló intézkedésekhez kapcsolódóan többek között preventív, minőségi és befogadó koragyermekkorai nevelést támogató tevékenységek valósulnak meg óvodai feladatellátási helyeken.

II.2. Meg kell vizsgálni, mely települések esetében okoz gondot a gyermekek óvodába jutása, valamint, hogy milyen feltételekkel segíthető elő a hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatása. Fel kell tárnai az e területen tapasztalható esetleges hiányosságokat, és intézkedéseket kell kidolgozni azok kezelésére.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
belügyminiszter**

Határidő:

folyamatos

Az EMMI és a Belügyminisztérium 2015 őszén felmérést készített az óvodák elérésének nehézségeiről. Az adatok feldolgozása nyomán további tárcaközi egyeztetések szükségesek a feladatok, teendők egyeztetésére. Várhatóan a 2017-es évre elkészül egy Esélypont című intézkedés is.

II.3. Komplex módszertani fejlesztéssel meg kell erősíteni az óvoda hátránykompenzáló képességét. Fel kell készíteni az intézményeket a hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő minőségi óvodai nevelésére.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A tervezett program célja a hátrányos helyzetű kisgyermek felzárkózása, korai óvodáztatása érdekében kísérleti Esélypontok kialakítása elsősorban a kedvezményezett és fejlesztésre szoruló térségekben. E program célja támogatni az esélyteremtő programok érintett óvodákban való összehangolását, a konvergencia régióban található óvodák módszertani felkészítését a hátrányos helyzetű kisgyermek 3 éves kortól kötelező óvodába járásának támogatására. Egy később induló pályázatos projekt keretében az intézmények továbbfejleszthetik nevelési programjaikat, illetve hátránykompenzáló, a kötelező óvodáztatást támogató rendezvényeket valósíthatnak meg. A program megvalósítása csúszik, a projekt nem szerepel sem a 2015., sem a 2016. évi fejlesztési keretben. Mindamelllett az időközben átalakult családi napközik legfeljebb kifutó jelleggel vehetnek még részt az óvodai ellátásban, tekintettel arra, hogy 2015. szeptember 1-től az óvoda az, ahol a 3 éves kortól kötelező óvodába járás teljesíthető.

II.3.a

Az EFOP-3.1.1 „Kisgyermekkorai nevelés támogatása” című kiemelt projekt célja az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének (Óvodai Országos Alapprogramban rögzített vállalás) további erősítése képzés és támogató szolgáltatások révén, kiemelt figyelemmel a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés bevezetésének (a 2015. szeptember 1-jétől hatályos) szakmai támogatására. A program hozzájárul a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, a családok életminőségének javulásához, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő fejlesztésének eléréséhez. A konstrukció felhívása 2014. október 10-én jelent meg, a támogatási szerződés megkötésére 2016. április 28-án került sor.

II.3.b

A TÁMOP-3.3.13 programban az “Óvodai esélyteremtő intézményfejlesztési program és eszközrendszer” című pedagógus továbbképzéseken 68, a mentorképzések közül a “Hatékony szervezeti kommunikációval a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket/tanulókat nevelő intézmények eredményessége érdekében” című képzésen 17, a “Hatékony konfliktuskezelési eljárások a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket/tanulókat nevelő intézmények eredményessége érdekében” című képzésben 18 fő óvodapedagógus vett részt.

2016-ban megjelent az EFOP-3.1.3 “Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” című konstrukció felhívása, amelynek célja az eltérő fejlődési ütemű gyermekek inkluzív nevelése, személyiségfejlesztése, a jó gyakorlatok terjesztése, a korszerű hátránykompenzációs és esélyteremtő pedagógia célirányos beépítése az óvodai pedagógiai programokba. A képzések célcsoportját azon intézmények képezik, ahol az ellátott hátrányos helyzetű vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya meghaladta a 15%-ot, és/vagy az adott intézmény társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott településen van. A konstrukció támogatási szerződése 2016. december 22-én lett aláírva.

II.3.c

II.4. A köznevelés esélyteremtő képességének növelése és a szegregáció csökkentése érdekében biztosítani kell a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program további működtetését, szakmai, módszertani támogatását és fejlesztését.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

folyamatos

Az intézkedés célja a köznevelés hátránykompenzáló képességének növelése a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés révén, óvodai fejlesztő programok továbbfejlesztésével, működtetésével és szakmai támogatásával. Az EFOP-3.1.3 „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” című kiemelt projekt összesen 4,2 Mrd forintból valósul meg a tervek szerint 2020 év végéig. A 2003 óta működő Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR) egy olyan pedagógiai keretrendszer,

amely a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélykülönbségének kiegyenlítését hivatott érvényesíteni a hazai pedagógiai gyakorlatban. Az IPR célja, hogy a magyar köznevelésben (óvodákban) elősegítse és megerősítse a köznevelés rendszerének esélyteremtő és felzárkózást segítő szerepét: az óvoda alkalmassá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelésére, támogassa a gyermekek óvodai beilleszkedését, és elősegítse a későbbi iskolai sikerességet. A projekt megvalósítása során 550 óvoda lesz bevonva, továbbá 1100 óvodapedagógus továbbképzése valósul meg. Az EFOP-3.1.3-16 kiemelt projekt felhívása 2016. május 23-án jelent meg, és az Oktatási Hivatal a gazdája.

II.5. Meg kell vizsgálni, hogy a pedagógus életpálya tevékenységorientált módon megfelelően elismeri-e a hátrányos helyzetű tanulók nevelése és tehetséggondozása terén végzett munkát.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2015. december 31.

Az elkészült és elfogadásra benyújtott koncepció a nehéz körülmények között végzett munkáért járó pedagóguspótlék kiterjesztésére tett javaslatot területi, illetve feladatalapon. A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (III. 30.) Korm. rendelet módosítása révén 2016 januárjától a nehéz körülmények között végzett munkáért járó pedagóguspótlékre jogosultak köre területi alapon bővült. Ennek eredményeként már a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken dolgozók is a jogosultsági körbe tartoznak, míg korábban erre csak a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségekben volt lehetőség.

II.6. Meg kell erősíteni a köznevelés intézményrendszerének hátránykompenzáló képességét, a befogadó nevelés gyakorlatának erősítésével, a deszegregációs folyamatok támogatásával fejleszteni szükséges az iskolai eredményesség tekintetében alulteljesítő intézményeket.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
a köznevelési intézmények fenntartásában
érintett miniszterek**

Határidő:

folyamatos

Az alintézkedés célja a köznevelési intézmények befogadóvá válásának elősegítése komplex fejlesztéssel, szakmai támogatással és szolgáltatások nyújtásával a hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódásának csökkentése és az iskolázottsági szint növelése érdekében. Az EFOP-3.1.7 „Esélyteremtés a köznevelésben” című kiemelt projekt módszertani támogatást nyújt a köznevelési intézmények és tanórán kívüli vagy iskolarendszeren kívüli, a nevelést, oktatást támogató szolgáltatók számára, támogatja ezek hálózatosodását, valamint komplex, helyi viszonyokra reagáló, gyakorlatközpontú intézményfejlesztést végez. Cél, hogy minél több köznevelési intézmény váljon alkalmassá arra, hogy önállóan elő tudja segíteni a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését és a tanulók iskolai sikerességét.

II.6.a-b

Az alintézkedés céljait több projekt valósítja meg. Az előzménynek tekinthető TÁMOP-3.3.13 programban a 139 bevont intézményben zajlott esélyegyenlőség-elvű fejlesztés, ezekben az intézményekben 18 433 hátrányos helyzetű / halmozottan hátrányos helyzetű tanuló szerepelt a nyilvántartásban. Az alintézkedés célja a köznevelés méltányosságának javítása, a heterogén tanulásszervezési gyakorlat erősítése, az iskolai eredményesség tekintetében alulteljesítő intézmények támogatása tartalmi-módszertani, ill. komplex fejlesztésekkel. A „szegregáltan oktatott halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma a beavatkozások által érintett tankerületekben” indikátorral összefüggésben EFOP ex-ante feltétel – a tankerületek (és intézmények) kijelölése, ahol deszegregációs intézkedés van tervbe véve, illetve az érintett tankerületek kijelölését követően számítások végzése, a kiindulási és célértékre vonatkozó tanulmány elkészítése – 2015. november 30-éig, határidőben megtörtént. A tervezett beavatkozásokat az EFOP-3.1.5-16 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”

című konstrukció tartalmazza, melynek felhívása 2016. október 3-án megjelent, és a támogatás szerződés megkötésére 2016. december 22-én került sor.

A beavatkozással érintett 300 feladatellátási hely kijelölése a projekt megvalósítása kapcsán megtörtént.

A korai iskolaelhagyás megelőzését célzó, szakképzésben megvalósuló program célcsoportja a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter fenntartásába kerülő köznevelési intézmények szakképzési feladatait ellátó 44 szakképzési centrum és azok pedagógusai. Közvetett célcsoportként a szakképzési centrumok tanulói és családjaik, kiemelten a roma származású tanulók és családjaik, valamint a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók és családjaik jelenhetnek meg. A program célja az, hogy csökkenjen a szakképzésből kieső diákok száma, hogy segítséget kapjanak az iskolák és a pedagógusok a lemorzsolódás mérséklésére, illetve hogy az oktatás különböző szakaszai közötti, valamint a munka világába történő átmenet könnyebbé váljon. Az intézkedést megvalósító GINOP-6.2.2-VEKOP/15 "A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése" című felhívás 2015 decemberében jelent meg.

II.6.c

II.7. Célzott intézkedésekkel kell támogatni a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét, különös tekintettel a szakképzésre. Kiemelt figyelmet kell fordítani a roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzésére.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
a köznevelési intézmények fenntartásában
érintett miniszterek**

Határidő:

**az EFOP és GINOP tervidőszak ütemezésének
megfelelően, folyamatos**

Az Európai Unió Tanácsának 2011. évi ajánlása felhívja a tagállamok figyelmét arra, hogy azonosítsák a végzettség nélküli iskolaelhagyást előidéző társadalmi és nevelési-oktatási tényezőket, folyamatosan figyeljék a leginkább veszélyeztetett célcsoportok tanulási pályáját, és építsenek ki korai jelzőrendszert a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése céljából.

A 2016 novemberében felállított, a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer azokra a helyzetekre és fejlesztést igénylő területekre kívánja felhívni a figyelmet, amelyek a lemorzsolódás elkerülésében segíthetnek – mind a tanulók, pedagógusok szintjén, mind pedig az intézmény-fejlesztési, illetve irányítási szinten. Célja a tanulói előrehaladás, a pedagógusi és a: intézményi szintű munka szakmai támogatása. A jelzőrendszer a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámáról gyűjt összesített, személyazonosításra alkalmatlan adatokat, valamint a megelőzés érdekében alkalmazott tevékenységekről is információt szolgáltat. A jelzőrendszer meghatározza a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói kör jellemzőit. Ha a jellemzők szignifikáns kapcsolatot mutatnak a lemorzsolódáshoz vezető iskolai kudarcokkal (pl.: évisméltés, hiányzás alakulása, tanulmányi eredmény romlása), akkor lehetőség nyílik annak pontosabb meghatározására, hogy milyen jellegű konkrét segítséget szükséges biztosítani a tanuló előrehaladása érdekében. A jelzőrendszer működtetése az Oktatási Hivatal által szervezett pedagógiai-szakmai szolgáltatás feladata, ezen belül a megfelelő pedagógiai eszközök és módszerek megismertetése, a beavatkozások előrehaladásának nyomon követése stb. A rendszer részét képezi tehát a pedagógiai szakmai szolgáltatás, amely a pedagógusok számára nyújt támogatást e munkában. Az intézkedés lényegi eleme a megelőzés, tehát minél korábbi jelekre figyeljenek fel a rendszer szereplői, és minél rövidebb időn belül, bejáratott és szakmailag megalapozott módon reagáljanak a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló helyzetére. A működtetése telephelyi, intézményi, járási szinten történik, ezzel az adatok többrétű elemzésnek vethetők alá, így segítve a beavatkozások pontosabb tervezését. Az adatgyűjtést a KIR-hez kapcsolt adatgyűjtési felület segíti. Az érintett feladatellátási helyen tanulók – köznevelési statisztikából, és a mindenkor országos kompetenciamérési adatokból elérhető – statisztikai adatait a családi háttérindexszel együtt minden lehetséges esetben automatikusan becsatornázzák a jelzőrendszerbe. A jelzőrendszer első adatszolgáltatása a 2016 októberi adatszolgáltatáson, ill. a tanév első félévének eredményein alapszik, az

II.7.a

intézmények az összesített adatközlést 2017. február 10-éig teljesítették a rendszert működtető Oktatási Hivatal felé.

A kapcsolódó fejlesztést tartalmazó EFOP-3.1.5-16 „A tanuló lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című konstrukció meghirdetése 2016 októberében megtörtént. A GINOP-6.2.2 „A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése” című konstrukció 2015 decemberében lett meghirdetve, a kapcsolódó GINOP-6.2.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” című konstrukció pedig 2016. I. félévében történt meg. A 2017. március 1-jei állapot alapján a lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer bevezetésre került, részletszabályai a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendeletbe foglalva 2016. november 19-én hatályba léptek.

A roma lányok iskolaelhagyásának megelőzése olyan megyékben valósul meg, ahol a roma népesség aránya a legmagasabb. Cél a roma nők társadalmi helyzetének javítása, mivel körükben két és félszer magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a nem romák esetében. Jelentős hátrány tapasztalható még a roma férfiakhoz viszonyítva is, ebből fakadóan munkaerőpiaci és jövedelmi helyzetük sokszor kilátástalan. A programban olyan 10-18 éves általános iskolás vagy középiskolás roma lányok vehetnek részt, akik esetében jelen van valamilyen lemorzsolódási kockázat vagy tünet. A bevont lányok családja is célcsoportnak tekinthető, mivel együttműködésük nélkül a célok nem valósíthatók meg. A célcsoportba korai iskolaelhagyással veszélyeztetett nem roma lányok is bevonhatók, a roma származásról szóló nyilatkozat pedig önkéntes. A programba bevont mentorok főként roma származású nők lehetnek, akik személyes támogatás biztosításával mozgósítják az egyéni, családi és helyi közösségi erőforrásokat a korai iskolaelhagyással veszélyeztetett gyermekek esélyeinek növelése érdekében. A bevont célcsoport körében preventív célú programokkal csökkentik az iskolai lemorzsolódást, és növelik a továbbtanulási esélyeket. A program hatékonyságának növelése érdekében együttműködnek a lányok oktatási intézményeivel, és a gyerekekkel foglalkozó helyi szakemberekkel, szolgáltatásokkal. A roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzésére szolgáló program először 2015 októberében került meghirdetésre hazai forrásból. A pályázat 2016. szeptember 30-án zárult, és 26 megvalósítóval indult el. A pályázati kiírás szerint a rendelkezésre álló keretösszeg 80 millió forint volt, amelyet a nagy létszámban beérkező pályázatokra való tekintettel az EMMI 150 millió forintra emelt. A projekt eredményeiből a pályázat segítségével minimum 260 lány részesül. 2016 őszétől a projekt várhatóan hazai finanszírozásból ismét megvalósul. 135 millió forint áll rendelkezésre, amelyből a megvalósítók a tervek szerint 6-8 millió forintra pályázhatnak. 21 nyertes szervezet kezdheti meg a munkát, a programban résztvevő lányok száma minimum 225 fő lehet. Olyan megyékben valósul meg, ahol a roma népesség aránya a legmagasabb. A Széchenyi 2020 keretében 2017. március 30-án megjelent a „Bari shej – Nagylány - Fátă máré Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése” (EFOP-1.4.4-17 kódszámú) felhívás. A támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 2 Mrd forint, a programok futamideje legfeljebb 24 hónap.

II.7.b

II.8. Biztosítani kell a teljes körű pedagógiai szakszolgálati ellátásokhoz való hozzáférést, továbbá a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók minőségi befogadó neveléshez, oktatáshoz való hozzáférését. Törekedni kell a feladatellátás feltételeinek javítására az ellátás teljes körűségének és megkülönböztetés-mentességének biztosítása érdekében.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere

Határidő:
folyamatos

A TÁMOP-3.4.2.B „Sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja (szakszolgálatok fejlesztése)” című kiemelt projekt fizikai megvalósítása lezárult, a kidolgozott protokollok száma 11, az adaptált mérőeszközök száma 12, a szakterületi protokollhoz kapcsolódó felkészítő képzéseken összesen 1074 fő, a képzéseken összesen 3732 szakember vett részt, míg a fejlesztett ellátásokkal elért gyerekek, tanulók száma a 2015. októberi adatközlés szerint 402 383 fő. A pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma 2016. októberi adatközlés szerint 452 348 fő volt. A kapcsolódó EFOP fejlesztések 2017-ben indulnak. A 2015-16-os tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 67%-a, az 2016-17-es tanévben 68%-a integrált keretek közt részesült nevelésben. Ha az integráltan nem nevelhető

súlyos és halmozottan fogyatékos tanulókat külön csoportként kezeljük, úgy a 2015-16-os tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 69%-a, a 2016-17-es tanévben 70%-a integrált keretek közt részesül nevelésben.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 47. § (8) bekezdése kimondja: „Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.” Ezzel összhangban a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 24. § (3) bekezdés b) pontja alapján komplex pszichológiai és gyógypedagógiai ellátás keretében a pedagógiai szakszolgálati intézmény terápiás ellátást, korrekatív megsegítést nyújt a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a nevelési tanácsadás keretében fejlesztésben részesülő gyermekek, tanulók számára. Mindezek alapján a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM) gyermekek, tanulók fejlesztőpedagógiai ellátása a pedagógiai szakszolgálati intézményben és az adott óvoda, iskola keretében is megvalósítható.

Az ellátást a helyi sajátosságoknak, a kialakult viszonyoknak megfelelően kell megszervezni. Az Nkt. 2013. szeptember 1-jével hatályba lépett 8. § (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy az óvodai nevelés finanszírozott időkerete magába foglalja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő foglalkoztatásának időkeretét, az Nkt. 27. § (5) bekezdése pedig rendelkezik arról, hogy az általános iskola és a középfokú iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszámát és az osztályok számára engedélyezett heti időkeret különböző terhére a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első-negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy-három fős foglalkozásokat.

A BTM gyermekek, tanulók fejlesztése tehát legfeljebb háromfős csoportban valósítható meg. A fejlesztés heti óraszámát és a fejlesztési területeket a szakértői bizottság véleménye határozza meg.

A 2015. októberi adatszolgáltatás szerint 81 982 fő, a 2016. októberi adatközlés szerint 86 363 fő volt a BTM gyermekek, tanulók létszáma. A 2015. októberi adatszolgáltatás szerint a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulókkal együtt 86 441 fő, a 2016. októberi adatközlés szerint 88 314 fő volt a sajátos nevelési igényű gyermek, tanulók létszáma.

A TÁMOP-3.4.2.B „Sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja (Szakszolgálatok fejlesztése)” című kiemelt projekt fizikai megvalósítása lezárult, az EFOP fejlesztések 2017-ben indulnak.

II.9. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése érdekében szükség van az egyéni és komplex támogatást nyújtó programok folytatására, felülvizsgálatára és továbbfejlesztésére (Útravaló Ösztöndíjprogram, Arany János Tehetséggondozó Program, Arany János Kollégiumi Program, Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program, Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj, Második esély és Tanoda programok).

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

A 2014-ben meghozott döntés értelmében a 2005 óta hazai forrásból működő Útravaló Ösztöndíjprogram Út a középiskolába és Út az érettségihez alprogramjait 3 évre uniós finanszírozásra történő áttérítés érinti. Az évi 1,5 Mrd forint ösztöndíjkereten felül a szakterület 0,5 Mrd forint keretösszegű szakmai támogatást és nyomon követést is tervezett uniós forrásból, így összesen 6 Mrd forint áll rendelkezésre, amely lehetőséget nyújt a további fejlesztésre. Megindul a mentorok képzése, és megkezdődik a szakmai támogatás és nyomon követés, amelytől jelentős minőségi javulás várható.

Az Út az érettségihez alprogramban részt vevő tanulók között az érettségit szerzők aránya a 2014-15-ös tanévben 92% (5267 fő) volt, a 2015-16-os tanévre vonatkozóan nincsenek adatok. A programok nem tudtak elindulni az uniós forrásra történő áttérítés miatt. Ugyanez vonatkozik az Út a középiskolába alprogramban résztvevőire. Esetükben a középfokú képzésbe bekerülő tanuló aránya 2014-15-ben 72% (3434 fő) volt.

II.9.a

Az Út a szakmához alprogramban résztvevők között a sikeres szakmai vizsgát tevő tanulók aránya 2014-15-ben 90% volt. A támogatott tanulók száma a 2014-15-ös tanévben 1522 fő, a 2015-16-os tanévben 2285 fő, a 2016-17-es tanévben 3162 fő volt.

Az Út a diplomához alprogram esetében a támogatásban részesült hallgatók száma a 2014-15-ös tanévben 816 fő, a 2015-16-os tanévben 1031 fő, a 2016-17-es tanévben pedig 866 fő.

Az Útravaló ösztöndíjprogramokkal elért tanulók száma a 2014-15-ös tanévben 12 016 fő, 2015-16-os tanévben 3316 fő, a 2016-17-es tanévben pedig 13 270 fő.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét és a lemorzsolódás megelőzését az Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP), az Arany János Kollégiumi Program (AJKP) és az Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program (AJKSZP) komplex módon támogatják. A 2015-16-os tanévben az AJTP-ben 608, az AJKP-ban 298, az AJKSZP-ben 182 fő 9. évfolyamos tanuló, míg a 2016-17-es tanévben az AJTP-ben 549, az AJKP-ban 278, az AJKSZP-ben pedig 194 9. évfolyamos diák kezdte meg a tanulmányait. Évente összesen több mint 4000 fő hátrányos helyzetű, 9-12. évfolyamos tanuló vesz részt a programokban, A 2014-ben végzett felmérés alapján az AJKP-ban a tanulók 38,4%-a, az AJKSZP-ben 30,8%-a roma nemzetiségű. A 2015-16-os tanévben a lemorzsolódás átlag alatti volt: a legsérülékenyebb tanulói csoportokat célzó AJKP-ban 9%, az AJKSZP-ben 10%, a rászorulóknak minősülő tanulókat célzó AJTP-ben 2% (forrás: Éves előrehaladási jelentés, 2016., OFI). 2016-ban is folytatódott e programok és a Roma Szakkollégiumi Program intézményeinek együttműködése, főként pályaeorientációs tevékenységek megvalósításán keresztül. A szakkollégiumok a pályaeorientációs támogatás keretében többek között megismertetik a tanulókat az egyetemek, felsőoktatási intézmények képzési területeivel, segítséget nyújtanak az érdeklődésnek megfelelő képzés megtalálásában, és a felsőoktatási jelentkezési eljárásban. Ezt követően a felvételt nyert fiatalok továbbra is segítséget kapnak a lehetséges ösztöndíjak felkutatásában, pályázatok benyújtásában és a tanulmányi előrehaladásban. E programok a "European Toolkit for Schools" keretében bekerültek egy európai szintű jó gyakorlat gyűjteménybe.

II.9.b

A Tanoda programok támogatása - Korai iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint növelése a köznevelésen kívüli eszközökkel (ESZA) alintézkedésben részt vevő tanulók száma 2014-ben 5000, 2015-ben 5792 fő volt. Az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek sikeresen megvalósítók száma 4890 fő. 2016 és 2018 között összesen 7,35 Mrd forint keretösszezből több mint 270 tanoda segíti a hátrányos helyzetű tanulók fejlődését, hátrányainak kompenzálását. Az új EFOP támogatási igények bírálata folyamatban van, és ezzel párhuzamosan megkezdődött a munka a tanodák hosszú távú finanszírozásának megalapozása érdekében.

II.9.c

A második esély típusú fejlesztések esetében a TÁMOP-3.3.9 "Második esély programok támogatása" című előzményprojekt megvalósítása 2015. június 30-éig lezárult. A program résztvevőinek száma 2271 volt, a résztvevők közül végzettséget, képzettséget szerzők, vagy végzettséget adó képzésben résztvevők száma 799 fő. A második esély programokat az EFOP tartalmazza, és hozzá indikátort is rendel. A projekt folytatását szolgáló felhívás 2017. március 1-jén jelent meg, mely konstrukció 2017. június 21-én felfüggesztésre került.

II.9.d

A középfokú nevelésben-oktatásban részt vevő halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma tanulók részére kortárs segítői mentorhálózat kialakításának szakmai koncepciója létrejött.

II.9.e

A Szabóky Adolf ösztöndíj program (korábbi nevén Szakképzési ösztöndíj program) terv szerint halad. A 2014. évi 23 900 fő után (3,7 Mrd forint értékben) 2015-ben 26 476 fő részesült ezen támogatásban összesen 4,16 Mrd forint értékben. 2016-ban 35 990 fő volt jogosult a szakképzési ösztöndíjra.

II.9.f

II.10. A befogadó nevelési gyakorlat megerősítése, terjesztése érdekében biztosítani kell a pedagógusok, szakoktatók és a köznevelésben közreműködő szakmai segítők gyakorlatorientált felkészítését.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar „DIGITÁLIS ÚTON-ÚTFÉLEN. Komplex iskolai innováció és digitális szemléletformálás hátrányos helyzetűek körében” című, TÁMOP-3.1.16-14-2014-0001 jelű projektje keretében Komplex Instrukciós Program (KIP) képzés valósult meg 2015-ben 12, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat nevelő-oktató, miskolci köznevelési intézményben. A "Digitális Nemzet Fejlesztési Program" (DNFP) megvalósításáról szóló 1631/2014. (XI. 6.) Korm. határozatban foglaltak alapján egy modellértékű nevelési program adaptálása valósult meg. A Digitális Nemzet Fejlesztési Program település-központú alprogramjának megvalósításához szükséges források biztosításáról szóló 1854/2014. (XII. 30.) Korm. határozat 1. pontja helyszínül Nyíregyházát és a Nyíregyházi járást jelölte ki. Az EMMI által modellértékű programként a KIP került kiválasztásra. A program kiválasztásánál szempont volt, hogy alkalmas legyen a hátránykompenzációra, a tehetséggondozásra, alkalmazható legyen heterogén tanulói csoportokban, továbbá a digitális eszközfejlesztés segítségével járuljon hozzá a digitális pedagógia elterjesztéséhez is. A KIP olyan differenciált, személyközpontú nevelési-oktatói módszer, amely az érintett célcsoportba tartozó gyermekek iskolai sikerességét segíti elő integrált iskolai környezetben. A modellértékű program bevezetésével megvalósul a tanulók közötti státuszproblémák javítása, a tanulói együttműködés javítása, az érintett gyermekek iskolai sikerességének biztosítása, a közép- és felsőfokú továbbtanuláshoz való hozzásegítése, a pedagógusképzések révén pedig megvalósul a tanári kompetenciák javítása, a tantestületen belüli pedagógiai kultúraváltás támogatása. A kiválasztásra került 13 köznevelési intézményből 2015-ben egyben valósultak meg a fejlesztések és a vonatkozó KIP-es pedagógusképzések pilot jelleggel, a további 12 intézményben 2016-ban került volna sor a fejlesztésre és a képzésekre az EFOP-3.1.2-16 projekt keretében, de a projekt felhívásának megjelenése objektív okok miatt késett.

II.10.a

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét tartalmazó EFOP-3.1.2-16 „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében” című konstrukció 2016. szeptember 28-án meghirdetésre került. Az Eszterházy Károly Egyetem elkészítette a megvalósíthatósági tanulmányt, ami elfogadásra került, a támogatási szerződést megkötötték. A konstrukció olyan pedagógiai módszertan kidolgozására és országos elterjesztésére vállalkozik, amely komplexen, preventív jelleggel kezeli a végzettség nélküli iskolaelhagyást heterogén tanulócsoportok bevonásával. A konstrukció keretében várhatóan országos terítettségben kb. 30 000 pedagógus kap felkészítést a befogadó, komplex nevelési módszer alkalmazására.

II.10.b

II.11. A végzettség nélküli iskolaelhagyók számának csökkentése érdekében elő kell segíteni a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szolgáltatások rendszerének fejlesztését, meg kell erősíteni a köznevelési intézmények gyermekvédelmi jelzőrendszerben betöltött szerepét, támogatni kell az ágazatközi, intézményközi együttműködési modellek kialakítását.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
a köznevelési intézmények fenntartásában
érintett miniszterek**

Határidő:

2016. március 31.

Az EFOP-3.2.9-16 „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” konstrukció szakmai koncepciója 2015-ben elkészült, a pályázat kiírás megjelentetésére 2016. augusztus 11-én került sor. Az első három szakaszban 50 db pályázat jogosultsági ellenőrzését, értékelését követően, 29 db támogatási szerződés összesen 1.125.177.386 Ft összegben megkötésre került. A negyedik szakaszban benyújtott pályázatok jelenleg jogosultsági ellenőrzésen vannak. A támogatást nyert pályázatokban dolgozó szociális segítőket az EFOP-1.9.4-16 “A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása” kiemelt projekt fogja szakmailag támogatni, és a folyamatos monitorozást elvégezni. A modellkísérlet

célja az óvodai és iskolai szociális segítség szakmai tartalma, és a fenntartáshoz, rendszerszerű elterjesztéséhez szükséges humán- és pénzügyi források meghatározása, a köznevelési és szociális ágazati gyakorlat, ezen belül a köznevelési intézmények és a család- és gyermekjóléti szolgáltatás közös eljárásrendjének kialakítása, egymáshoz való viszonyának meghatározása a modellkísérletben részt vevő pályázók folyamatos monitorozásával. Az óvodai és iskolai szociális segítség teljes körű bevezetésére ezt követően kerülhet sor, a Gyvt. jogszabályi háttérével 2018-ban. 2016 januárjától az iskolai szociális munkás, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkakör (választható munkakörként) is bekerült a finanszírozott nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörök közé a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításával. A hátrányos helyzetű tanulói arány figyelembevételével az intézményeknek lehetőségük nyílik ezen szakemberek foglalkoztatására.

II.12. Ösztönözni kell a pedagógusképző intézmények és a hátrányos helyzetű gyermekeket integrált keretek között eredményesen nevelő, köznevelési rendszeren belüli és kívüli intézmények (pl. tanodák) közötti együttműködések.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Az intézkedéssel megvalósítandó feladat a pedagógusképző intézmények és a hátrányos helyzetű gyerekeket eredményesen nevelő köznevelési intézmények, tanodák közötti együttműködés ösztönzése. Ennek során szakmai gyakorlattal, óraadással, hospitációval és közös programokkal válik lehetővé az, hogy a hallgatók már a felsőoktatási tanulmányaik során valós és gyakorlati tapasztalatokat szerezhessenek a hátrányos helyzetű tanulók oktatáshoz való hozzáférését akadályozó tényezőkről, és gyakorlati eszközöket kaphassanak a hátrányok kompenzálásához. A TÁMOP-3.3.13 projekt keretében megkezdődött a módszertani gyakorlóintézményi hálózat létrehozása. 3 pedagógusképző intézmény kötött együttműködési megállapodást összesen 27 esélyteremtő programot alkalmazó intézménnyel a pedagógushallgatók fogadására. A folytatást jelentő EFOP-3.1.7 „Esélyteremtés a köznevelésben” kiemelt projekt megvalósításának kezdete 2017.01.10., a támogatási szerződés hatályba lépett 2017.05.19-én. 2017.06.14-én az előleg kifizetése megtörtént.

II.13. A hátrányos helyzetű, ezen belül kiemelten a hátrányos helyzetű roma hallgatók diplomaszerezésének támogatása érdekében szükséges a roma szakkollégiumok fejlesztése, bővítése, a Hallgatói Mentorprogram kiterjesztése, szolgáltatásainak megerősítése, tevékenységi körének bővítése, a Bursa Hungarica program működtetése.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, illetve a Hallgatói Mentorprogram esetében folyamatosan
--	---

Az intézkedés célja a roma szakkollégiumok támogatásával, a felsőoktatási intézmények hátránykompenzáló szerepének erősítésével a felsőfokú végzettséggel rendelkező romák számának növelése, a hátrányos helyzetű, elsősorban roma hallgatók képességfejlesztése, tehetséggondozása, továbbá a karriertanácsadás, a mentori- és tutori támogatás, a szakmai együttműködések kialakítása és ösztöndíj nyújtása. A program keretében a 2014-15-ös tanév elejétől 235 fő hallgató bevonására került sor.

II.13.a

2015 októberében lett meghirdetve a konstrukció folytatását biztosító EFOP-3.4.1 „Roma szakkollégiumok támogatása” című felhívás, amely 9 roma szakkollégium támogatására nyújtott lehetőséget 270-300 fő hallgató bevonásával.

A HÖÖK mentorprogram – Felsőoktatási mentorhálózat az első éves hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű hallgatókat segíti. Az alintézkedés célja a mentorprogram bővítése, továbbfejlesztése. A jelentkező hallgatókat egy mentor egy tanéven keresztül támogatja: tanácsokat ad tanulmányi ügyekben, pályázatokról, hallgatói juttatásokról. E tevékenységek bővülnek ki tantárgyi

segítségnyújtással, készségfejlesztéssel és mentálhigiénés szolgáltatások nyújtásával. A HÖÖK mentorprogram támogatási összege 2015-ben 62 millió, 2016-ban 82 millió forint volt, a Nemzeti Tehetség Program keretében pedig 2015-2017-ben 12-12 millió forint összegű támogatást kapott. 2017-ben a támogatás összege 100 millió forint. A 2015-16-os tanévben 1514 mentorált és 157 mentor vett részt a programban.

A Bursa Hungarica 2015. évi pályázati fordulójához 2414 települési önkormányzat és 2 megyei önkormányzat csatlakozott. A 25 953 benyújtott pályázat közül 23 832 kapott támogatást („A”: 22 462 hallgató, „B”: 1370 felvételiző). A teljes önkormányzati támogatás 103 916 400 forint havonta, míg az intézményi ösztöndíjrész 96 034 800 forint havonta. A Bursa Hungarica ösztöndíjprogram 2016-os pályázati fordulójához 2 465 önkormányzat csatlakozott, 51-gyel több, mint a 2015-ös pályázati fordulóban. A megyei önkormányzatok közül a Baranya Megyei Önkormányzat, a Békés Megyei Önkormányzat, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, a Vas Megyei Önkormányzat és a Csongrád Megyei Önkormányzat csatlakozott támogatóként az ösztöndíjrendszerhez a 2016-os pályázati fordulóban. A Bursa Hungarica ösztöndíjprogram 2016. évi pályázati fordulójában 24 607 fő pályázott az ösztöndíjra. A benyújtott pályázatok alapján a csatlakozott települési önkormányzatok 22 875 főt részesítettek támogatásban: "A" típusú ösztöndíjban részesült 21 659 pályázó, "B" típusú ösztöndíjban pedig 1216 pályázó. A 2016. évi pályázati fordulóban az önkormányzati támogatás tíz havi összege: 1 068 465 000 forint. A 2016. évi pályázati fordulóban az intézményi ösztöndíj tíz havi összege: 964 002 000 forint. A Bursa Hungarica ösztöndíjprogram 2017-es pályázati fordulójához 2509 önkormányzat csatlakozott, 44-gyel több mint a 2016-os pályázati fordulóban. A megyei önkormányzatok közül Békés megye, Csongrád megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye önkormányzata csatlakozott támogatóként a 2017-es pályázati fordulóban. A benyújtott pályázatok alapján a csatlakozott települési önkormányzatok 22 141 főt részesítettek támogatásban: "A" típusú ösztöndíjban részesült 20 951 pályázó, "B" típusú ösztöndíjban pedig 1190 pályázó.

II.13.b

Az Útravaló ösztöndíjprogram Út a diplomához alprogramja hátrányos helyzetű hallgatók részére biztosít önköltség- vagy ösztöndíj-támogatást. Az Út a diplomához alprogram esetében a támogatásban részesült hallgatók száma a 2015-16-os tanévben 1031 fő, míg a 2016-17-es tanévben 866 fő volt. Pilot jelleggel megjelent az Út a felsőoktatási szakképzéshez pályázat, amelynek keretei között 76 szociális hátránnyal küzdő hallgató részesült ösztöndíj- vagy önköltség-támogatásban.

A Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2015-2016. évi cselekvési programjáról szóló 1390/2015. (VI.12.) Korm. határozat alapján a Nemzeti Tehetség Program 2015. és 2016. évi költségvetési forrásainak terhére – a korábbi években kialakult gyakorlatot folytatva – a roma szakkollégiumok támogatására kiírt meghívásos pályázatok keretében (a pályázatok kódja: NTP-SZKOLL-M-15 és NTP-SZKOLL-M-16) tizenegy roma szakkollégium részesült összesen 60-112 millió forint támogatásban. A pályázati programok megvalósításának időtartama 2015. július 1-jétől 2016. június 30-áig tartott. A programban résztvevő tehetségek száma 2015-ben 151 fő, 2016-ban pedig 252 fő, ebből hátrányos helyzetű tehetségek száma 2015-ben 124 fő, 2016-ban pedig 165 fő volt.

A pályázat célja a roma szakkollégium keretei között folyó komplex tehetséggondozó program támogatása, amely hozzájárul a közéleti feladatvállalás iránt elkötelezett, aktív társadalmi párbeszédet folytató, a szakmai kiválóságot, valamint a társadalmi és szociális kérdések iránti érzékenységet ötvöző cigány értelmiségi közösség további bővüléséhez.

II.14. A szociokulturális hátránnyal induló hallgatók diplomaszerezési esélyeinek javítása érdekében szükséges a jelenlegi felsőoktatási ösztöndíj- és hallgatói juttatásrendszer reformja.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. szeptember 1.

A juttatási rendelet módosítása és az új juttatási rendelet megalkotása nem kezdődött el. A pénzügyi juttatások nyilvántartása a 2016. évi tavaszi statisztikában jelent meg először felmenő rendszerben. A hátrányos helyzetre vonatkozó információt az intézmény a kapcsolódó képzés idejére jelenti le. Az oklevélszerzés idejére vonatkozóan tehát csak akkor kérdezhető le a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetről információ, ha a hallgató normál menetben, közvetlenül a képzés végén szerzi meg az

oklevelét. Ha viszont később záróvizsgázik, vagy a nyelvvizsga hiányában nem állíthatták ki az oklevelet, akkor a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetről már nem elérhető információ. A juttatási rendszer átalakítására vonatkozóan a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája 2016-ban megtette javaslatait, amelynek első körös egyeztetése megtörtént. Az egyeztetések 2017-ben folytatódnak, a juttatási rendszer kialakítására vonatkozó koncepció és juttatási rendelet kidolgozása folyamatban van. A Kormány márciusi döntése alapján 2017 októberében kell előterjeszteni a felsőoktatási hallgatók juttatásaira vonatkozó új koncepciót.

II.15. Célzott programokkal kell támogatni a hátrányos helyzetű, különösen roma fiatalok mozgásban gazdag életmódjának kialakítását, szabadidő- és diáksportban való részvételét.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

A Farkas János Ifjúsági Alapítvány célja, hogy a névadó Farkas János példáját követve elsősorban a sport segítségével előmozdítsa a hátrányos helyzetű magyarországi, köztük cigány fiatalok társadalmi integrációját. Az alapítvány már több mint két évtizede működteti a cigány labdarúgó válogatottat, amelynek létrehozásában még Puskás Ferenc működött közre. 2016 júniusában – a franciaországi labdarúgó Európa-bajnoksággal párhuzamosan – Dél-Tirolban rendezték meg az európai kisebbségek labdarúgó válogatottjainak bajnoki tornáját, az EUROPEADA-t, ahol ezúttal is a magyar csapat képviselte az európai cigányságot. Az alapítvány a tornára való kiutazás költségeinek fedezése kapott támogatást az EMMI-től.

II.15.a

A hátrányos helyzetű fiatalok diák- és szabadidősportban való részvételének támogatása alintézkedés megvalósításra során olyan sporttevékenységre és a szabadidő hasznos eltöltésére szolgáló sporttereket kell létrehozni, ahol a különböző sporttevékenységek, edzések, sporttáborok akár bentlakásos formában is megvalósulhatnak. Ezen célokat szolgálják az ORÖ által Megyaszón és Balatonbogláron létrehozandó sportcentrumok, amelyek az Országos Roma Sportközpont telephelyeiként funkcionálnak majd.

2016 decemberéig 60 esetben valósult meg hátrányos helyzetű régióban/településen beruházás a Magyar Labdarúgó Szövetség által elindított Országos Pályaépítési Program keretén belül. A hátrányos helyzetű régióban vagy településen tervezett pályaépítéshez az önkormányzatoknak a 30%-os önrész helyett csupán 10% saját forrás kell biztosítaniuk.

II.15.b

A sportszervezetek részére jóváhagyott látványcsapatsport-támogatás kapcsán a 2011-12-es és a 2015-16-os támogatási időszakok között eltelt időben több mint 300 hátrányos helyzetű település pályázatát fogadták el az országos sportági szakszövetségektől.

A Nemzeti Tehetség Program 2015. és 2016. évi költségvetési forrásainak terhére a Pisont István Tehetséggutató, Fejlesztő és Gondozó Alapítvány 10 millió forint összegű támogatásban részesült (a pályázatok kódja: NTP-RHTP-M-15 és NTP-RHTP-M-16). Az alapítvány célja a tehetséges, hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású, utánpótláskorú labdarúgó fiatalok támogatása, és ezzel a labdarúgó-utánpótlás biztosításának elősegítése, a fiatalok tehetséggondozása, a labdarúgás népszerűsítése, valamint a korszerű edzés módszerek meghonosítása és kialakítása.

II.16. Biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok tehetséggondozó programokban való részvételét.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

Több területen is működik tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében. Ilyen programok az alapfokú zeneiskolák támogatása; a tanulmányi, sport, művészeti tehetséggondozó versenyek szervezéséhez, összehangolásához és a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozásához szakmai hálózat kialakítása, valamint a tehetséggondozó szakemberek pedagógiai,

II.16.a-d

módszertani képzése a pedagógus-továbbképző programok keretében. A programok a TÁMOP-3.4.5, TÁMOP-4.1.2-D, TÁMOP-4.1.1-C és EFOP-3.2.1. „Tehetségek Magyarországa” keretében valósulnak meg.

Az ötpárti konszenzussal elfogadott a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről szóló 126/2008. (XII. 4.) OGY határozatban foglaltak megvalósítása során kiemelt cél az esélyteremtés és az egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása. Különös figyelmet fordít a program a tehetségek speciális csoportjaira, akik alulreprezentáltak a már működő tehetségsegítő programokban. Ezek között konkrét célcsoportként jelennek meg a tehetséges roma, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok. E célcsoport számára 2009 óta folyamatosan jelennek meg pályázati felhívások.

II.17. A kulturális intézményrendszer célzott programjaival is támogatni kell a különböző társadalmi hátrányok mentén kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentését, a hátrányok kompenzálását. Ennek érdekében programokat kell indítani a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának és kínálatának fejlesztésére, kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozására, együttműködéseket kell kialakítani a kulturális és a köznevelési intézmények között.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere

Határidő:
folyamatos

Az intézkedés célja a különböző társadalmi hátrányok mentén kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a hátrányok kompenzálása a kulturális intézmények sajátos eszközeivel. Ennek érdekében valósul meg a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának és kínálatának fejlesztése, valamint a kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozása, együttműködésben a köznevelési intézményekkel.

Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája részletesen kitér mind a köznevelésben részt vevő, mind az abból már kikerült személyek (beleértve az időseket is) kompetenciájának fejlesztésére a kulturális intézményekben alkalmazott speciális módszerek, eszközök felhasználása révén. Mindezeket az EFOP két intézkedése is célozza a 3. prioritásban:

- „A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül”
- „Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel”.

Az EFOP éves fejlesztési kerete 7 Mrd forint forrást biztosít a kulturális intézmények által megvalósított tartalom- és szolgáltatásfejlesztésre (EFOP-3.3.2-16 “Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért”), amelynek keretében a projektek a köznevelésben tanulók szociokulturális hátrányainak csökkentésére is irányulhatnak. Az EFOP-3.7.3.-16 “Az egész életen át tartó tanulóhoz hozzáférés biztosítása” című kiemelt konstrukció forráskerete 7,75 Mrd forint.

II.18. Meg kell teremteni a gyermekek (tanulók, hallgatók) teljes iskolai életútjának követésére (a köznevelésbe lépésüktől a felsőoktatás befejezéséig) alkalmas informatikai rendszert annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók, hallgatók mind hatékonyabb esélyteremtő szolgáltatásokban részesüljenek. A hátrányos helyzetű hallgatók életpályájának nyomon követése érdekében biztosítani kell a Köznevelés Információs Rendszer és a Felsőoktatási Információs Rendszer adatainak összekapcsolhatóságát, az adatminőség javítását. Az információs rendszerek fejlesztésekor a Központi Statisztikai Hivatal bevonása mellett figyelemmel kell lenni az általános statisztikai szempontokra.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere a köznevelési intézmények fenntartásában érintett miniszterek	folyamatos

A Köznevelés Információs Rendszer és Felsőoktatási Információs Rendszer összekapcsolhatóságához több, jelenleg nem adott technikai feltétel teljesülése szükséges, az adatintegráció megvalósíthatósága ezért vizsgálatot igényel.

A Nemzeti Tehetség Program 2015. és 2016. évi költségvetési forrásainak terhére kiírt meghívásos pályázatok keretében az Oktatási Hivatal kialakított egy, a tehetségazonosító, tehetséggondozó tevékenységek és azok eredményeinek rögzítésére alkalmas információs rendszert. A TehetségKapu rendszer hosszú távú célja a tehetségügy eddigi szerteágazó kezdeményezéseinek és fejlesztéseinek összefogása. A TehetségKapu alkalmas a hatékony tehetséggondozó módszerek megismertetésére, terjesztésére, és segíti a tehetségek számára legmegfelelőbb program, mentor megtalálását.

II.19. Meg kell vizsgálni az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülményeket, illetve a szegregációs folyamatok, deszegregációs intézkedések vizsgálatára, nyomon követésére szolgáló célzott adatgyűjtések, felmérések folytatásának lehetőségeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Az intézkedés célja pontos helyzetkép kialakítása a hátránykompenzáló és deszegregációs intézkedések kidolgozásához, megvalósításához, továbbá az oktatáshoz való hozzáférés alakulásának nyomon követése. Világbanki együttműködés keretében elemzés készült a felzárkózási és köznevelési terület vonatkozásában, amely hozzájárul a feladatban foglalt vizsgálatához. A végleges jelentés 2016 első negyedében készült el.

III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 20 foglalkoztatási intézkedést tartalmaz, amelyek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatását célozzák a munkavállalók készségfejlesztését és tényleges foglalkoztatását megvalósító programok, valamint közvetve, a munkaadók erre való ösztönzésén keresztül.

Az intézkedések előrehaladását alintézkedés-bontásban is ábrázoló táblázatban látható, hogy a beavatkozások többsége az eredeti terveknek megfelelően halad (B, 17 intézkedés). Mindössze öt intézkedésnél látunk késedelmet az eredeti tervekhez képest (C) - itt is alapvetően az uniós projektek átütemezése áll a háttérben. Három intézkedés esetében további egyeztetéseket látunk szükségesnek a tervek megvalósítása érdekében (H).

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
III.1.a	A társadalmi vállalkozások, szociális szövetkezetek már kialakult hálózatának bővítése, a meglévők további támogatása	C
III.1.b	Közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek kialakítása	B
III.2	Hátrányos helyzetűek munkalehetőségeinek bővítése	B
III.3	Szociális földprogramok folytatása, fejlesztése	B
III.4	Nyílt munkaerőpiacra történő visszakerülés növelése a közfoglalkoztatásban	B
III.5	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése	B
III.6	Munkahelyvédelmi akcióterv	B
III.7	Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program	B
III.8	Hátrányos helyzetűek aktív munkaerőpiaci programja	B
III.9	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja	B
III.10	Munka és magánélet összeegyeztetését szolgáló projektek	B
III.11	Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	B
III.12	A munkaképes korú népesség digitális kompetenciáinak fejlesztése	B
III.13.a	„Nő az esély – képzés”	C
III.13.b	„Nő az esély – foglalkoztatás”	C
III.13.c	A roma lányok szakmatanulási lehetőségeinek vizsgálata	C
III.14	"Aktívan a tudásért"	B
III.15.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák munkalehetőségeinek bővítése a szociális gazdaság eszközeivel	B
III.15.b	Roma emberek szociális gazdaságban való részvételének erősítése	B
III.15.c	Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	B
III.16	Visszatérítendő támogatások nyújtása hátrányos helyzetű személyek és vállalkozások számára	H
III.17	Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatása állami beruházásokban	H
III.18	Közbeszerzési szabályok áttekintése	B
III.19	A munkaerő mobilitásának támogatása	C

III.20	A hulladékgazdálkodás, hulladékhasznosítás, megújuló energia programok területén megvalósuló gazdaságfejlesztési programok az alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül különösen a nők, romák – foglalkoztatásának és a képzésükben való együttműködést vállaló vállalkozások, valamint a magas élőlétszám-igényű kezdeményezések támogatása	H
--------	---	---

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

III.1. A különböző uniós fejlesztési programok közötti lehatárolást figyelembe véve szükséges a társadalmi vállalkozások, szociális szövetkezetek már kialakult hálózatának bővítése, a meglévők további támogatása, annak érdekében, hogy ez a foglalkoztatási forma köztes munkaerőpiacként továbblépést biztosítson a közfoglalkoztatásból kilépők számára, hogy szövetkezeti taggá vagy szövetkezeti alkalmazottakká válhassanak.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Az intézkedés célja a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetekben résztvevők foglalkoztathatóságának javítása. Ennek eszköze a szociális szövetkezetek már kialakult hálózatának bővítése, a meglévő szövetkezetek segítése, amelyek továbblépést biztosíthatnak a közfoglalkoztatottak számára. Azzal, hogy a közfoglalkoztatottak szövetkezeti taggá vagy alkalmazottá válhatnak, lehetőségük van kilépni az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztató önkormányzatok és a közfoglalkoztatottak alapító tagságával megalakuló szociális szövetkezetek elsősorban a járási startmunka mintaprogramok alapjain, azok továbbfejlesztése révén jönnek létre. Ennek alapján a céljuk jellemzően elsődlegesen a mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-feldolgozás, helytermék-előállítás. III.1.a-b közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás során beszerzett eszközök haszonkölcsön szerződés keretében történő ingyenes átadására. Alapvető cél, hogy a közfoglalkoztatási startmunka mintaprogramok bázisán létrejövő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplővé válhassanak. A közfoglalkoztató önkormányzatok részéről folyamatos az érdeklődés a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek alapítása iránt, jelenleg hazai forrásból 223 szociális szövetkezet működik, ugyanakkor az is látható, hogy a szociális szövetkezetek önállóodása, fenntarthatóságának megalapozása hosszabb, 2-4 éves folyamat, amelyhez továbbra is jelentős szakmai és pénzügyi támogatásra és állami szerepvállalásra van szükségük.

III.2. A társadalmi gazdaság hosszú távon pénzügyileg fenntartható formáinak támogatásával bővíteni kell a hátrányos helyzetűek munkalehetőségeit.

Felelős:	Határidő:
nemzetgazdasági miniszter	folyamatos

Az intézkedés kiemelt célja a társadalmi célú vállalkozások ösztönzése és támogatása révén olyan szervezetek foglalkoztatási potenciáljának megerősítése, amelyek ötvözik az üzleti, valamint a társadalmi szempontokat. A társadalmi vállalkozások erősítésével olyan társadalmi célokkal összefüggő fenntartható

munkalehetőségek létrehozása a cél, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítanak jövedelemszerző tevékenységet. Ez a társadalmi felelősségvállalással összefüggő munkahelyteremtési tevékenység különösen fontos az alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben. A megjelenés időpontja a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016 (I. 18.) Korm. határozat szerint 2016. április volt. A felhívás 2016. június 10-én lett meghirdetve. A pályázatok benyújtásának feltétele a GINOP-5.1.2 kiemelt projekt keretében való minősítés sikeres megszerzése. Jelenleg 46 szervezet esett át sikeresen a minősítésen. Az intézkedés ütemezetten halad, végrehajtási kockázatot nem hordoz. Az indikátorok teljesülése a későbbiekben várható arra tekintettel, hogy támogatási szerződés még nincs megkötve.

III.3. A működő szociális földprogramok továbbfejlesztésével is támogatni kell a szociális gazdaság kialakítását a hátrányos helyzetű térségekben.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter földművelésügyi miniszter	folyamatos

Az EMMI szociális földprogramok pályázatai során cél, hogy a programban termelt élelmiszerek, termékek biztosítsák az önkormányzati intézmények ellátását, valamint megvalósuljon az esetleges többlettermékek feldolgozása, értékesítése. A programok a nemzetiségi önkormányzatok és roma civil szervezetek aktív részvételével zajlanak. A 2016-os kiírásban a 2015-ben résztvevő szervezetek kaptak meghívást, de 2016 márciusára a programot megvalósító szervezetek száma 14-re csökkent. Egyidejűleg a közfoglalkoztatottak száma is az előző évhez képest szinte arányosan csökkent 164 főre. Ennek oka, hogy a kevesebb szervezet kisebb termőterületen kevesebb főt foglalkoztathat.

III.3.a

A szociális agrárgazdálkodási szociális földprogram keretében két alprojekt lett meghirdetve. Az 1. eszközbeszerzés- és fejlesztés komponens 50 millió forinttal, és a 2. kertkultúra és kisállattartási alprojekt 80 millió forinttal. Az 1. komponensben megvásárolt eszközök a szervezetek piacra jutását segítik, míg a 2. komponensben a családok konyhakerti és kisállattartási programokat bonyolíthatnak. A támogatott szervezetek száma a két alprojektben összesen 14 és 152, a programok által elért emberek száma 2268 és 28 800 fő, összesen mintegy 31 000 fő. A programok által elért családok száma 567 és 7250, összesen 7817 család.

III.3.b

III.4. Szükséges a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének esélyeit javító jogszabály módosítások nyomán követése, illetve új javaslatok kidolgozása.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter nemzetgazdasági miniszter emberi erőforrások minisztere	2016. május 31.

Az intézkedés célja a nyílt munkaerőpiacra történő visszakerülés növelése a közfoglalkoztatásban. A 2015. július 13-ától hatályos szabályozás szerint közfoglalkoztatási jogviszonynak minősül, ha a közfoglalkoztatott naptári évenként legfeljebb 3 nap időtartamú munkaerő-piaci szolgáltatásban vesz részt. A jogszabály 2017. január 1-jei módosításával 15 napra növekedett ez az időtartam, amely lehetővé teszi a közfoglalkoztatott munkaerő-piaci szolgáltatásba vonásának komplex, személyre szabott megtervezését, és Egyéni Cselekvési Tervben történő nyomonkövetését. A különböző szolgáltatásokban való részvétel felkészíti, ösztönzi a közfoglalkoztatottat arra, hogy az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedése gördülékenyebb legyen. A fizetés nélküli szabadság maximális időtartama 90 nappól 120 napra emelkedett, engedélyezésének feltételeként pedig immár elegendő a határozott idejű munkaviszonyról szóló írásbeli nyilatkozatnak a fizetés nélküli szabadság megkezdése előtt legalább két nappal történő benyújtása. Korábban munkaszerződés bemutatása volt szükséges a fizetés nélküli szabadság megkezdése előtt legalább öt nappal. A közfoglalkoztatási jogviszony keretében a munkavégzéshez kapcsolódóan biztosított képzés vagy munkaerőpiaci szolgáltatás ideje alatt e rendelkezések nem alkalmazhatók. Az egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatni kívánó

munkáltató minden év október 31-éig bejelentheti a tervezett foglalkoztatás helye szerint illetékes megyei foglalkoztatási szerv részére a következő év május 1-je és október 31-e között általa tervezett egyszerűsített foglalkoztatás helyét, munkakörönként a foglalkoztatni kívánt létszámot, és a foglalkoztatás tervezett ütemezését. A megyei foglalkoztatási szerv az összesített egyszerűsített foglalkoztatási igényeket minden év november 30-áig továbbítja a közfoglalkoztatásért felelős miniszter részére. Köteles mentesíteni a közfoglalkoztatottat a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség alól a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) szerinti munkaviszony – de nem a közfoglalkoztatási jogviszony – létesítése céljából történő állásinterjún való részvételhez szükséges időtartamra, amely időre a közfoglalkoztatottat állásidőre járó díjazás illeti meg.

2015. január 1-jétől a közfoglalkoztatott a közfoglalkoztatás ideje alatt köteles elfogadni az állami foglalkoztatási szerv által részére felajánlott megfelelő munkahelyet. Az álláskeresőt három hónap időtartamra ki kell zárni a közfoglalkoztatásból, ha a számára az Ft. alapján felajánlott – az álláskeresőkre vonatkozó rendelkezések szerint – megfelelő munkahelyet nem fogadja el. Az intézkedésnek köszönhetően a közfoglalkoztatásba vonás miatt szünetelő státuszú álláskereső is közvetíthetőek a nyílt munkaerőpiacra. Megtörtént a rövid időtartamú munka, az álláskeresői nyilvántartás és az álláskeresői járadék folyósításának szünetelése időtartamának hozzáigazítása a fizetés nélküli szabadság felemelt, legfeljebb 120 napos időtartamához.

2016. év január 1-jétől a közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatása a közfoglalkoztatottat ösztönzi a versenyszférában történő elhelyezkedésre oly módon, hogy a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén elhelyezkedési juttatásban részesül. Az elhelyezkedési juttatás összege megegyezik a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak a közfoglalkoztatási jogviszony – munkaviszony létesítésére tekintettel történő – megszűnését követő naptól az addig az időpontig terjedő időtartamra számított összegével, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony – munkaviszony létesítése hiányában – fennállt volna. A támogatás folyósítása havi bontásban, utólag történik. A támogatás pénzügyi fedezetét a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alaprészének központi kerete biztosítja oly módon, hogy a támogatás nyújtására központi munkaerőpiaci program keretében kerül sor.

III.5. Erősíteni kell a közfoglalkoztatás célzottságát annak érdekében, hogy az a leghátrányosabb helyzetűeknek (pl. a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számára) kínáljon munkalehetőséget.

Felelős:

**belügyminiszter
nemzetgazdasági miniszter
emberi erőforrások minisztere**

Határidő:

2016. május 31.

A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése érdekében 2015-ben és 2016-ban javasolt célok többek között a halmozottan hátrányos helyzetű, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, alacsony iskolai végzettségűek és tartósan álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, a menekültek és a roma nemzetiségű álláskereső) foglalkoztatására irányultak. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskereső száma 2015-ben 126,2 ezer fő volt, 2016-ban 99,8 ezer fő. A Hajléktalan mintaprogramban 606 fő vett részt, keretösszege 2015-ben 1 064 063 722 forint volt. 2016-ban 781 főre kaptak a foglalkoztatók támogatást, a 2017-ben induló programban pedig 768 főre. A GINOP-6.1.1 keretében képzésben részesülők részletesebb létszámadatait ld. a III. 9. intézkedésnél.

III.6. A Munkahelyvédelmi Akcióterv célkitűzéseinek megfelelően, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű állás keresők foglalkoztatásának elősegítése érdekében csökkenteni kell e célcsoport foglalkoztatásának költségeit. Meg kell vizsgálni a célzott munkaerőköltség-csökkentés további lehetőségeit.

Felelős:
nemzetgazdasági miniszter

Határidő:
folyamatos

A Kormány 2012. július 4-én fogadta el a Munkahelyvédelmi akciótervet, amelynek elsődleges célja a munkahelyek megőrzése, és a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatásának védelme. Ennek érdekében a foglalkoztatás költségeinek csökkentésén keresztül növeli a hátrányos helyzetű vagy egyébként kevésbé versenyképes munkaerőt alkalmazó munkáltatók versenyképességét. Az Akcióterv a 25 év alatti és 55 év feletti munkavállalók, a pályakezdők, a tartósan munkanélküliek, a GYES/GYED-ről visszatérők és a képzettséget nem igénylő munkakörben, új elemként 2015. július 1-jétől a mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatását is segíti a munkáltatói teher (szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás) mérséklésével. 2015-ben a versenyszférában országosan 142 ezer vállalkozás (a korábbinál 9000-rel több) 824 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 56 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget. A növekedés 2016-ban tovább folytatódott, 152 ezer munkáltató (a korábbinál 10 ezerrel több) 883 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 59 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget.

III.7. A 25 év alatti állás keresők munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében az Ifjúsági Garancia rendszer keretén belül aktív munkaerő-piaci programot kell működtetni.

Felelős:
nemzetgazdasági miniszter

Határidő:
a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (a továbbiakban: GINOP) és a VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

Az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program célja a 25 év alatti fiatalok körén belül a munkaügyi szervezetnél regisztrált fiatalok foglalkoztathatóságának javítása, számukra az Ifjúsági Garancia, azaz minőségi ajánlat biztosítása aktív munkaerőpiaci eszközökkel. Első lépésként egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki a számukra felmérve, hogy hosszú távon milyen támogatással lehet leginkább javítani az adott fiatal munkaerőpiaci esélyeit. A foglalkoztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak. A program a 2015. április végéig futó TÁMOP-1.1.2 kiemelt projekthez hasonló struktúrában valósul meg, annak egyik célcsoportjára fókuszál. A konvergencia régiókban a GINOP-5.2.1 projekt 2015 januárjában, a központi régióban a VEKOP-8.2.1 projekt 2015 szeptemberében indult el.

A program eredményei 2017. március 1-jéig: Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított program keretében 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal résztvevő 47 922 fő, míg a program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma 31 651 fő. A képesítést vagy tanúsítványt szerzettek száma 5468 fő, illetve a programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők száma 4900 fő.

III.8. A munkaerő-piacon hátrányos helyzetű álláskeresők munkaerőpiacra való be- illetve visszatérésének elősegítésére célzott, komplex, aktív munkaerő-piaci programokat kell működtetni.

Felelős:
nemzetgazdasági miniszter

Határidő:
a GINOP és VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A GINOP-5.1.1 és a VEKOP-8.1.1 kiemelt projektek 214 Mrd és 17,8 Mrd forint pénzügyi kerettel valósulnak meg 2015 októberétől, illetve decemberétől. A programok a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén. A programok eredményei 2017. március 1-jéig: Az NGM és a fővárosi és megyei kormányhivatalok által megvalósított programokban résztvevők száma 52 489 fő, míg a megvalósított programokban résztvevő, alap- vagy alsó középfokú (ISCED 1,2) végzettséggel rendelkezők száma 14 283 fő. A foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levők száma 4530 fő, a képesítést vagy tanúsítványt szerző résztvevők száma 2304 fő. 2017. március 1-éig a programokba bevont romák száma 3861 fő volt.

III.9. Az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében a szakképzettség megszerzését biztosító képzési és képzéshez kapcsolódó szolgáltatási programot (beleértve a nem formális és informális tanulás eredményeinek elismerését, pályaorientációt, mentorálást stb.) kell biztosítani.

Felelős:
nemzetgazdasági miniszter
belügyminiszter

Határidő:
a GINOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A konvergencia régiókban megvalósuló, 30 Mrd forint támogatási összegű GINOP-6.1.1 program célcsoportja a munkaerőpiaci hátrányokkal küzdők, kiemelten a közfoglalkoztatottak. A projekt számukra nyújt képzési lehetőséget és a képzéshez kapcsolódó mentori szolgáltatást, összhangban a vonatkozó országspecifikus ajánlással (közfoglalkoztatás aktivizáló elemeinek erősítése), figyelembe véve a helyi munkáltatói igényeket is. A konzorcium vezetője a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, tagjai a Nemzetgazdasági Minisztérium (2016. szeptember 1-jétől), a Belügyminisztérium, továbbá a 6 konvergencia régió kormányhivatalai.

A képzéshez kapcsolódó közfoglalkoztatás forrásait a Belügyminisztérium biztosítja az NFA közfoglalkoztatási előirányzatából. A 2016. és 2018. közötti években a képzési programokba bevonni tervezett létszám legalább 85 000 fő, amelyből 80 000 fő alacsony iskolai végzettségű (ISCED 1,2), munkavállalási korú felnőtt személy, aki közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban áll. Új elem, hogy a célcsoport tagjaival a programba kerüléskor egy pályaeérdeklődés-kérdőív, majd egyéni képzési terv készül, amelyben meghatározásra kerülnek a képzéshez kapcsolódó támogatási elemek. A képzési programokhoz kétféle, felnőttképzést kiegészítő tevékenység is kapcsolódik, amelyek a képzés elején a motivációra, képzésben maradásra ösztönöznek, a képzés végén pedig az elsődleges munkaerőpiacra való kivezetést segítik. A lemorzsolódás megakadályozását, illetve csökkentését átlagosan 119 fő mentor segíti. 2016. december 31-éig 31 012 fő (89,7%) került mentori szolgáltatásba, amelyből mindösszesen 964 fő (4,29%) morzsolódott le. A szolgáltatás hatékonyságát mutatja, hogy 2017. március 31-éig a képzésbe vontak 96,72%-a, azaz 43 913 fő került mentori szolgáltatásba. Közülük mindösszesen 2 045 fő (4,66%) morzsolódott le.

A 2016-ban hatályos képzési jegyzéken szereplő képzési programok 57%-a OKJ-s, 4% OKJ+hatósági szakképesítést nyújtott, 26%-a egyéb szakmai (betanító) képzés, továbbá 12%-a egyéb (pl. kompetenciafejlesztő), illetve 1%-a hatósági képzés indítására adott lehetőséget. A 2016-2017. évi téli képzések 2017. március 9-én hatályos képzési jegyzéke több, mint 30 000 fő bevonására ad lehetőséget. A programok 67%-a OKJ-s, 7%-a OKJ+hatósági, 15%-a egyéb szakmai, 7%-a egyéb, illetve 4%-a hatósági képzés.

A 2016. november 31-áig tartó I. ütemben a tervezett 30 000 fő bevonásával szemben 2016. november végéig összesen 23 639 fő került bevonásra, ebből a képzést sikeresen befejezők száma 13 745 fő, a képzésből lemorzsolódottak száma 1 085 fő. A képzésbe vont romák száma 8 413 fő.

A 2016. december 1-je és 2017. március 31-e között megvalósult II. ütemben 2016. december 31-éig 10 921 fő képzése kezdődött meg. Ennek megfelelően a projektbe a tavalyi év végéig mindösszesen 34 560 fő került bevonásra. 2017. január 1-je és március 31-e között további 11 065 fő részesült képzési programban, így a projektbe bevontak összlétszáma 45 625 főre emelkedett. 2017 nyár végére ez a szám várhatóan meghaladja az 50 ezret.

III.10. A rugalmas foglalkoztatási formák és rugalmas foglalkoztatási megoldások elterjedtségének növelését célzó programokon keresztül elő kell segíteni a munkahelyi és magánéletbeli kötelezettségek összehangolását.

Felelős:
nemzetgazdasági miniszter

Határidő:
a GINOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A 7 Mrd forint támogatási összegű GINOP-5.3.1-14 és GINOP-5.3.2-16 "A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban" konstrukció célja a munkahelyi és magánéletbeli kötelezettségek összehangolásának megkönnyítése a rugalmas foglalkoztatási formák és rugalmas foglalkoztatási megoldások elterjedtségének növelésén keresztül. A GINOP-5.3.1 felhívás keretében nyertes szervezetek elvégezték 710 kis- és középvállalkozás átvilágítását, amelynek eredményeként átszervezési tervet készítettek részükre a rugalmas foglalkoztatás megvalósításához. 73 cég átvilágítása még folyamatban van, így több mint 28 000 munkavállaló munkáltatóját érinthették az átvilágítások. Az átvilágított vállalkozások 2016. december 5-étől nyújthattak be támogatási kérelmet az átszervezési tervben foglaltak megvalósítására. A kis- és középvállalkozások közvetlen forráshoz jutását biztosító GINOP-5.3.2.-16 felhívás 2016. február 26-án jelent meg, és 2016. január 12-éig 654 kkv nyújtotta be támogatási kérelmét. A felhívás a forrás kimerülése miatt felfüggesztésre került. Az intézkedés célja alapvetően a munkahelyi és családi, magánéletbeli kötelezettségek összehangolásának elősegítése.

III.11. Az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak alapkompenciáinak fejlesztését, valamint felzárkóztató oktatását és képzését elősegítő, számukra szociális és egyéb szolgáltatásokat biztosító programokat kell indítani.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere
belügyminiszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő:
az EFOP és VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A gazdaság és a társadalom fenntarthatósága érdekében az egész életen át tartó tanulás szempontjából meg kell teremteni az esélyegyenlőséget a hátrányos helyzetű csoportok és rétegek vonatkozásában. Az egyenlőtlen feltételek elsősorban az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen, valamint a fogyatékossgal élő csoportokat sújtják, ezért folyamatosan szükséges esélykiegyenlítő oktatási és képzési programokat, illetve intézkedéseket kínálni. A képzés központi szerepet tölt be a versenyképesség, a foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás, az aktív állampolgárság és a személyes fejlődés fejlesztésének tekintetében. A közfoglalkoztatásba bevont, halmozottan hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők magas aránya miatt elsősorban alapkompencia- és kompetenciafejlesztő, valamint felzárkóztató képzések szükségesek.

2013. és 2015. között a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programok időtartama alatti közfoglalkoztatási költségeket a Belügyminisztérium, a képzési költségeket a TÁMOP-2.1.6-12/1-2012-0001 azonosítószámú „Újra tanulok” című kiemelt projekt biztosította.

Az alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak részére szakképzettség megszerzésére és a közfoglalkoztatásból történő kivezetés támogatására célzott a GINOP-6.1.1-15-2015-00001

azonosítószámú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt. A projekt 2015. november 1-jén indult és 2018. december 31-ével zárul. Az első képzések 2016. február 8-ától elindultak. A projekt kerete 30 Mrd forint.

A kiemelt projekt célja, hogy az alacsony iskolai végzettségűek, kiemelten a közfoglalkoztatottak számára olyan képzéseket biztosítson és nyújtson, amelyekkel a megszerzett ismeretek, készségek és kompetenciák birtokában a képzésben részt vettek el tudnak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. A közfoglalkoztatottak esetében a közfoglalkoztatás nem cél, hanem eszköz, amelynek segítségével vissza tudnak kerülni a gazdaság által irányított munkaerőpiacra.

Annak érdekében, hogy megkönnyítsék és ösztönözzék a képzéseken történő részvételt, a képzésbe vonást megelőzően minden célcsoporttag esetében kötelező az önértékelő pályaeérdeklődés-kérdőív kitöltése és az egyén képzési életútjának felmérése, ami alapján képzési javaslatokat (szakmacsoportokat) tartalmazó egyéni képzési terv készül. A célcsoporttag számára a képzésben maradás, a képzés sikeres elvégzése és a képesítés megszerzése érdekében mentori szolgáltatás is biztosítva van.

A projekt indikátorai: képzésben résztvevők száma legalább 85 000 fő, a képzésben részt vevő alacsonyan képzettek száma (ISCED1, 2): 80 000 fő, a képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma: 68 000 fő, a képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők közül, a programba lépéskor alacsonyan képzettek száma (ISCED1, 2): 64 000 fő.

III.12. A hátrányos helyzetű felnőttek, köztük kiemelten az alacsonyan képzettek és a közfoglalkoztatottak digitális kompetenciáinak fejlesztése érdekében célzott felnőttképzési programot kell indítani.

Felelős:

**nemzetgazdasági miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter
belügyminiszter**

Határidő:

**a GINOP tervidőszak ütemezésének
megfelelően folyamatos**

Az intézkedés célja a munkaképes korú népesség digitális kompetenciáinak fejlesztése, ennek keretében célzott, a digitális alapkompentenciákat és IKT-készségeket (információs és kommunikációs készségeket) fejlesztő képzési program valósul meg, mely az IKT-eszközök ismeretének elsajátítását, és a használatukra vonatkozó készségeknek, tudásnak megszerzését és folyamatos fejlesztését támogatja, valamint ösztönzi minden hátrányos helyzetű célcsoport számára a közösségi internetszolgáltató helyek használatát. A közel 9 Mrd forintból a GINOP 6. prioritás keretében megvalósuló, GINOP-6.1.2 „A digitális szakadék csökkentése” című program célja a hátrányos helyzetű, különösen az alacsony iskolai végzettségű, digitális készségekkel nem rendelkező, munkavállalási korú személyek digitális kompetenciáinak bővítése. A digitális kompetenciafejlesztésbe bevonni tervezett digitálisan írástudatlanok száma: 100 000 fő. 2016-os eredmények: Digitális kompetenciafejlesztésben részt vevő digitálisan írástudatlanok száma 31 679 fő, ebből a képzésben részt vevők közül a programba lépéskor alacsonyan képzettek (ISCED 1, 2) száma 13 790 fő volt. Digitális kompetenciafejlesztés keretében tanúsítványt szerzők száma 16 870 fő, ebből a programba lépéskor alacsonyan képzettek száma (ISCED 1, 2) 8 685 fő volt.

A program során kidolgozásra került a Magyar Képzési Keretrendszerhez, és így egyben az Európai Képzési Keretrendszerhez illeszkedő Infokommunikációs Egységes Referenciakeret-rendszer (a továbbiakban: IKER). Az IKER használata lehetővé teszi, hogy a képzésbe belépő állampolgárok digitális tudását egységes eszközökkel mérjék fel, majd fejlesszék, harmonizálva az Európai Digitális Kompetencia Keretrendszerrel, valamint az Europass életrajz vonatkozó önértékelési rendszerével.

A projekt keretén belül eddig 254 képző intézménnyel került sor együttműködési megállapodás megkötésére (ebből 28 szakképzési centrum).

III.13. A roma népességen belül is speciális nehézségekkel sújtott roma nők felzárkózása érdekében folytatni kell, és ki kell terjeszteni a roma nőket célzó képzési, foglalkoztatási programokat. Meg kell vizsgálni a szakmatanulási lehetőségek körét annak érdekében, hogy a többszörös hátrányokkal sújtott társadalmi csoportok, kiemelten az iskolarendszerű szakképzésben tanuló roma lányok szakmaszerzési és elhelyezkedési lehetőségei bővüljenek.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

Az EFOP-1.1.2-16 „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás”, valamint EFOP-1.1.3-17 „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás” konstrukciók a társadalmi előítélettel és munkaerőpiaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák (elsősorban nők) társadalmi elfogadásának és foglalkoztatásának javítását célozza. A projektek keretében összesen 800-1000 roma ember – elsősorban roma nő – közszolgáltatásokban történő foglalkoztatása és szükség szerinti képzése valósul meg. Az EFOP-1.1.2-16 kiemelt projekt felhívása 2016. április 29-én megjelent. A 2015-ben lezárult TÁMOP-5.3.1.B-1-11/1 és a TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2 előzményprojektek keretében több mint 1000 roma asszony szerzett szakképesítést olyan területen, mint óvodai dajka, kisgyermekgondozó, -nevelő, gyermek- és ifjúsági felügyelő, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens. A program eredményeként a képzettek közül 499 fő a szociális és gyermekjóléti rendszerben került foglalkoztatásra.

III.13.a-b

A roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzését célzó, 151 millió forintos program indult azzal a céllal, hogy minél több roma lány folytassa a tanulmányait a nyolc általános iskolai osztály elvégzése után is. Ebben segít a programban részt vevő 26 nyertes pályázó egyház, szociális szolgáltató, civil szervezet. A pályázat feltétele volt, hogy a szervezetnek legyen kiépített jó kapcsolata az adott település közösségével, másrészt tapasztalata abban, hogy miként lehet bevonni egy ilyen programba a roma lányokat, hogyan lehet meggyőzni ennek hasznáról a családokat. A nagy érdeklődésre való tekintettel a program 2016 őszén tovább folytatódott, a rendelkezésre álló keretösszeg 135 millió forint volt, minimum 225 fős célcsoporttal. 21 nyertes szervezet valósíthatta meg tevékenységét. Előnyben részesültek azok a szervezetek, amelyek az előző, pilot időszakban már megvalósítók voltak. A program a 2017-18-as tanévben is folytatódik EFOP-1.4.4-16 „Bari shej – Nagylány - Fátá már é Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése” címmel, uniós forrásból, 24 hónapos futamidővel. A rendelkezésre álló keretösszeg 2 Mrd forint, a forrásból egy szervezet 25-30 millió forintos támogatási igényt nyújthat be.

III.13.c

III.14. A munkaerőpiaci programokat megelőző, az alapfokú iskolai végzettség megszerzését segítő, munkavállalásra alkalmassá tevő képzésekkel, önálló életvitelt segítő programokkal kell növelni a hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatási esélyeit.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

folyamatos

Az EFOP 3.7.1 „Aktívan a tudásért” című 2017. január 31-én meghirdetett konstrukció célja az alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező, 18-55 év közötti személyek bevonása az általános iskola befejezését támogató, valamint a funkcionális analfabetizmust mérséklő, illetve alapkészségeiket, kompetenciáikat fejlesztő képzésekbe annak érdekében, hogy foglalkoztathatóvá válhassanak, illetve hogy az öngondoskodásra való képességük javuljon. A projekt legalább 25 000 fő célcsoport tagot von be a programba, és legalább 12 000 fő munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű 18-55 év közötti személyt von be a képzésbe (általános iskola befejezésének támogatása, a funkcionális analfabetizmus mérséklése, szakmatanulás megalapozása, alapkészségek, kompetenciák fejlesztése) legkésőbb a projekt fizikai befejezéséig.

A konstrukció előzményprojektjei a 2015-ben lezárult TÁMOP-5.3.8-B és TÁMOP-5.3.10 konstrukciók.

A TÁMOP-5.3.8-B projekt keretében 44 142 fő bevonása történt meg, amelyből a kompetenciafejlesztő képzésbe vontak száma 17 846 fő, a képzést sikeresen elvégzők száma 15 461 fő, a támogatott foglalkoztatásban/közfoglalkoztatásban résztvevők, illetve foglalkoztatási programba bekapcsolódók

száma 3500 fő, míg a képzés sikeres befejezését követő 180 napos időszakban legalább 90 napig kereső foglalkozást folytatók száma 1750 fő.

A TÁMOP-5.3.10 projekt keretében 16 119 fővel készült kompetenciamérés, közülük 8484 fő kezdte meg a kulcskompetenciák fejlesztésére irányuló 400 órás képzést, amelyekhez életviteli ismeretek is kapcsolódtak, továbbá a szükségletek függvényében háztartási, mezőgazdasági vagy építészeti alapismereteket is el lehetett sajátítani. 7544 fő vehette át a képzés sikeres elvégzését igazoló tanúsítványt, és 3046 főből 1950 fő számára adódott rövid időn belül a munkaerőpiacon elhelyezkedési lehetőség, illetve 1096 fő került valamilyen képzési programba.

III.15. A szociális gazdaság eszközeivel, új, innovatív megoldások, vállalkozásfejlesztési központok bevezetésével kell segíteni a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák munkalehetőségeinek bővítését, vállalkozóvá válását. Ennek során meg kell vizsgálni, hogy a már működő vállalkozásfejlesztési központok hogyan tudnak ehhez hozzájárulni, illetve szükség esetén tevékenységük milyen irányú fejlesztése javasolt.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	---

Az EFOP-1.11.1-17 "Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítése és a leghátrányosabb helyzetű csoportok elhelyezkedése érdekében non-profit szervezetek és vállalkozások együttműködése révén" című 2017. március 28-án meghirdetett konstrukció keretösszege 5 Mrd forint. A leghátrányosabb helyzetű, valamint a megváltozott munkaképességű emberek munkalehetőségeinek a szociális gazdaság eszközrendszerével történő bővítését célozza, úgy, hogy a projektbe bevont emberek fokozatos képessé váljanak pl. a GINOP által nyújtott programokban való részvételre.

Mutatói: létrejött szociális gazdaságban működő vállalatok száma 100 db; a szociális gazdasághoz kapcsolódó képzésekbe, programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma: 200 fő

III.16. Ki kell dolgozni a hátrányos helyzetű embereknek és vállalkozásaiknak nyújtható visszatérítendő támogatások társadalmi, gazdasági integrációt szolgáló rendszerét.

Felelős: emberi erőforrások minisztere nemzetgazdasági miniszter	Határidő: az EFOP és VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
---	--

A fejlesztés szerepel az Éves Fejlesztési Keretben, a meghirdetés tervezett ideje 2017 augusztusa.

III.17. Az állami és önkormányzati beruházások megvalósításában törekedni kell a beruházás környezetében élő hátrányos helyzetű emberek minél nagyobb arányú foglalkoztatására. Ennek érdekében intézkedési tervet kell alkotni.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter nemzetgazdasági miniszter nemzeti fejlesztési miniszter belügyminiszter földművelésügyi miniszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

A szociális közbeszerzés: „A szociálisan felelős – társadalmi szempontból felelős közbeszerzés (socially responsible public procurement – SRPP) olyan beszerzési tevékenységet takar, amelynek során figyelembe veszik a következő szociális szempontok legalább egyikét: munkalehetőség, tisztességes munka, a szociális és munkajogok tiszteletben tartása, társadalmi befogadás (ideértve a fogyatékkal élőkét is), esélyegyenlőség, hozzáférhetőség és minden felhasználó számára alkalmas kialakítás.” „Az Európai Unió szorgalmazza a szociálisan felelős közbeszerzések elterjedését, figyelemmel arra, hogy az SRPP mind a fenntartható fejlődés előmozdításában, mind az EU (és az egyes tagállamok) szociális

célkitűzéseinek elérésében hatékonyan alkalmazható. A hatályos magyar közbeszerzési szabályok biztosítják a lehetőséget arra, hogy az ajánlatkérők szociális szempontokat is figyelembe vegyenek közbeszerzési eljárásaikban.”⁹

Az alábbi táblázat az ún. szociális szempontokat tartalmazó eljárások adatait mutatja be a nemzeti eljárásrendben lefolytatott eredményes közbeszerzéseket figyelembe véve (az uniós értékhatárokat elérő értékű eljárásokról – a hirdetményminták sajátosságai miatt – nem állnak rendelkezésre ezen adatok):

A szociális szempontokat tartalmazó eljárások adatai a nemzeti eljárásrendben belül

Eljárások jellege	2015. év				2016. év			
	Eljárások száma (db)	%	Összeg (Mrd Ft)	%	Eljárások száma (db)	%	Összeg (Mrd Ft)	%
Szociális szempontú eljárások	92	0,8	11,1	1,9	95	1,3	5,2	1,3

Az adatok forrása: <http://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/> (2015.-2016. év)

A jogszabályi környezet a 2012-től kezdődően teszi lehetővé a szociális szempontokat tartalmazó eljárások adatainak gyűjtését, amelyre a fenti okok miatt csak a nemzeti eljárásrendben van lehetőség.

Nemzeti eljárásrend

Eljárások besorolása		2012	2013	2014	2015	2016
Szociális szempontokat tartalmazó eljárások	Eljárások száma (db)	115	144	162	92	95
	Eljárások értéke (Mrd Ft)	13,7	31,5	35,8	11,1	5,2

Az adatok forrása: <http://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/> (2012.-2016. év)

III.18. A közbeszerzésekre vonatkozó jogi szabályozásában meg kell vizsgálni annak lehetőségeit, hogy a közbeszerzési eljárásokban a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának növelése érdekében érvényesíthetők legyenek a felzárkózás-politikai szempontok.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter nemzetgazdasági miniszter emberi erőforrások minisztere	folyamatos

A védett munkahelyek számára bővült a fenntartott szerződések köre, ehhez a korábbi 50%-os arányhoz képest elegendő 30 %-ban megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatni.

A nyertes ajánlattevő kiválasztásakor az adott építési beruházás, áru vagy szolgáltatás előállításának vagy nyújtásának folyamatához kapcsolódóan értékelhető a munkanélküli vagy tartósan munkanélküliek foglalkoztatásának megajánlott mértéke, valamint az adott szerződés teljesítésének keretében munkanélküliek képzését célzó intézkedések végrehajtása.

A szabályozásba bekerült a korábban közfoglalkoztatási jogviszony, valamint az Európai Unió más tagállamában ahhoz hasonló jogviszony keretében foglalkoztatott természetes személyek nem közfoglalkoztatottként történő foglalkoztatása is.

Az ajánlatkérő a szerződés teljesítésére vonatkozóan sajátos, szociális feltételeket is meghatározhat, az ilyen szerződéses feltételeknek azonban mindig a szerződés tárgyához kell kapcsolódniuk.

III.19. A foglalkoztatottság növelése érdekében a térségi elszigeteltséget oldó, a munkaerő

⁹ <http://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/szocialis-kozbeszerzes>

mobilitását segítő megoldásokat kell kidolgozni.

Felelős:

nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. február 28.

Sok olyan település van Magyarországon, amelynek lakossága a személyszállítási törvényben meghatározott közszolgáltatási minimum 3 járatpárnál nem vagy alig nagyobb mértékben fér hozzá a személyszállításhoz, amikor a térség központját szeretné elérni. A személyszállítás igénybevételének szűkös lehetősége rendszerint a forgalmi igényekre tekintettel alakult ki. Az eljutási lehetőségek terén azonban ez a keresletre visszahatva alacsonyban is tartja azt. Az egyes érintett térségek, települések tekintetében egyedileg megvizsgálható, hogy – a korlátos finanszírozási forrásokra is tekintettel – a jelenlegi szolgáltatást lehetséges-e jármű- és személyzettöbbit igény nélkül bővíteni, ezáltal jobb kiszolgálást nyújtva hatást gyakorolni a kereslet fellendítéséhez, amellyel a mobilitási szint növekedésnek indulna. Ilyen tekintetben a többletjáratok az egyes települések keretében a szűken vett hivatásforgalmi (munkába és iskolába járási) igényeken túl a lakosság egyéb igényeinek (pl. kulturális, szabadidős) kiszolgálását is javíthatná.

III.20. A hulladékgazdálkodás, hulladékhasznosítás, megújuló energia programok területén megvalósuló gazdaságfejlesztési programokkal kell támogatni az alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül különösen a nők, romák – foglalkoztatását, és a képzésükben való együttműködést vállaló vállalkozásokat, valamint a magas élők munkáigényű kezdeményezéseket.

Felelős:

földművelésügyi miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. február 28.

Az intézkedés hulladékgazdálkodási szempontból jelentős körültekintést és előkészítést igényel, ezért végrehajtását illetően további egyeztetések szükségesek. A szükséges feltételek biztosítása esetén a megvalósításra a legtöbb lehetőség a hulladékgazdálkodáson belül elsősorban a közszolgáltatás területén valószínűsíthető.

IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 10 egészségügyi intézkedést tartalmaz, amelyek az egészségi állapotban megmutatkozó egyenlőtlenségek csökkentését, a betegségek megelőzését és gyógyítását célozzák a hatékony egészségfejlesztés, egészségvédelem eszközeivel és a betegellátás fejlesztésével. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célok megvalósítását.

Az intézkedések előrehaladásának áttekintéséből látható, hogy a beavatkozási terület tíz intézkedéséből nyolc végrehajtása az eredeti terveknek megfelelően alakul (B), két intézkedés megvalósult (A).

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
IV.1	Az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés javítása	B
IV.2	Egyéni és közösségi életmódváltó programok, az egészségfejlesztéssel kapcsolatos üzenetek eljuttatása a hátrányos helyzetű lakosság részére	B
IV.3	A teljes körű iskolai egészségfejlesztés kiépítésének érdekében egészségfejlesztési programokat kell indítani a köznevelési intézményekben, különös tekintettel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat veszélyeztető egészségügyi rizikófaktorokra, problémákra.	B
IV.4	A hátrányos helyzetű szülők és fejlesztendő járásokban dolgozó szakemberek számára korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása	B
IV.5	Ösztönözni kell a szoptatást támogató programokban való részvételt	B
IV.6	Javítani kell a szenvedélybetegségek megelőzését célzó programok és beavatkozások igénybevételét	B
IV.7	Dohányzás leszokás támogatása	B
IV.8	A területi különbségekből eredő, az egészségben megmutatkozó egyenlőtlenségek feltárása	A
IV.9	A választható humán papillóma vírus (HPV) elleni oltás térítésmentes elérhetővé tétele minden, az érintett korosztályba tartozó lány számára	A
IV.10	Hiánypótló képzés megvalósítása az egészségügyi szakképzésben	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

IV.1. Az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés javítása érdekében ösztönző, támogató programokkal kell csökkenteni a tartósan betöltetlen körzetek számát. Meg kell erősíteni a háziorvosi ellátást, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű térségekre.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

folyamatos

A Praxis I. programban az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (a továbbiakban: OTH) a tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek ellátását vállalja megfelelő feltételekkel rendelkező, háziorvosi szakvizsgával még nem rendelkező orvosok közalkalmazottként történő alkalmazásával. A körzetek finanszírozása az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet alapján az országos havi átlagfinanszírozás 140%-ával történik az OTH-n, mint a praxisok működtetőjén keresztül úgy, hogy a finanszírozás egy részét az önkormányzatoknak adja át a rendelők fenntartására. 2016 év végéig 109 orvos lépett a rendszerbe, és kezdte meg a munkát korábban tartósan betöltetlen háziorvosi körzetben. Ebből 30 orvos kedvezményezett járásban, 12 orvos fejlesztendő járásban, míg 29 orvos komplex programmal fejlesztendő járásban kezdte meg háziorvosi tevékenységét.

A Praxis II. programban a felsorolt klinikai szakképesítéssel rendelkező orvosok válnak jogosulttá háziorvosi tevékenység végzésére. A háziorvosi tevékenységet területi ellátási kötelezettséggel rendelkező felnőtt vagy vegyes típusú háziorvosi körzetben lehet végezni. Az orvosnak a jogszabályok szerint a tevékenység megkezdését követően öt év áll a rendelkezésére, hogy a képzési tervét teljesítse, és ezt követően sikeres szakvizsgát tegyen háziorvostanból. 2016 év végéig 257 orvos lépett be a rendszerbe, és szerezte meg ezáltal a jogosultságot a háziorvosi tevékenység gyakorlására. Ebből 67 orvos kedvezményezett járásban, 14 orvos fejlesztendő járásban, míg 31 orvos komplex programmal fejlesztendő járásban kezdte meg háziorvosi tevékenységét.

A Svájci Hozzájárulás keretében megvalósuló „Egészségügy forrásainak felhasználásával népegészségügyi fókuszú alapellátás-szervezési modellprogram Virtuális Ellátó Központ támogatásával” című, SH/8/1 azonosító számú projekt keretében, Észak-Alföld és Észak-Magyarország régiókban 24 alapellátási praxis bevonásával 4 praxisközösség került kialakításra (Berettyóújfalu, Jászapáti, Borsodnádásd, Heves központokkal).

A program célja a megelőzésre és a krónikus betegségben szenvedők gondozására összpontosító, közösségi orientációjú, a helyi közösségeket – különösen a roma lakosságot – bevonó egészségügyi alapellátási modell kidolgozása és tesztelése a helyi és nemzetiségi önkormányzatokkal, helyi egészségügyi és szociális szolgálatokkal és orvosi karokkal való szoros együttműködésben, továbbá a tapasztalatok alapján ajánlások kidolgozása az országos egészségpolitika számára.

2017. évben, az EFOP-1.8.2-17 “Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - alapellátás fejlesztése” pályázatos konstrukció keretében további 50 praxisközösség létrehozása van tervbe véve.

A Praxis I. és Praxis II. programok kapcsán az Országos Tisztiorvosi Hivatal feladatait 2017. január 1-jétől az Állami Egészségügyi Ellátó Központ látja el.

IV.2. Az egészséges életmódot, az egészségügyi szűréseken való rendszeres megjelenést támogató, a hátrányos helyzetű területekre célzott programokat kell indítani, különös tekintettel a roma nőkre.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2017. december 31.

Az egészségügyi ellátórendszer prevenciós kapacitásának támogatására európai uniós fejlesztés keretében Magyarországon 61 egészségfejlesztési iroda (a továbbiakban: EFI) jött létre és kezdte meg működését 2013 és 2014 folyamán. A kialakított irodák közül 20, illetve 18 található a korábbi elnevezés szerinti hátrányos helyzetű és leghátrányosabb helyzetű járásokban.

A népegészségügyi szervezetrendszer egyik alapját képező irodák létrehozásának alapvető célja a szív-érrendszeri és daganatos megbetegedések csökkenésének támogatása, a korai és elkerülhető halálozás csökkentése, az egészséget meghatározó életmód, illetve az egészségmagatartást befolyásoló szokások, attitűdök javítása, a lakosság egészségtudatosságának növelése.

Összefoglalva az EFI-k három fő tevékenységi területe:

- Egyéni állapotfelmérés és kockázatbecslés, egyéni tanácsadás;
- Életmódváltó programok és közösségi egészségnevelési és egészségfejlesztési programok megvalósítása különböző színtereken (település, munkahely, iskola);
- A járásban megvalósuló egészségfejlesztési tevékenységek nyomon követése, az egészségfejlesztéssel foglalkozó szervezetek közötti együttműködés javítása, hálózatépítés.

A hálózat bővítésére, illetve a már meglévő EFI-k mentális egészségfejlesztő funkcióval történő kiterjesztésére várhatóan 2017 során kerül sor EFOP források felhasználásával. A Norvég Finanszírozási mechanizmus keretében 6, már meglévő EFI mentális egészségfejlesztő funkcióval való megerősítése történt meg pilot jelleggel (Baktalórántháza, Szendrő, Hatvan, Csongrád, Balatonföldvár, Szentgotthárd).

Az EFOP-1.8.19 és VEKOP-7.2.2 projektek keretében kb. 65 új EFI létrehozására nyílik lehetőség, így már a járások több mint felében elérhető lesz az általuk nyújtott egészségfejlesztési szolgáltatás. 2016-ban az EFI-k tovább folytatták egyéni állapotfelmérési és közösségi egészségfejlesztési tevékenységeik megvalósítását.

Az EFOP-1.8.1-VEKOP-15 „Komplex népegészségügyi szűrések” című kiemelt, országos kihatású projekt felhívása 2016. január 21-én jelent meg, a felhívás keretösszege 6,57 Mrd forint. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal sikeres pályázatbenyújtása nyomán a támogatási szerződés megkötésére 2016. június 27-én sor került, a fejlesztés megvalósítási szakaszban van. A projekt célja a szervezett vastag- és végbélszűrés országos kiterjesztése, az emlő- és méhnyakszűrésen történő részvételi arány legalább 60%-ra növelése, valamint a szájüregi szűrés és melanómaszűrés minta jellegű megvalósítása. További cél a teljes szűrési rendszer szakmai, finanszírozási áttekintése és jogi újraszabályozása.

A Svájci Hozzájárulás keretében megvalósuló „Egészségügy forrásainak felhasználásával népegészségügyi fókuszú alapellátás-szervezési modellprogram Virtuális Ellátó Központ támogatásával” című, SH/8/1 azonosító számú projekt keretében Észak-Alföld és Észak-Magyarország régiókban 24 alapellátási praxis bevonásával 4 praxisközösség került kialakításra Berettyóújfalu, Jászapáti, Borsodnádásd és Heves központokkal. A program célja a megelőzésre és a krónikus betegségben szenvedők gondozására összpontosító, közösségi orientációjú, a helyi közösségeket – különösen a roma lakosságot – bevonó egészségügyi alapellátási modell kidolgozása és tesztelése a helyi és nemzetiségi önkormányzatokkal, helyi egészségügyi és szociális szolgálatokkal és orvosi karokkal való együttműködésben.

Prioritásként szerepel

- a praxisközösség területén élő roma nemzetiségű lakosok alapellátáshoz való hozzáférése esélyegyenlőségének és minőségének javítása;
- a praxisközösség közösségi irányú fejlesztése, amely bevonja a helyi roma közösségeket is;
- a roma közösség megszólítása a közösségből származó, abban ténylegesen benne élő, és a közösség standardjaitól nem különböző személy által (roma anya-gyermek egészségprogram; roma segéd-egészségőr és egészségfelelős képzés).

A program keretében mintegy 36 000 fő, közte közel 10 000 fő roma nemzetiségű személy komplex – több mint 20 féle paraméter szerinti – szűrése és életmód-tanácsadása történik meg. 2017. március 1-jén 11 200 fő egészségi állapotának felmérése történt meg, akiknek közel 40%-a roma nemzetiségű.

IV.3. A teljes körű egészségfejlesztés kiépítésének érdekében egészségfejlesztési programokat kell indítani a köznevelési intézményekben, különös tekintettel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat veszélyeztető egészségügyi rizikófaktorokra, problémákra.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2017. december 31.

A 2014-2015. években megvalósított európai uniós program célja az általános iskolákban tanuló diákok egészségtudatos életvezetéshez szükséges kompetenciáinak fejlesztése, közösségépítő, egészségfejlesztési és testmozgás-programok megvalósítása útján, valamint a programok megvalósításában részt vevő szakemberek tudás- és ismeretbővítése, attitűdformálása a program keretében kidolgozott módszertani alapokon.

A konstrukció keretében az iskolák közötti kooperációra építő megyei szintű szabadidős közösségi programok, „Hétpróbák”, komplex testmozgás- és egészségfejlesztési programok kerültek megvalósításra a kiválasztott általános iskolákban. Továbbá szakmai anyagok kerülnek kidolgozásra az iskolákban dolgozó szakemberek munkájának segítésére. 2016-ban összesen 13 teljes körű iskolai egészségfejlesztést támogató tematikus kiadvány készült: 10 EPSZA füzet, 1 TIE koncepció és 2 Szakanyag (mozgás és táplálkozás).

2015-ben, a kiemelt projekt keretében a Klebesberg Intézményfenntartó Központ által nevesített 288 köznevelési intézményben valósult meg az egészségfejlesztési programelemek 1061 segítő szakember (926 pedagógus, 73 védőnő, 55 megyei koordinátor, 7 regionális koordinátor) közreműködésével, 30 903 diák bevonásával, akik közül legalább 9271 hátrányos helyzetű. A 2017. február 24-én megjelent EFOP-1.8.0-VEKOP-17 "Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése" konstrukció támogatja a gyermekkorban és a felnőtté válást megelőző időszakban (7-18 éves) az egészségi állapotra pozitívan ható tényezők egészségtudatos választását:

- Módszertani fejlesztések a 7-11, 12-16 és 17-18 évesek egészségfejlesztéséhez;
- Tudástár kialakítása egészségmagatartásáról, egészségi állapotról, befolyásoló tényezőkről;
- Tananyagfejlesztések;
- Modellprogramok pilotban történő megvalósítása;
- Innovatív, dinamikus, interaktív tájékoztató és e-learning tartalmak kifejlesztése 7-18 éves diákok/ fiatalok és pedagógusok számára.

IV.4. A hátrányos helyzetű szülők és a hátrányos helyzetű településeken, térségekben dolgozó szakemberek számára elérhető formában kell biztosítani a gyermekek egészségügyi helyzetének javítása érdekében a korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadását tájékoztatással, a szemléletváltoztatás elősegítésével.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2017. december 31.

A 2015-ben zárult a TÁMOP-6.1.4. program, amely minden – de különösen a speciális támogatást igénylő – 0-7 éves korú gyermek egészséges életkezdetének és sikeres iskolakezdésének támogatására fókuszál a gyermekek fejlődésének nyomon követésével.

A program célja az egységes, korszerű ismeretek és módszerek kidolgozása és átadása volt:

- a gyermekegészségügyi alapellátás szakemberei (védőnő, házi-, gyermekorvos) számára a munkájuk hatékonyságának növelése érdekében a gyermek fejlődésével, gondozásával, nevelésével kapcsolatos szülői tudatosság és kompetencia növelésének témájában;
- a gyermekek fejlődését nyomon követő, szülői megfigyelésen alapuló kérdőív bevezetése;
- Védőnői Módszertani Egység kialakításával a védőnői szolgálat működésével és a védőnői tevékenységekkel/feladatokkal kapcsolatos országos szakmai-módszertani programok és tevékenységek fejlesztésének, szervezésének és működtetésének támogatására, szakmaközi harmonizáció kezdeményezésére.

A projekt keretében elkészült a területi védőnői adatszolgáltatás eForm felülete, amelynek segítségével megtörtént a 2015. évi védőnői tevékenységgel kapcsolatos adatok gyűjtése. A továbbképzéseken résztvevő alapellátási szakemberek részére az ismeretterjesztő kiadványok szétosztásra kerültek. A szülői és a szakmai portál átalakítása és átvétele folyamatban van. Biztosításra került a területi védőnők részére 1715 laptop, amely a területi védőnői adatszolgáltatást, valamint a projekt által kifejlesztett informatikai programok elérését teszi lehetővé. 2016. évben – a Norvég Finanszírozási Mechanizmus HU12-0001-PP1-2016 „A roma közösségekben dolgozó védőnők munkafeltételeinek javítása” projekt keretében – a védőnők részére további 1500 laptop beszerzése történt meg. E fejlesztések, továbbá az országos tisztifőorvos által működtetett egységes védőnői informatikai rendszer 2017. január 1-jétől került bevezetésre, amely lehetővé teszi a szülői megfigyelésen alapuló kérdőív kitöltésének érdemi indulását. Folyamatos a szülői hírlevelek tartalmának frissítése, új tartalmak megjelenítése, a hírlevelek elérésének biztosítása a szülői portálon. Az életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok bevezetése jól halad, amely az emelkedő átszűrési mutatókon nyomon követhető.

IV.5. A szoptatás anya és gyermeke testi- és lelki egészségére gyakorolt, sokrétű pozitív hatása okán, annak elterjesztésére ösztönözni kell a szoptatást támogató programokban való részvételt, kiemelten a hátrányos helyzetű térségeket ellátó szakemberek körében.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. június 30.

A szoptatás számos betegséggel szemben védelmet nyújt mind a gyermek (légúti- és emésztőrendszeri fertőző betegségek, allergia, elhízás, cukorbetegség stb.), mind az anya (emlőrák, petefészekrák stb.) esetében, ami legtöbb esetben arányos a szoptatás időtartamával. Fontos az anya és gyermek lelki egészsége szempontjából is. A szoptatás programszintű támogatása négy alappilléren nyugszik: a WHO/UNICEF Bababarát Kórház Kezdeményezés megvalósításán, az egységes szakmai irányelveken és szemléletmódon, az anyatejet helyettesítő termékek marketingjének szigorú szabályozásán, valamint a szoptató anya folyamatos támogatásán. A szoptatástámogatás alapvető primer prevenció tevékenység, és az egyik legköltséghatékonyabb egészségügyi intézkedés. Az egészségügyi szakembereknek egyedülálló befolyása van a nőknek a szoptatással kapcsolatos döntésére és szoptatási sikerességére. Ugyanakkor az egészségügyben dolgozók számottevő része nem rendelkezik kellő elméleti és gyakorlati ismerettel ahhoz, hogy e speciális területre vonatkozó problémákat orvosolja. Az egészségügyi dolgozók tudásának növelése ezen a területen elengedhetetlen, ezért mélyreható ismeretekre kell szert tenniük a szoptatás evidencia alapú, szakszerű támogatásához. Mindezen ismeretek széles körben történő elterjesztése érdekében növelni kell a szoptatás elméleti és gyakorlati oktatásában részt vett szakemberek számát. „A szoptatás elméleti és gyakorlati kérdései” címmel 2015-ben a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság – központi költségvetési forrásból finanszírozottan – 10 helyszínen tartott képzést 493 fő szakember részére, amelyből a kedvezményezett és fejlesztendő járásokban tartott képzéseken 215 fő, Bababarát Kórház képzéseken 123 fő vett részt. 2016-ban a fenti képzés kizárólag kedvezményezett és fejlesztendő járásokban dolgozó szakembereket érintően (412 fő) került megvalósításra.

IV.6. Javítani kell a szenvedélybetegségek (különösen az alkoholfogyasztás és a droghasználat) megelőzését célzó programok és beavatkozások igénybevételét a veszélyeztetett, sérülékeny fiatalok körében. Speciális programokat kell létrehozni a szerfogyasztással érintett, illetve a társadalmilag és kulturálisan hátrányos helyzetű szülők és gyermekeik számára.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. december 31.

EFOP-2.2.0-16-2016-00002 „Gyermek és ifjúságpszichiátria, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer infrastrukturális feltételeinek fejlesztése” című (kiemelt) program fő célja a működéshez szükséges struktúra és minimumfeltételek biztosítása mellett olyan regionális koordinációs központok kialakítása, amelyek hatékony kommunikációt biztosítanak a jellemzően multiszektoriális ellátás szinterei (elsődleges, másodlagos és harmadlagos prevenció) között. A koordinációs központok révén biztosítható

az átlátható betegbeutalási rend és betegutak, valamint a progresszív ellátás elvének gyakorlati megvalósulása. A rendelkezésre álló forrás: 6,00 Mrd forint.

Az EFOP-1.8.7-16 „Célzott prevenció programok a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében” című standard program fő célja a lakosság egészségkultúrájának fejlesztése, hatékony, a célcsoportokhoz igazított egészségkommunikációval az egészségtudatosság növelése, szemléletformáló és prevenció programok megvalósítása, különös tekintettel a közösségek és családok bevonására.

További részcélok:

- Az új pszichoaktív anyagok megjelenésével a változó szerhasználati magatartások kapcsán felmerült új helyzetek felismerésére és kezelésére felkészítő szakmai műhelyek és esetmegbeszélő csoportok létrehozása annak érdekében, hogy a célcsoporttal foglalkozó szakemberek szakmai ismeretei bővüljenek.
- A helyi kábítószer-probléma megelőzése és a korai kezelésbevitel elősegítése érdekében a helyi együttműködések erősítése és fejlesztése, hogy csökkenjenek a párhuzamos beavatkozások, ugyanakkor erősödjön a közösségi kohézió, valamint megfelelő és hatékony beavatkozások kerüljenek kidolgozásra.
- A különböző szintek közös munkája révén (pl. Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok, Egészségfejlesztő Irodák) jelenjen meg a probléma kezelésére irányuló multidiszciplinaritás. A rendelkezésre álló forrás: 3,00 Mrd forint.

IV.7. Elő kell segíteni a dohányzásról való leszokás támogatását, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű térségekre.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2017. december 31.

A komprehenzív, több megközelítéssel folytatott – a lakosság minden rétegét célzó – dohányzásleszokás támogatása fontos beavatkozás a rendszeresen dohányzók számának csökkentésében. A telefonos dohányzásleszokás-támogatás evidencia alapú, a széles körű, egyenlő esélyű hozzáférése térítésmentesen biztosított. A telefonos dohányzásleszokás-támogatás megfelelő hatékonyságú működtetéséhez a társadalom széles körű tájékoztatása szükséges a dohányzásról történő leszokás fontosságáról, egészségre gyakorolt hatásairól. A rendszeres tájékoztatás erősen meghatározza a szolgáltatás iránti keresletet, igényt. Ennek hiánya mérsékeltebb számú kliensbejelentkezést von maga után. A Dohányzásról Leszokást Támogató Központ több alkalommal is a saját erejéből kereste meg a médiát 2016 folyamán. Ezzel sikerült a lakosság széles rétegeit az ország minden részéről elérni, és ismertté tenni a telefonos leszokástámogató központ ingyenesen hívható telefonszámát. Egyértelműen érződik ennek az aktivitásnak a hatása a megemelkedett hívásszámok tekintetében.

A tüdőgondozói csoportos dohányzásleszokás-támogatás elősegíti a leszokást. A visszajelzések alapján egyértelmű, hogy a csoportos életmódváltó program hatékony. Az érintettek érdeklődnek a program iránt, azonban nehézséget jelent a csoportmunka és a résztvevők napi munkaidejének összehangolása. További lépések szükségesek az érdeklődés fenntartására, fokozására: ezen a téren a tapasztalatok összegzése jelenleg zajlik.

Kialakításra került az egészségügyi szolgáltatók által történő referálási rendszer, amellyel a dohányzó, krónikus betegségben szenvedők elérése biztosítható. A tapasztalatok alapján ez nemcsak kockázatkezeléskénti hatékony, hanem az érdeklődők elérésének is eredményes módja. Kórházak, intézetek bevonásával zajlik e rendszer bővítése, amely által szélesebb körben biztosítható a rászorulóknak elérése.

IV.8. A területi különbségekből eredő, az egészségben megmutatkozó egyenlőtlenségek feltárása, a beavatkozások jobb célzása, értékelése érdekében megfelelő minőségű és részletességű adatok biztosítása szükséges.**Felelős:****emberi erőforrások minisztere****Határidő:****2017. december 31.**

A halálozási és megbetegedési mutatók információs rendszerében (a továbbiakban: HaMIR) található halálozási és daganatos megbetegedési mutatók, térképek segítségével részletes egészségkép készíthető minden egyes megyére, kistérségre és járásra. Emellett település és – daganatos megbetegedések esetén – postai irányítószám szerinti felbontású, letölthető térképek segítségével pontosabban elemezhető a megbetegedések, halálozások területi eloszlása és az egyenlőtlenségek. Ilyen tekintetben a HaMIR egyedülálló és előzmény nélküli. A térképeken ábrázolt epidemiológiai mutatók segítenek megfogalmazni olyan feltevéseket, kérdéseket, amelyek alapjai lehetnek további vizsgálatoknak és célzott beavatkozásoknak. A HaMIR olyan eszköz, amely az egészség terén megfigyelt területi egyenlőtlenségek célzott csökkentését segíti elő. A HaMIR elsődleges felhasználói a területen dolgozó népegészségügyi szakemberek.

2015-ben a lakosság egészségi állapotáról a megyei és járási hivatalok részéről összesen 39 területi elemzés készült el. A HaMIR-indikátorok felhasználásával a népegészségügyi szakigazgatásban dolgozó szakemberek megismerhették az illetékességi területükön megmutatkozó egyenlőtlenségeket. A HaMIR halálozási indikátorok listája 2015-re kibővült egy új indikátorral, a mesothelioma okozta halálozással, valamint ugyanebben az évben elindult a HaMIR legújabb alrendszere, amely tartalmazza a Veleszületett Rendellenességek Országos Nyilvántartás (VRONY) adatainak 3 fő indikátorát. 2015-ben a HaMIR VRONY még kizárólag pilot jelleggel volt elérhető a felhasználók számára. 2016-ban összesen 45 megyei és járási elemzés készült el a HaMIR adatai alapján.

IV.9. Minden, az érintett korosztályba tartozó lány számára térítésmentesen elérhetővé kell tenni a választható Human Papilloma Vírus elleni oltást, az oltási kampányok kommunikációs támogatásával a legfontosabb kapcsolódó üzeneteket el kell juttatni a hátrányos helyzetű lakosság részére, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű térségekre.**Felelős:****emberi erőforrások minisztere****Határidő:****folyamatos**

Míg a szűrés által korán felfedezésre kerülhet a rákmegelőző vagy a daganatos elváltozás, addig a méhnyakrák elleni védőoltással már a betegség kialakulását leggyakrabban okozó humán papillóma vírus-fertőzések válnak megelőzhetővé. A Kormány a hazai oltási rend további erősítése érdekében kötelezően felajánlandó, térítésmentes oltásként 2014 szeptemberétől bevezette a humán papillóma vírus (HPV) elleni védőoltást. Az intézkedés célja, hogy fokozatosan egyre több fiatal kapja meg az oltást, és ezzel a méhnyakrák hazai előfordulása és az emiatt történő elhalálozás évek, évtizedek múlva nagymértékben csökkenjen. A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 7. §-a szerint a HPV elleni védőoltást a 12. életévüket betöltött és az általános iskola 7. évfolyamát végző lánygyermek – szülői hozzájárulással – iskolai kampányoltás keretében, térítésmentesen kaphatják meg. A 2015. szeptember 22-ei tisztított adatok alapján a 2014-15. évi kampányban összesen 46 089 fő volt jogosult a térítésmentesen HPV elleni védőoltásra. A szülői nyilatkozatok 99,3%-a érkezett vissza a védőnőhöz, a jogosultak 77,0%-a kérte az oltást, további 5,6%-a már korábban megkapta azt. A 2014-15. évi méhnyakrák elleni országos védőoltási kampány sikeres volt: a védőoltásra jogosult leányok 79,4%-a térítésmentes HPV elleni védőoltásban részesült. A már korábban védőoltásban részesültek számát is tekintetbe véve (2569 fő) a 2014-15. évi védőoltási kampánnyal elért átoltottság becsült értéke 80,5%. Az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ jelenleg elérhető adatai szerint a hazaihoz hasonló jó mutatókat egész Európában csak Portugália és az Egyesült Királyság tud felmutatni. A 2015-16. évi kampány során az átoltottság – adattisztítást követően – 74,6%, az eredményesség 74,1%. Az első két kampány adatai alapján becsülten összesen 226-338 főnél lehetett megelőzni a méhnyakrákot a HPV elleni védőoltások segítségével. A HPV elleni oltás kötelezően felajánlandó oltásként való bevezetése segíti az esélyegyenlőség megvalósulását,

hozzájárulhat az ország egyes régiói között fennálló egyenlőtlenségek csökkentéséhez is. A szervezett népegészségügyi méhnyakszűrési program mellett a HPV elleni védőoltás – mint primer prevenció eljárás – bevezetésével jelentős lépést történt egy olyan betegség visszaszorítása érdekében, amely hazánkban évente közel 400 nő halálát okozza.

IV.10. Hiánypótló képzés megvalósítása szükséges az egészségügyi szakképzésben a kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása érdekében (interkulturális kommunikáció, az ellátott problémáinak mentálhigiénés megközelítése, toleranciát támogató és előítélet-csökkentő tartalmak).

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2017. december 31.

Az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ¹⁰ 2015-ben modellként bevezette a szabad sávban oktatható bioetika, orvosi etika és interkulturális ismeretek képzési modult. A modul oktatásának elsődleges célja, hogy a hallgatók megismerjék az etika, az ápolásetika, az egészségügyi etika, transzkulturális ápolás alapjait, további cél a bioetikai és az orvosetikai ismeretek bővítése. A "Szociológia, romológia" tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismeretei bővüljenek a szociokulturális háttér, az egészséggel és betegséggel kapcsolatos nézetetek, valamint az egészségügyi ellátás kommunikációs és etnokulturális nézeteinek tekintetében. A modul hallgatói megismerik az ide kapcsolódó alapvető szakkifejezéseket, mint az integráció, demográfia, etnikai tudat, kultúra, szocializáció, multikulturalitás, vallás, tolerancia, esélyegyenlőség. A tanulókat felkészítik a társadalmi jelenségek magyarázatára, az emberi viselkedés törvényszerűségeinek megismerésére.

A modell célcsoportja az egészségügyi szakdolgozókon belül kiemelten a felnőtt intenzív szakápoló, gyermek intenzív szakápoló, sürgősségi szakápoló, ergoterapeuta, egészségügyi gyakorlatvezető, pszichiátriai szakápoló végzettségűek. 2015-ben 230 fő végezte el, 2016-ban 100 fő kezdte el a képzést. A képzések 1200 órában valósulnak meg, így tervezett befejezésük 2017 decembere. A képzésben résztvevők megismerik az etika alapjait, az ápolásetika főbb kérdéseit, a szociokulturális háttérrel egészségügyi fókusszal, és elemezhetik az egészségügyi dolgozók etikai problémáit. A képzés közvetlen hatása, hogy a megfelelő mélységű megszerzett tudás alkalmazásával növekszik a betegbiztonság, fokozódik a betegjogok figyelembevétele és azok érvényesítése.

¹⁰ Az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ és az Egészségügyi Készletgazdálkodási Intézet 2016. december 31. napjával megszűnt. Általános jogutódjuk 2017. január 1. napjától kezdődően az Állami Egészségügyi Ellátó Központ.

V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve a területi hátrányok csökkentésével, illetve a lakhatási problémákkal összefüggésben 8 intézkedést tartalmaz, amelyek a lakáscélú állami támogatások, valamint a minőségi oktatás és a szabadidő hasznos eltöltésének egyenlő esélyű hozzáférését, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatását, továbbá a fejlesztési programok nyomonkövetési rendszerének kidolgozását tűzik ki célul. A nevesített intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják e célok megvalósítását.

A beavatkozási terület intézkedései a terveknek megfelelően haladnak (B, 13 intézkedés). Három (a)intézkedés tekinthető megvalósultnak.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előre-haladás
V.1.a	Integrált területi programok emberierőforrás-fejlesztést célzó beavatkozásai	B
V.1.b	Integrált területi beruházások megvalósításának támogatása a fejlesztendő járásokban	B
V.2.a	Települési leszakadási folyamatok megállítása	B
V.2.b	Települési leszakadási folyamatok megállítása	B
V.3	Célzott programot kell indítani az elnéptelenedő falvak leszakadási folyamatainak megakadályozása érdekében	B
V.4.a	Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózásának elindítása	B
V.4.b	Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózási esélyeinek megteremtése	B
V.4.c	Tiszabó és Tiszabura települések helyzetének rendezése	B
V.5.a	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (komplex telepprogramok humán elemei)	B
V.5.b	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő infrastrukturális beruházások (komplex telepprogramok lakhatási eleme)	B
V.5.c	Szegregátumok, vadtelepek felszámolása az egészséges, biztonságos lakhatás érdekében	B
V.5.d	Szociális városrehabilitáció (ERFA)	A
V.5.e	Szociális városrehabilitáció (ESZA)	B
V.6.a	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő központi program (kiemelt projekt)	B
V.6.b	A telepprogramok egységes és hatékony végrehajtása érdekében el kell fogadni a telepprogramokhoz kapcsolódó szakpolitikai stratégiát.	A
V.7	Innovatív programokat kell kidolgozni a mélyszegénységben élő emberek integrációjának támogatására	B
V.8	Közlekedési lehetőségek fejlesztése hátrányos helyzetű területeken	A

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknél jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest

H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

V.1. Komplex programokat kell indítani a hátrányos helyzetű térségek társadalmi, gazdasági felzárkózása érdekében. Ehhez ki kell alakítani a komplex programmal fejlesztendő járásokban élők esélyeit növelő összehangolt beavatkozások és szolgáltatások végrehajtási kereteit, koordinációs mechanizmusait, és a helyi folyamatokba való beépülésük feltételeit.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter emberi erőforrások minisztere nemzetgazdasági miniszter földművelésügyi miniszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A humán közszolgáltatások tekintetében a területi különbségek csökkentését, a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását, valamint az egyes szolgáltatások minőségének és hatékonyságának fejlesztését célozza az EFOP-1.5.2 „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben”, valamint a kedvezményezett térségekben megvalósuló EFOP-1.5.3 "Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek" című 2016. december 30-án megjelent 15, valamint 35 Mrd forint keretösszegű konstrukciók.

V.1.a

A komplex programmal fejlesztendő járások, valamennyi kedvezményezett járás, valamint további kedvezményezett települések összehangolt fejlesztését szolgálja továbbá az EFOP-3.9.2-16 „Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek” című, 10 Mrd forint keretösszegű, 2016. december 30-án meghirdetett konstrukció. A fejlesztés célja a területi különbségek csökkentése a humán közszolgáltatások tekintetében, továbbá a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása elsősorban a köznevelés, a felsőoktatás, a felnőttoktatás, valamint az informális és nem formális tanulás területén. A konstrukció hozzá kíván járulni az egyes humán közszolgáltatásokban dolgozók képzettségének javításához, ezáltal is fejlesztve a szolgáltatások minőségét és hatékonyságát.

V.1.b

V.2. Célzott programokat kell indítani a települési leszakadási folyamatok megállítása és megfordítása érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere nemzetgazdasági miniszter Miniszterelnökséget vezető miniszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A települési leszakadási folyamatok megállítását is célozza az EFOP-1.5.2 „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben”, valamint a kedvezményezett térségekben megvalósuló EFOP-1.5.3 "Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek" című, 2016. december 30-án megjelent 15, valamint 35 Mrd forint keretösszegű konstrukciók, amelyek rész céljai között szerepel a vidék megtartó képességének erősítése, és az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása, továbbá a szakmai tevékenységek kiegészítéseként lehetővé teszik a projektműködést támogató átalakítás vagy felújítás kivitelezését, valamint eszközök biztosítását is.

V.2.a

Az EFOP-2.4.1 konstrukció célja az EFOP-1.6.2 „Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal” (ESZA) konstrukció beavatkozásainak kiegészítése lakhatási beruházások támogatásával. A felhívás 2016. szeptember 21-én, a felhívás módosítása 2017. március 29-én jelent meg. Az intézkedéshez kapcsolódik az EFOP-2.4.2-17 „Lakhatási körülmények javítása” című felhívás, amelynek célja a lakhatási körülmények, a lakhatás biztonságának javítása olyan infrastrukturális beruházásokkal, amelyek nem építési engedély-kötelesek.

V.3. Célzott programot kell indítani az elnéptelenedő falvak leszakadási folyamatainak megakadályozása érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere Miniszterelnökséget vezető miniszter	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	--

Az intézkedés előzményprogramja a TÁMOP-5.3.11, amelynek eredményeképpen 6 településen indultak el közösségépítő programok.

A 2014-20-as programozási időszakban az EFOP-1.5.2 „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben”, valamint a kedvezményezett térségekben megvalósuló EFOP-1.5.3 "Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek" című 2016. december 30-án megjelent 15, valamint 35 Mrd forint keretösszegű konstrukciók rész célja a vidék megtartó képességének erősítése, valamint az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása.

V.4. Folyamatos szakmai jelenléttel támogatott felzárkózási programokat kell indítani azon rendkívül nehéz helyzetű településeken, ahol a helyi közösségek önerő, szaktudás és információ hiányában csak kívülről bevitt fejlesztő munkával mozdíthatók meg.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	--

Elkészült az EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség – Kísérleti program a leginkább elmaradott járások területi felzárkóztatása érdekében” című konstrukció szakmai koncepciója, majd 2017 januárjában a felhívás tervezete is, amely 2017. február 1-11. között társadalmi egyeztetésre is került. Az előkészített felhívás 2017. április 28-án megjelent. Célja a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén modellprogram indítása:

- az érintett legelmaradottabb térségek további leszakadásának fékezése, a leszakadás megállítása, továbbá a térségen belüli nagy fejlettségbeli különbségek csökkentése a helyi közösség fejlesztésével és a közösségi gondolkodás előmozdításával;
- a lakosság életesélyeit, életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférést, hátránykezelését, mobilizációját, közösségi kapacitásainak aktivizálódását szolgáló beavatkozások működtetése;
- a kapacitáshiányos és alulmotivált szolgáltatások támogatása, fejlesztése, valamint a szolgáltatások összekapcsolásában rejlő lehetőségek kiaknázása.

V.4.a.

A program végrehajtása során, folyamatos szakmai jelenlét biztosításán keresztül ki kell tapasztalni azokat a szakmai eljárásokat, módszereket, továbbadni érdemes megoldásokat és tudásokat, amelyek a területileg is koncentrálnodó tömeges szegénység és következményeinek kezelésében előremutatóak, rendszerbe illeszthetőek, fenntarthatóak lehetnek. Ezt segíti a programvégrehajtás folyamatkísérése.

Az EFOP-1.5.1-17 konstrukció lehetőséget ad a közösségi tér (Jelenlét-pont) kialakításához és működtetéséhez nélkülözhetetlen eszközbeszerzésre. Ezen túlmenően az EFOP éves fejlesztési kerete jelenleg nem tartalmaz infrastrukturális beruházásokat lehetővé tevő fejlesztést.

V.4.b

A Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezéséről szóló 1391/2016. (VII. 21.) Kormányhatározat 2. pontjában szereplő komplex intézkedési terv összeállításához az NGM javaslatokat küldött a foglalkoztatási és képzési témákhoz kapcsolódóan. Az intézkedési terv a 2016. szeptember 30-ai határidőre elkészült. A kormányhatározat 7. pontjának megvalósítása érdekében az NGM a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal egyeztetve intézkedési lépéseket fogalmazott meg, amelyeket 2016-tól folyamatosan valósítanak meg.

A településeken élők felzárkóztatását segítő helyi szintű támogatás érdekében bevonásra került a Tiszabő és Tiszabura településekhez legközelebb eső Karcagi Szakképzési Centrum is. A Centrum és tagintézményeinek vezetői 2016-tól folyamatosan egyeztetnek a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársaival a településen élők felzárkóztatását támogató lehetőségekről és megvalósításukról.

V.4.c.

V.5. Komplex programot kell indítani a telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi és területi integrációját szolgáló humánfejlesztések támogatására, valamint a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, lakhatási beruházások biztosítására. Támogatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők kezdeményezésével és aktív közreműködésével megvalósuló programokat.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter**

Határidő:

**az EFOP, TOP és VEKOP tervidőszak
ütemezésének megfelelően folyamatos**

A telepszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítását több Operatív Program (EFOP, VEKOP, TOP) szolgálja: a nem városi jogállású településeken az EFOP, a városi jogállású településeken a TOP, míg a közép-magyarországi régióban a VEKOP keretéből kerülnek támogatásra.

Az EFOP-1.6.2-16 "Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)" konstrukció a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítségét célozza humán eszköztárral.

A beavatkozások három célterületre irányulhatnak:

- korábban telepprogrammal nem érintett szegregátumok, ahol cél a további leszakadás megállítása, és lehetőség szerint a terület és az ott élő lakosság státuszának emelése, rehabilitálása;
- olyan nem városi szegregátumok, ahol korábban már zajlott komplex telepprogram – (TÁMOP-5.3.6-11), és a cél az eddig elért eredmények továbbfejlesztése és újabb eredmények elérése;
- „vadtelepek”, amelyek a település határától legalább 1 km-re található szegregátumok, jellemzőjük az infrastruktúra teljes vagy majdnem teljes hiánya; az ilyen típusú szegregátumok esetében a cél a telep teljes felszámolása, az itt élők integrálása.

V.5.a

A konstrukció keretében várhatóan legalább 110 telepen indul komplex program, legalább 7000 fő bevonásával. A 22 Mrd forint keretösszegű konstrukció felhívása 2016 szeptemberében megjelent.

A konstrukció előzményprojektje a 2015-ben lezárult TÁMOP-5.3.6-11/1 Komplex telepprogram című konstrukció, amelynek keretében 8,04 Mrd forint forrásból összesen 55 település (köztük 25 nem városi és 30 városi jogállású) valósított meg programot 67 telepen. A programba vontak száma 4737 fő, a képzésbe vontak száma közel 2900 fő, míg a képzéseket eredményesen végzők száma 2 421 fő volt. A romák aránya a projektben résztvevők közül 61%.

A „Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)” konstrukció célja a fenti humánbeavatkozások kiegészítése a lakhatási körülmények javítását szolgáló infrastruktúrafejlesztésekkel, valamint a humán szolgáltatásokhoz szükséges beruházásokkal. A 22,85 Mrd forint keretösszegű konstrukció felhívása 2016 szeptemberében megjelent. Előreláthatólag – az ESZA-pályázattal való összehangolás miatt – 2017 őszén lehet majd rá pályázni.

A konstrukció előzményprojektje a 2015-ben lezárult TIOP-3.2.3.A-13/1 „Lakhatási beruházások támogatása” című konstrukció, amelynek keretében összesen 8 település kapott támogatást a deszegregációs folyamatok elindítása, megerősítése érdekében új szociális bérlakások kialakítására és a lakhatási mobilizáció támogatására. Eredmények: 73 db felújított lakás, 488 fejlesztéssel érintett célcsoporttag. A felújított lakások nettó alapterülete 3 470 m². Felújított lakóépületek száma: 17 db, nettó alapterülete: 2 961 m². Új építésű szociális bérlakások száma: 39 db. A lakhatási beruházással érintett családok száma 132.

V.5.b

A BM „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogramot indított 2013 áprilisában, amelynek során Gilvánfán 8 db 42 m² alapterületű, önálló, komfortos, szoba-konyhás, szociális családi ház épült 20 fő közfoglalkoztatásával. A mintaprogram kiterjesztésének lehetőségeit áttekintve a BM 2014 májusában, 5 megye 10 településén (Baranya: Gilvánfa, Kisszentmárton; Fejér: Enying, Sárosd, Sárkeresztúr; Hajdú-Bihar: Hortobágy, Komádi; Jász-Nagykun-Szolnok: Tiszatenyő; Somogy: Bárdudvarnok, Újvárfalva) 236 fő közfoglalkoztatásával újabb „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogramot indított. A program célja a közfoglalkoztatás lehetőségének kihasználása, a foglalkoztatási feszültségek mérséklése, és a helyiek

V.5.c

számára is kézzelfogható eredmények felmutatása mellett a korábbinál kedvezőbb falukép kialakítása. 2014-2015 márciusa között 10 településen 51 ház készült 230 fő foglalkoztatásával. A Kormány döntése szerint a korábbi program tapasztalataira alapozva indokolt volt a mintaprogram kiterjesztése a szegregátumok felszámolására. A program keretében olcsó és természetközeli építőanyag (vályog) felhasználásával, illetve bontott téglából szociális családi házak épültek a települések roma, illetve nehéz körülmények között élő lakossága számára. 2015-ben 2 településen 2-2 ház készült 20 fő közfoglalkoztatásával. Az előző évi programban nem készült el minden tervezett ház, ezek 2015-ben kerültek megépítésre.

A TOP esetében két szociális városrehabilitációs témájú, infrastrukturális beruházásokat támogató (ERFA forrás) felhívás jelent meg. A nem megyei jogú városok számára a TOP-4.3.1-15 jelű, a megyei jogú városok számára a TOP-6.7.1-15 jelű felhívás. Ez utóbbi felhívás 2015. december 18-án jelent meg, 2,898 Mrd forint keretösszeggel rendelkezik, és a támogatás összege területi szereplőnként jelentősen eltérő, 50-837 millió forint között lehetséges. A beadási határidő szintén területi szereplőnként (azaz megyénként) eltérően, ám jellemzően 2016. augusztus 29-ében került megadásra, de 2016. október végéig minden esetben lezárásra került. A TOP-4.3.1-15 felhívás 2016. január 5-én jelent meg, 17 Mrd forint keretösszeggel. A támogatás legkisebb és legnagyobb összege területi szereplőnként eltérő, 50 és 1000 millió forint között lehetséges. A támogatási kérelmek benyújtási határideje 2016. augusztus 1-je volt. A felhívás keretében csak városi jogállású települések jogosultak pályázni, a nem városi jogállású települések az EFOP telepprogram felhívására nyújthatnak be támogatási kérelmet. Mindkét felhívás esetében elvárás, hogy kapcsolódjon hozzájuk ESZA forrásból támogatott, szoft programokat tartalmazó projekt is, amelyre a TOP esetében külön felhívás biztosít forrást. A VEKOP esetében két szociális városrehabilitációs témájú felhívás jelent meg 2016. március 5-én: a fővárosra vonatkozóan a VEKOP-6.2.1-15 jelű felhívás 11,45 Mrd forint keretösszeggel, 2016. augusztus 31-i beadási határidővel, 100-2000 millió forint közötti lehetséges támogatási összeggel, Pest megye településeire (Érd megyei jogú város kivételével) a VEKOP-6.2.2-15 felhívás, 1,9 Mrd forint keretösszeggel (a felhívás 1,3 Mrd forinttal jelent meg, de ez később meg lett növelve), 2016. június 27-ei beadási határidővel, 100-800 millió forint közötti lehetséges támogatási összeggel. Fontos, hogy utóbbi felhívás nem csak a városi jogállású, hanem minden Pest megyei település számára nyitott, tekintettel arra, hogy az EFOP telepprogramok hatálya a Közép-Magyarországi régióra nem terjed ki. A felhívásokban elvárás, hogy az infrastrukturális fejlesztéseket szoft programok kísérjék, azonban itt erre vonatkozóan nem jelenik meg külön felhívás, hanem a VEKOP 6. prioritáson belüli ERFA-ESZA átjárhatósági szabályok figyelembevételével a felhívás keretében támogathatók, és kötelezően el is várt ezek tervezése, megvalósítása. Az infrastrukturális fejlesztések középpontjában a lakhatási körülmények javítása áll. Kizárólag a lakófunkciót erősítő tevékenységek támogathatók önállóan, és a projekt összköltségének min. 30%-os arányában szükséges ezeket betervezni. Ehhez számos kiegészítő tevékenység kapcsolódhat, amelyek közül legjelentősebbek a közösségi célú épületek/helyiségek kialakítása, szociális munkások vagy a nemzetiségi önkormányzat számára iroda kialakítása, közterület-fejlesztések, térfelügyelő kamerarendszer kiépítése, fejlesztése, önkormányzati tulajdonú közműhálózat korszerűsítése. A felhívások lehetővé teszik a szegregált területen élő, felkészült családok integrált területre költöztetését, így ilyen esetben az akcióterületen kívül, a város integrált területén is támogathatók lakófunkciót erősítő tevékenységek.

A TOP esetében két szociális városrehabilitációs témájú, infrastrukturális beruházásokat kísérő és erősítő szoft programokat támogató (ESZA forrás) felhívás jelent meg. A nem megyei jogú városok számára a TOP-5.2.1-15 jelű, a megyei jogú városok számára a TOP-6.9.1-15 jelű felhívás. A TOP-6.9.1-15 2015. december 17-én jelent meg, és 183 Mrd forint keretösszeggel rendelkezik. A támogatás összege területi szereplőnként jelentősen eltér, 15-250 millió forint között lehetséges. A beadási határidő szintén területi szereplőnként eltérő, jellemzően 2016. május 9. került megadásra, de 2016. augusztus végéig minden esetben lezárásra került. A TOP-5.2.1-15 felhívás 2016. január 8-án jelent meg 7,87 Mrd forint keretösszeggel. A támogatás legkisebb és legnagyobb összege területi szereplőnként eltérő, 10 és 438 millió forint között lehetséges. A támogatási kérelmek benyújtási határideje megyénként eltérő, de jellemzően 2016. április 29-ére tervezett, 2016. július 29-éig minden esetben zárásra került. A felhívás keretében csak városi jogállású települések jogosultak pályázni, a nem városi jogállású települések az EFOP telepprogram felhívására nyújthatnak be támogatási kérelmet. A szoft programokat támogató felhívások esetében nem kötelező elvárás, hogy azokat infrastrukturális fejlesztések is kísérjék. A felhívások keretében lehetőség van az alapvetően jogosultságot adó szegregátum/szegregációval

V.5.d

V.5.e

veszélyeztetett területek mellett a 2007-2013-as időszakban a ROP-ok keretében szociális célú városrehabilitációs célra támogatást nyert projektek akcióterületein, valamint a TÁMOP-5.3.6 Komplex telep-program felhívásain támogatást nyert városi projektek akcióterületein a korábbi beavatkozásokat folytatni, erősíteni. A felhívás keretében az alábbiakat célzó programok, képzések támogathatók: közösségfejlesztés, integráció, mediáció, antidiszkrimináció, foglalkoztatás elősegítése, bűnmegelőzés, egészségmegőrzés, iskolai felzárkózás, szolgáltatásokhoz való hozzáférés, szociális munka.

V.6. Biztosítani kell a különféle operatív programokból induló komplex telepprogramok egységes szakmai és módszertani támogatását, lehetővé téve a folyamatos tapasztalatcserét és a kölcsönös tanulást. Támogatni kell a területen folyó innovatív projekteket, képzési, közösségi programokat.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően
Miniszterelnökséget vezető miniszter	folyamatos

Az intézkedés megvalósulását az EFOP-1.6.1 - VEKOP-16 „Felzárkózási együttműködések támogatása” című projekt segíti, amelynek célja a területi felzárkózási programok szakmai, módszertani támogatása és eszközrendszerük összehangolása, ezen belül kiemelt rész célja a komplex telepprogramok folyamatos szakmai támogatása, a projektek hatékonyságának növelése és társadalmi elfogadottságuk elősegítése. A projekt felhívása 2016. július 19-én jelent meg.

E kiemelt program előzményprojektje a 2015 decemberében zárult TÁMOP-5.3.6./B-13/1-2014-0001 „Szakmai-módszertani támogatás a komplex telepprogram és az elnéptelenedő falvak társadalmi gazdasági folyamatainak megfordítását célzó program megvalósítói számára” elnevezésű kiemelt projekt, amely szakmai-módszertani támogatást nyújtott valamennyi TÁMOP-5.3.6/11 „Komplex telep-program” (55 db) és TIOP-3.2.3/A „Lakhatási beruházások támogatása” (8 db) című konstrukciók végrehajtóinak a következő főbb beavatkozásokkal: szakmai folyamatkísérés, szupervízió, szociális szakértői támogatás, területi, regionális és országos fórumok, adatgyűjtés és szolgáltatás, „Jó gyakorlat szoftver” fejlesztés, képzési programok akkreditálása, szervezése, egységes felzárkózási módszertan kidolgozása, a 2014-2020-as programok szakmai megvalósítói részére a soron következő pályázati konstrukciók segítése érdekében tanulmányok, útmutatók kidolgozása, továbbá e-learning mintatananyag fejlesztése.

V.6.a.

Az elődprojekt a TÁMOP-5.3.6.B, amely 2015 decemberében lezárult. Indikátorai a következők voltak:

- együttműködési megállapodások száma: 3,
- elkészült tanulmányok száma: 9,
- kidolgozott útmutatók száma: 4,
- workshopok, fórumok, hazai és nemzetközi konferenciák szervezése: 55,
- képzett hálózati mentorok száma: 4.

A komplex telepprogramok egységes megvalósítását szolgálja a Kormány által 2015 augusztusában elfogadott, 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó, a telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia elfogadásáról szóló 1686/2015. (IX. 25.) Korm. határozat.

V.6.b.

V.7. Innovatív programokat kell kidolgozni a mélyszegénységben élők, köztük a romák, valamint hátrányos helyzetbe került emberek integrációjának támogatására és a velük foglalkozó szervezetek hatékonyságának javítására, különös tekintettel a területi hátrányokra.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően
	folyamatos

Innovatív, a kedvezményezett járásokban élő leszakadó társadalmi rétegek, romák és hátrányos helyzetű helyi lakosok integrációját szolgáló projekt az EFOP-1.5.3 "Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek" című, 2016. december 30-án megjelent 35 Mrd forint keretösszegű konstrukció, amelynek célja a területi különbségek csökkentése a humán közszolgáltatások tekintetében, az ágazatközi együttműködések, integrált megoldások kialakítása, illetve az országosan

homogén szolgáltatások átalakítása, differenciálása a kisközösségekre és személyre szabott szolgáltatásokra.

V.8. Meg kell vizsgálni annak lehetőségeit, hogy a közlekedés, a közlekedési lehetőségek fejlesztésével hogyan kezelhetők a területi zárványok problémái, tekintettel a 1672/2015. (IX. 22.) Korm. határozat 1.f) pontjában említett területi egyenlőtlenségek csökkentésére, valamint a munkaerő-piaci esélyek növelésére.

Felelős:	Határidő:
nemzeti fejlesztési miniszter emberi erőforrások minisztere	2016. március 31.

Az intézkedés célja a területi zárványok megközelítésének javítása, utak felújítása, és ezáltal az ott élők foglalkoztatásának növekedése. Az erre irányuló fejlesztések a TOP-ból valósulnak meg. 2015 decemberében megjelent a „Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés” című, TOP-1.3.1-15 kódszámú felhívás. A felhívás eredeti keretösszege 35,35 Mrd forint, amely 44,07 Mrd forintra lett megemelve. 2015. december 18-án megjelent a „Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés” című, TOP-6.1.5-15 kódszámú felhívás. A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg teljes költség alapon a TOP beavatkozási területén 19.329 millió forint.

VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 15, az érintettek bevonására, a társadalom szemléletformálására és a közbiztonság javítására szolgáló intézkedést tartalmaz, amelyek az érintettek önérvényesítő képességét erősítő képzését, a roma kultúra támogatását, az esélyegyenlőség horizontális célként történő elterjesztését, a romák rendvédelmi munkába történő bevonását, a romák elleni diszkrimináció és az ellenük elkövetett speciális bűncselekmények visszaszorítását, valamint az áldozatsegítést szolgálják. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített konkrét intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célokat.

A beavatkozások döntő része vagy az eredeti vagy a módosított terveknek megfelelően halad előre (B és F, 17 (al)intézkedés). Egy intézkedés esetében látunk késedelmet a tervezést, megvalósítást illetően (G).

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
VI.1.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák aktív társadalmi szerepvállalása	B
VI.1.b	Roma nők társadalmi szerepvállalásának megerősítése	F
VI.2	Roma mentorhálózat fejlesztése	B
VI.3	Társadalmi szemléletformálás a média bevonásával	B
VI.4	"Közös értékeink – sokszínű társadalom" (Nemzetiségek, kiemelten romák és a többségi társadalom közötti párbeszéd előmozdítása)	F
VI.5	„Élő történelem” – a Magyarországon élő – kiemelten roma – nemzetiségek történetének, kultúrájának, jelenének bemutatása	B
VI.6.a	A felzárkózási szempontok erősítése a kormányhivatalokban	B
VI.6.b	A felzárkózási szempontok erősítése az önkormányzatoknál	B
VI.6.c	Felzárkózási, esélyegyenlőségi szempontok a közszolgálati munkában	B
VI.7	A humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztése	B
VI.8	Az iskolarendszerben elérhető / nem elérhető fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítése	B
VI.9	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	G
VI.10.a	Cselekvő közösségek – Aktív közösségi szerepvállalás	F
VI.10.b	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése	F
VI.10.c	A közművelődési intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért	F
VI.11	A roma/cigány nemzetiséggel, a roma/cigány holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálata	B
VI.12	A prostitúció és emberkereskedelem áldozatává válás folyamatainak kutatása, és felvilágosító programok szervezése	B
VI.13	Az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás	F

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik

G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VI.1. Támogatni kell a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák aktív társadalmi részvételét, civil szerveződéseit, erősíteni kell a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalását. Kiemelt figyelmet kell fordítani a roma nők közéleti, kulturális szerepvállalásának támogatására.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

Az EMMI központi költségvetési fejezete négy olyan előirányzatot tartalmaz, amely a hazai nemzetiségek, köztük a roma nemzetiség önazonosságának és nemzetiségi közfadatainak ellátását hivatott támogatni.

A nemzetiségi célú támogatások nyújtását a 2013. január 2-án hatályba lépett a nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatások feltételrendszeréről és elszámolásának rendjéről szóló 428/2012 (XII. 29.) Korm. rendelet szabályozta, amely 2017. évtől a költségvetési törvény 9. mellékletében jelenik meg. A feladatok finanszírozására szolgáló keretösszegeket a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza.

1. Országos nemzetiségi önkormányzatok működési és médiatámogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok és az általuk fenntartott média éves támogatására nevesített költségvetési forrásból 267,2 millió forint áll rendelkezésre az Országos Roma Önkormányzat (a továbbiakban: ORÖ) éves költségvetési támogatására (XX. Fejezet 20. cím), amely tartalmazza a roma civil szervezetek által szerkesztett írott sajtó költségvetési támogatását is.

2. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az általuk képviselt nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhatnak létre és vehetnek át. Az országos nemzetiségi önkormányzatok intézményfenntartását biztosító két alapvető jogszabály a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény és az Nkt.. Ezek összhangját az előkészítés fázisában az érintettekkel folytatott egyeztetések biztosították.

A nemzetiségi támogatások előirányzatból (XX/20/58/6.) az intézményi működési támogatások, átvett feladatok támogatása folyamatosan beépült az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása előirányzatok megfelelő jogcímcsoportjába. A VI.1.a előirányzatok emelkedése – a működési és médiatámogatási előirányzatokhoz hasonlóan – valamennyi országos nemzetiségi önkormányzatot számottevően érintette.

2.1 Országos Roma Önkormányzat – Intézményei

Az országos testület (ORÖ) által alapított és fenntartott kulturális intézmények éves működésére a XX. Fejezet 20. cím 58. alcím forrása áll rendelkezésre. Az Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények száma 2016 végére 8.

Ezek közül kulturális intézmények a következők:

- Országos Roma Önkormányzat Roma Nemzetiség Kulturális és Foglalkoztatási Módszertani Intézményhálózat,
- Országos Roma Közérdekű Muzeális Gyűjtemény és Kiállítási Galéria,
- Országos Roma Könyvtár, Levél- és Dokumentumtár,
- Országos Roma Kulturális és Médiacentrum.

Az ORÖ 2012-ben megkezdte egy komplex intézményhálózat létrehozását. Az iskolák átvétele szorosan összefügg a roma életpályamodell kiépítésével, ami egészen az óvodától a középiskolán keresztül a végső célig, a felsőoktatásba jutásig biztosítja töretlenül az oktatási pálya sikeres teljesítését. Komplex oktatási hálózat kialakításának megalapozása érdekében a Jász-Nagykun-

Szolnok és Nógrád megyében található intézményekben általános és szakiskolai képzést folytatnak. Az átvett nemzetiségi nevelési-oktatási intézmények után – a köznevelés támogatási alrendszerén keresztül – állami költségvetési támogatásra jogosultak. A köznevelési intézmények finanszírozása – tekintettel arra, hogy a nemzetiségi önkormányzatok a költségvetési törvény rendelkezése alapján nem állami intézményfenntartónak minősülnek – 2013. október 1-jétől változott.

Köznevelési intézmények:

- Tiszapüspöki Általános Iskola,
- Teleki József Általános Iskola és Szakiskola (Szirák).

Az oktatási intézmények 2015-ben az állami támogatás ellenére működési nehézségekkel küszködtek, így az ORÖ fenntartási problémáinak kiküszöbölése érdekében egyeztetést kezdeményezett. Ennek eredményeként a Dr. Hegedűs T. András Szakiskola, Középiskola és Általános Iskola és Kollégium (Szolnok) fenntartói jogáról lemondott, így az iskola megszűnt.

Az ORÖ 2013. szeptember 14-ei határozatai alapján alapított új intézmények:

- Országos Roma Misszió,
- Országos Roma Sportközpont.

Az Országos Roma Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet az ORÖ közgyűlése által meghozott, 101/2016. (X. 27.) határozat értelmében megszüntetésre került.

Ez utóbbiak elsődleges alaptevékenysége a társadalmi felzárkózáshoz kapcsolódik, azok nem vagy csak részben érintik a nemzetiségi kultúra területét.

3. Települési és területi nemzetiségi önkormányzatok támogatása (működési és feladatalapú költségvetési támogatás) XX/22.

2015. január 1-jén 2127 települési és 60 területi nemzetiségi önkormányzat működött, amelyből 1195 (1175 települési és 20 területi) roma önkormányzatként alakult meg. 2016-ban 1140 települési és 20 területi nemzetiségi önkormányzat működik.

A nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatások feltételrendszeréről és elszámolásának rendjéről szóló 428/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet értelmében a Magyar Államkincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartásba bejegyzett és fizetési számlával rendelkező települési nemzetiségi önkormányzat és területi nemzetiségi önkormányzat a képviselő-testület, közgyűlés alakuló ülését követő hónap első napjától működési költségvetési támogatásra volt jogosult.

A nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatások feltételrendszeréről és elszámolásának rendjéről szóló 428/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 2017. január 1-jén hatályát veszítette, a tárgykört az idei évtől a mindenkori költségvetési törvény szabályozza (2017-ben a 9. számú melléklet). A módosítás érinti a nemzetiségi önkormányzatok támogatásainak felhasználási határidőit, amelynek következtében a források felhasználása tervezhetőbbé válik.

A jogszabály szerint a nemzetiségi önkormányzatok működési támogatásban, és az érdekképviselethez, a nemzetiségi kulturális autonómiához és a nemzetiségi léttel összefüggő kapcsolatrendszerhez kötődő, határozatban vállalt és elvégzett feladatok értékelése alapján feladatalapú támogatásban részesülnek.

4. Képzés a helyi roma önkormányzatok részére

A roma önkormányzatok képzése egyrészt a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezésében az EMMI együttműködésével megvalósuló folyamatos feladat, amely a helyi és területi önkormányzatok, illetve a nemzetiségi civil szervezetek szervezésében megvalósuló konferenciák, rendezvények során az EMMI munkatársainak részvételével valósul meg.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok együttműködése révén megvalósuló közéleti képzés során a nemzetiségi önkormányzatok minden megyében tájékoztatást kapnak az őket érintő jogszabályváltozásokról és költségvetési támogatásokról. Az EMMI munkatársai az elmúlt időszakban minden ilyen irányú felkérésnek eleget tettek, részt vettek a kormányhivatalok és a

nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek által megszervezett képzéseken, így évente több ezer fő kapott a közfeladataikat érintő témában szakmai tájékoztatást.

A VI.1.b az V. 6 intézkedésben valósul meg.

VI.2. Rásegítő mechanizmusokkal (pl. roma mentor hálózat) kell biztosítani, hogy a különféle hátránynyhító, esélyteremtő programok és fejlesztések eljussanak a romákhoz, valamint a roma közösségek információhoz jussanak és motiváltak legyenek a programokban való részvételre.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

Az intézkedés megvalósulását segíti az EFOP-1.3.2-16 „Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése” című projekt, amelynek célja, hogy a társadalmi felzárkózást szolgáló programok a korábban magasabb arányban ériék el a hátrányos helyzetű – elsősorban roma – embereket. Ennek érdekében „rásegítő mechanizmusokkal”, folyamattámogatással kell segíteni azt, hogy az esélyteremtő, hátrányt enyhítő programok szélesebb körben eljussanak a romákhoz, valamint a roma közösségek információhoz jussanak és aktivizálódjanak a programokban való részvételre. A meghirdetésre 2016. október 18-án került sor.

A konstrukció előzményprojektje a 2015-ben lezárult ÁROP-2.2.15 „Roma felzárkózás módszertani támogatása” című kiemelt projekt, melynek eredményeként

- országosan 20 helyen országos roma közhasznú munkaerő-kölcsönző hálózat,
- roma kisgyermekkorai fejlesztési intézményhálózat, roma köznevelési intézményhálózat,
- roma pedagógiai szakmai szolgáltató intézet, valamint
- roma közigazgatási hálózat

létrehozására került sor.

A program keretében 43 fő roma közhasznú munkaerő-kölcsönző, 1215 fő kisgyermekkorai, köznevelési és szakképzési, 206 roma közigazgatási hálózati munkatárs képzése történt meg.

VI.3. Erősíteni kell a média pozitív szemléletformáló szerepét a roma és hátrányos helyzetű emberek médiaszakemberekké képzésével és médiában való foglalkoztatásával, médiatartalmak előállításába történő bevonásukkal.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

**Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnökének felkérésével a Miniszterelnökséget
vezető miniszter**

Határidő:

**az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően
folyamatos**

Hat hátrányos helyzetű fiatal vett részt a 2015-ben meghirdetett pályázat eredményeként az EMMI és a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) által közösen indított, egy évig tartó ösztöndíjprogramon, amelynek során megismerkedhettek a média, azon belül a hírterület világával. A „Kapcsolódj be a közvetítésbe!” elnevezésű képzési program pályázatára 18-30 év közötti, legalább középfokú végzettségű, hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok jelentkeztek, és közülük választották ki azokat, akik egy évig ösztöndíjjal gyakornokként dolgozhattak az MTVA-ban. Ez a projekt a Kormány tehetséggondozási programjának része, amellyel a különböző programokon keresztül 350 ezer fiatalot értek el a tudomány, a kultúra és a gazdaság területén. Az ösztöndíjak összege: nettó 200 000 Ft/fő. A programot a hírterületen indították el, mert a hír világa és a híradó az alapja az újságírásnak, és a hírszerkesztőség összefogja a három hírterületet: a hírügynökséget, a rádiós hírterületet és a televíziót. Az ösztöndíjasok beszédtechnikai képzést is kaptak, továbbá kamera mögötti és kamera előtti munkában is részt vehettek. A program 2017 februárjában, majd márciusban ismét meghirdetésre került 20 millió forint keretösszeggel 8 roma fiatal szakmai képzését megelőzve, a korábbi évekhez hasonlóan havi nettó 200 000 Ft-os ösztöndíj nyújtásával.

VI.4. Biztosítani kell a TIOP 1.2.6. intézkedés keretében létrehozott Multifunkcionális Nemzetiségi – Roma Módszertani Oktatás és Kulturális Központ tevékenységi körének szélesítését.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Az EFOP-1.3.4 „Közös értékeink - sokszínű társadalom” című konstrukció a TIOP-1.2.6 konstrukció keretében létrehozott Multifunkcionális Nemzetiségi – Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ tevékenységi körének kiszélesítését célozza az alábbiak érdekében:

- a nemzetiségi, etnikai identitás megőrzése,
- a kultúrák közötti párbeszéd erősítése, és az eltérő identitással rendelkező társadalmi csoportok együttműködése érdekében interaktív programok kialakítása:
- a roma és más nemzetiségi csoportok/közösségek hagyományainak, szokásainak megismertetése, értékeinek összegyűjtése és bemutatása, ezt segítő programok és „pontok” kialakítása;
- a nemzetiségek, kisebbségi csoportok és a többségi társadalom közötti párbeszédet támogató programok; továbbá
- az eltérő kultúrák meg- és elismerését támogató tevékenységek.

Az intézkedés megvalósítása a tervek szerint zajlik, a pályázat 2017 februárjában került kiírásra.

Az előzményprojekt (TIOP-1.2.6.) keretében létrehozott Multifunkcionális Nemzetiségi – Roma Módszertani Oktatás és Kulturális Központ célja a kulturális, oktatási, módszertani és a művészeti sokszínűség előmozdítása az európai társadalmi örökségen belül, a fenntartható helyi közösségek támogatása és a társadalmi kohézió erősítése. A projektgazda képzésekkel, programokkal segíti a már működő intézményhálózatának tagjait tevékenységük, céljaik sikeres elérése érdekében. A program további célja, hogy a kulturális, oktatási sokszínűség előmozdításán túl működő kapcsolatok épülhessenek ki az e területeken tevékenykedő szervezetek és a Központ között.

VI.5. Folytatni kell a roma kultúra megismertetését, roma kulturális események, roma kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételét szolgáló különféle programok támogatását.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos

A „Nemzetiségi támogatások” (XX. Fejezet 20. cím 56. alcím) fejezeti kezelésű előirányzatból nyújtott támogatások kapcsán kiemelt szempont a nemzetiségek önazonosságának megőrzése, anyanyelvük, történelmi hagyományaik, valamint szellemi és tárgyi emlékeik ápolása, országos vagy regionális jelentőségű, a kulturális autonómia, a nyelvi és kulturális identitás szempontjából meghatározó rendezvények szervezése. Kiemelendő továbbá a nemzetiségek kulturális autonómiáját megvalósító intézményi rendszer továbbfejlesztése, valamint a szomszédos országokkal kötött megállapodások alapján működő kisebbségi vegyes bizottságok ajánlásaiban megfogalmazott ajánlások teljesítése.

Ebbe a körbe tartoznak:

- a nemzetiségi támogatások (pályázati úton és egyedi kérelem útján nyújtott, KVB és intervenciók támogatások),
- a nemzetiségi civil szervezetek működésének költségvetési támogatása,
- a nemzetiségi kulturális kezdeményezések, programok költségvetési támogatása,
- a Magyarországon vagy az anyaországban megvalósuló nemzetiségi, népiismereti, művészeti, hagyományőrző és olvasó táborok megvalósításának támogatása,
- az anyaországok közreműködésével megvalósuló nemzetiségi pedagógus-továbbképzések megvalósításának támogatása,
- a Nemzetiségekért Díj,

- a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj,
- a nemzetiségi intézmények fenntartói részére nyújtott bérkompenzáció.

Nemzetiségi pályázatok és egyedi támogatások

A nemzetiségi pályázatokat az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő kezeli. Kiemelt cél, hogy a nemzetiségi pályázók adott évi programjaik zavartalan lebonyolítása érdekében mielőbb (I. félév) hozzájussanak a pályázati támogatásokhoz. A pályázatok meghirdetése ezért korábbi időpontban a tárgyévet megelőző éve novemberében, decemberében történik, a döntés időpontja a tárgyév márciusa. A 2017. évi pályázatok 1075 millió forint keretösszeggel kerültek kiírásra.

Nemzetiségi intézmények támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre (2015. évtől új előirányzat)

A nemzetiségi célú források bővülésének az egyik legfontosabb eleme, hogy létrejött egy, elsősorban az európai uniós források nemzetiségi intézményfenntartók előtti megnyitását, valamint a nemzetiségi intézmények felújításait, beruházásait szolgáló keret. Az új előirányzat 2015-ben 441,2 millió forint, míg 2016-ban és 2017-ben 882,4 millió forint összegű forrást biztosított. 2016-ban a 882,4 millió forint összegű forrás év közben további 400 millió forint összegű további forrással bővült. Ez a keret megsokszorozható, amellyel az elkövetkező támogatási időszak EU-s pályázati önrészét lehet biztosítani a pályázó nemzetiségi önkormányzatok részére.

További kiemelt támogatási kategóriák 2017-ben:

- nemzetiségi színházak támogatása – 100 millió forint,
- nemzetiségi (helyi) köznevelési intézmények támogatása – 100 millió forint,
- intézményfenntartó helyi nemzetiségi önkormányzatok működési támogatása – 50 millió forint (új).

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról

Az EMMI, a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíjról szóló 44/2013. (VI. 26.) EMMI rendelet alapján évente meghívásos pályázatot hirdet az anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi program szerint működő középfokú iskolák kiváló tanulmányi eredményekkel rendelkező nemzetiségi tanulói részére. A program 2011-es elindulása óta összesen 101 tanulónak – ebből 2016-ban 20 főnek – ítélte oda az EMMIa kiemelkedő tanulmányi eredményért és nemzetiségi tevékenységben való részvételért az ösztöndíjat. A kezdetektől a 2015-16-os tanév végéig összesen 81 nemzetiségi tanulmányi ösztöndíjas tanuló részesült 85,8 millió forint támogatásban. A pályázati feltételeknek megfelelő intézményekből 1-1 diák 2 tanévre 60 000 Ft/hó ösztöndíjban részesül. Feltétel, hogy a tanulmányi eredményén ne rontson.

2013-ban első alkalommal nyílt lehetőség arra, hogy a nyelvoktató nemzetiségi program szerint működő középfokú köznevelési intézmények tanulói is pályázzanak. 2015 óta négy, roma nemzetiségű diákok oktatásával-nevelésével foglalkozó intézmény vesz részt a pályázaton:

- a Gandhi Gimnázium és Kollégium (Pécs),
- a Kis Tigris Gimnázium, Szakiskola és Szakközépiskola (Komló),
- a sajkázai Dr. Ámbédkar Gimnázium, Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Általános Iskola,
- a magyarthertelendi Brázay Kálmán Általános Iskola, Gimnázium és Szakképző Iskola.

VI.6. A hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása és szolgáltatásokhoz való jobb hozzáféréseinek segítése érdekében biztosítani kell a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenését a kormányhivatalok és az önkormányzatok működésében, valamint a közszolgálati munkában, illetve kiemelten a humánszolgáltatások területén.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

A fővárosi és megyei kormányhivatalok, illetve a járási (fővárosi kerületi) hivatalok feladat- és hatásköreinek az egyes központi hivatalok és minisztériumi háttérintézmények megszüntetése, illetve átalakítása folytán bekövetkezett jelentős és sokrétű bővülését követően – a területi közigazgatás szervezetrendszerét érintő további várható változásokra is figyelemmel – a Miniszterelnökség a 2017-ben értékeli a roma referenci rendszer működésének eddigi tapasztalatait, és vizsgálja meg a referenci rendszer fenntartásának, illetve bővítésének lehetőségeit.

VI.6.a

A felzárkózási szempontok erősítése a kormányhivatalokban alintézkedés célja a hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása és szolgáltatásokhoz való jobb hozzáféréseinek segítése a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenítésével a kormányhivatalok működésében. A roma önkormányzatok képzése egyrészt a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezésében, az EMMI együttműködésével megvalósuló folyamatos feladat, amely a helyi és területi önkormányzatok, illetve nemzetiségi civil szervezetek szervezésében megvalósuló konferenciák, rendezvények során a nemzetiségi ügyekért felelős helyettes államtitkár és az EMMI munkatársainak részvételével valósul meg. A fővárosi és megyei kormányhivatalok együttműködése révén megvalósuló közéleti képzés során a nemzetiségi önkormányzatok minden megyében tájékoztatást kapnak az őket érintő jogszabályváltozásokról és költségvetési támogatásokról. 2015-ben az EMMI munkatársai minden ilyen irányú felkérésnek eleget tettek, és részt vettek a kormányhivatalok és a nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek által megszervezett képzéseken. Ennek révén több, mint 3000 fő kapott tájékoztatást.

VI.6.b

A felzárkózási szempontok erősítése az önkormányzatoknál alintézkedés során az önkormányzatok működésében valósul meg a hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása, és a szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés segítése a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenítésével. Mindkét alintézkedés során kapacitásfejlesztés, a felzárkózási referenci és roma referenci rendszer kialakítása, bővítése valósul meg együttesen 4,3 Mrd forint KÖFOP forrásból. A felzárkózási, esélyegyenlőségi szempontok a közszolgálati munkában alintézkedés megvalósítása a közszolgálati munkatársak képzésével, kompetenciafejlesztéssel, érzékenyítő tréningekkel, valamint felzárkózási, illetve esélyegyenlőség-elvű szemlélet elsajátításának és az azzal való azonosulás kialakításának eszközeivel történik. Tananyagfejlesztésre, képzésre, módszertani fejlesztésre, tréningekre, szakmai fórumokra, szakmai támogató szolgáltatásokra és egyéb feladatokra összesen 1,3 Mrd forint áll rendelkezésre KÖFOP forrásból.

VI.6.c

VI.7. Az MNTFS II. elveinek és céljainak megvalósulása érdekében programokkal kell támogatni a humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztését.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	--

A humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztése intézkedés célja az EU2020 Nemzeti Reform Program szegénységcsökkentési céljainak és az MNTFS II. elveinek, céljainak érvényesülését szolgáló szakemberképzés, tananyagfejlesztés, módszertani munka támogatása. Az érintettekkel való együttműködést, az érintettek (szegénységben élők, roma közösségek, tapasztalati szakértők stb.) bevonását szolgáló projekteket, illetve ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munkát támogatja a program, amely KÖFOP forrásból valósul meg összesen 1,3 Mrd forint támogatás felhasználásával.

Az érintettekkel való együttműködést, az érintettek bevonását, illetve az ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munka támogatását szolgáló intézkedés többek között a 2017-ben meghirdetésre kerülő EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség – Kísérleti program a leginkább elmaradott járások területi felzárkózása érdekében” című 2 Mrd forint keretösszegű konstrukció. A fejlesztés célja a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén modellprogram indítása az érintett területek további leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a helyi közösségek fejlesztésével, a lakosság életeseit, életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférését, mobilizációját, közösségi kapacitásainak aktivizálódását szolgáló beavatkozásokkal. A program végrehajtása során folyamatos szakmai jelenlét biztosításán keresztül ki kell tapasztalni azokat a szakmai eljárásokat, módszereket, továbbadásra érdemes megoldásokat és tudásokat, amelyek a területileg is koncentrállódó tömeges szegénység és következményeinek kezelésében előremutatóak, rendszerbe illeszthetőek, fenntarthatóak lehetnek. Ezt segíti a programvégrehajtás folyamatkísérése.

VI.8. Szükséges a fiatalok felelős, jogtudatos magatartásának támogatását célzó programok folytatása, kiterjesztése.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos
emberi erőforrások minisztere	

Az intézkedés célja az iskolarendszerben elérhető vagy nem elérhető fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítése. A rendőrség évek óta működteti a célcsoport számára kidolgozott iskolai biztonságra nevelő programjait, illetve kidolgozásra került egy trénerképzési modellprogram is, amelynek keretén belül átadhatók a modellprogram megvalósítása során szerzett tapasztalatok. A rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjai közül az általános iskolás alsó és felső tagozatos gyermekek részére kialakított DADA hosszú, több mint 25 éves múltra tekint vissza. Fontos eleme az oktatásnak, hogy a rendőr egyenruhában jelenik meg. A foglalkozások nem pusztán előadások, lényeges szerepe van a gyerekek által felvetett problémák megbeszélésének, a vitának, a szituációs és szerepjátékoknak, valamint egyéb konstruktív pedagógiai módszereknek.

A DADA készség- és képességfejlesztő, helyes önértékelésre nevelő, önbecsülést építő program. Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolásokat, ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét, továbbá képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, és konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat.

A foglalkozások változatosságához hozzájárul a médiumpedagógia is: bizonyos témákat kisfilmek segítségével dolgoznak fel. Az oktatás meghatározott tananyag szerint folyik, eltérés csak a gyermekektől érkezett kérdésekből, reakciókból, illetve a helyi sajátosságokból adódhat. A program foglalkozásait az Országos Rendőr-főkapitányság egyenruhás állománya tartja.

Az intézkedés alapján a rendőrség biztonságra nevelő középiskolai programja régi, 2004-ben megjelent kézikönyve helyett egy új, az oktatók munkáját segítő kézikönyv került kiadásra, a Nemzeti Bünmegelőzési Tanács Titkárságának koordinálásával.

Az ELLEN-SZER program a középiskolás, ajánlottan a 9. és 10. évfolyamos fiatalok részére készült, amely alkalmazható minden iskolatípusban. A tananyag tartalmaz módszereket és feladatleírásokat magában foglaló óravázlatokat.

A program főbb céljai az önálló gondolkodásra nevelés, a kritikai gondolkodás kialakítása, a csoportban működés megtanulása, az egyéni felelősség szerepének megmutatása, a döntési képesség fejlesztése, az összefüggésekben, rendszerben gondolkodás fejlesztése, szociális kompetenciák, az empátia és az érzelmi intelligencia fejlesztése, a fiatalok értékrendjének a társadalom számára is hasznos formálása.

A program alaptétele, hogy emelje a fiatalok biztonságát a legsúlyosabb devianciákkal, a bűnözéssel és a szerfogyasztással szemben. Tudatosítsa bennük, hogy a bűncselekményekkel szemben fel lehet és kell lépni, ne tűrjék el, hogy áldozat válják belőlük, kérjenek segítséget, illetve áldozattá válásuk elkerülése

érdekében alkalmazzák az oktatás során megismert technikákat. Ne szimpatizáljanak olyan kihívásokkal, amelyekről tudják, hogy másoknak kárt okoznak, és saját magukra nézve is veszélyeket rejtenek.

Kiemelt prioritás még az internet veszélyeinek tudatosítása, és a biztonságos online jelenlét feltételeinek elsajátítása.

A modellprogram a bűnmegelőzési programok elsődleges célcsoportját, azaz a gyermekeket és a fiatalokat törekszik megszólítani, akik koruknál fogva könnyebben befolyásolhatóak mind pozitív, mind pedig negatív irányba. Erre tekintettel fontos csökkenteni annak lehetőségét, hogy a fiatalok bűnelkövetővé vagy áldozattá váljanak. A modellprogram kiterjed azokra is, akik az iskolarendszertől kimaradnak. A modellprogram alapja a külföldön már több tíz éve sikeresen használt élménypedagógia, amely lehetőséget teremt az oktatási és nevelési célok megvalósításában a személyiségfejlesztésre, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, az aktív állampolgárságra nevelésre, valamint a rendszerező képesség, a logikus gondolkodás, a kritikai érzék, a véleményalkotási és lényegkiemelési készség, a nyelvi intelligencia, a szóbeli és írásbeli megnyilatkozási képességek fejlesztésére.

A módszert világszerte széles körben alkalmazzák, mint például mentális egészség helyreállítására kábítószer- és alkoholbetegség körében. A módszerrel jelentős eredményeket érnek el a peremre szorult fiatalok segítségével, illetve a deviáns viselkedésük miatt marginalizálódott fiatalok beilleszkedését elősegítő programok stratégiai részeként.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács szakértői és a Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa (a továbbiakban: SZETA) együttműködés keretében alakították ki a célcsoportot elérő modellprogramot, és a tesztidőszakban végrehajtották a modellprogramban szereplő tematika elméleti és gyakorlati kipróbálását. A Tarnamérán szervezett roma kisebbségi táborban közel 80 fő vett részt a 2014 áprilisa és júniusa között zajló foglalkozásokon. A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács 2015-ben 2 alkalommal 40 fő, 2016-ban 1 alkalommal 14 fő részvételével tartott élménypedagógiai trénerképzést. Az évente két alkalommal megtartott trénerképzés a SZETA szakemberein túl országos szinten szólítja meg azokat a pedagógusokat, gyermek- és ifjúságvédelmi szakembereket, akik a modellprogram elemeit alkalmazva hozzájárulnak minél több gyermek eléréséhez.

VI.9. A turisztikai fejlesztések keretében lehetőséget kell teremteni a roma kultúra megjelenítésére, népszerűsítésére, értékékként való elismertetésére.

Felelős:

nemzetgazdasági miniszter

Határidő:

folyamatos

A TOP „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” című turisztikai tárgyú felhívásaiban (TOP-1.2.1-15, TOP-6.1.4-15 és TOP-1.2.1-16, TOP-6.1.4-16) közvetlenül az alábbi tevékenységek keretében volt, illetve van lehetőség a roma kultúra népszerűsítésére, értékékként való elismertetésére:

- A térség kulturális adottságaira építő új vonzerők létrehozása, meglévők fejlesztése című tevékenység keretében lehetőség nyílik múzeum, látogatóközpont stb. kialakítására, fejlesztésére.
- Kulturális vonzerőkön alapuló térségi hálózatok – tematikus utak – kialakítása, meglévők fejlesztése tevékenység keretében lehetőség nyílik roma kultúrát értékékként bemutató helyszínek összekapcsolására (megyén vagy megyei jogú városon belül).
- A felhívások alapján a fenti tevékenységek vonatkozásában lehetőség van turisztikai termékcsomagok kialakítására is.

Közvetetten kisebbségi vagy hátrányos helyzetű csoportok támogatására az alábbiak esetében van mód:

- A turisztikai felhívások a helyi gazdaság fejlesztésére is hatással vannak, így közvetetten a munkahelyteremtésre, foglalkoztatásra is, amelyek vonatkozásában lehetőség nyílik hátrányos helyzetű csoportok vagy kisebbség foglalkoztatására.
- A felhívásokban előírás az akadálymentesítés, amely a turisztikai vonzerők, attrakciók könnyebb elérhetőségét biztosítja mindenki számára annak érdekében, hogy egyetlen

társadalmi réteg se szorulhasson ki a kulturális szolgáltatás igénybevételéből, és biztosított legyen a kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférésük.

- A 150 millió forintot meghaladó támogatással megvalósuló turisztikai attrakciók kialakítása során kötelező elvárás vendéglátó tevékenység folytatása és ajándékbolt működtetése, vagy legalább ajándéktárgy árusítás biztosítása. A jelzett kereskedelmi funkciók működtetését akár a kedvezményezett, akár külső vállalkozó elláthatja. Ezen esetben szintén az ajándéktárgy előállítás (pl. kézműves termék), beszállítása és árusítása növelheti az érintett csoport foglalkoztatottságát.

A támogatási szerződések megkötése jellemzően az első körös megyei jogú városi felhívásokban zárultak le (TOP-6.1.4), illetve sok megye esetében ez a folyamat most aktuális (TOP-1.2.1). További információk a fenti projektek vonatkozásában a következő jelentéstételi időszakban fognak rendelkezésre állni.

„Muzsikáló Budapest 2017” címmel a Miniszterelnöki Kabinetiroda és a Hagyományok Háza közös pályázatot tervezett roma muzikusok bértámogatására, amely a 2. negyedévben kerül kiírásra, és a főváros vendéglátóhelyeinek turisztikai vonzerejét hivatott növelni. E céllal kapcsolatos az élőzenei szolgáltatás adókedvezménye, amely a 2017. január 1-jétől hatályos. Az intézkedés munkahelyteremtő- és megtartó célokat is szolgál. Az intézkedés végrehajtását illetően további egyeztetések szükségesek.

VI.10. A helyi közösségek megerősítésére közösségfejlesztési programokat kell indítani, biztosítani kell ezek módszertani támogatását, a kulturális szakemberek gyakorlatorientált szakmai továbbképzését, felkészítését az eltérő szociokulturális háttérű személyek és csoportok részére tervezett integrációs programok megvalósítása érdekében. Szükséges a közművelődési intézményrendszer társadalmi felzárkózással, közösségfejlesztéssel kapcsolatos szerepvállalásának megerősítése a jogi szabályozás eszközével.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
--	---

Az EFOP-1.3.1-15 „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” kiemelt programot három kulturális háttérintézmény valósítja meg: a Szabadtéri Néprajzi Múzeum keretében működő Múzeumi Oktatási és Képzési Központ mint a konzorcium vezetője, továbbá a NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár keretében működő Könyvtári Intézet mint konzorciumi partnerek. A program célja, hogy szakmai-módszertani támogatással, azaz folyamatos helyszíni tanácsadással, mentorálással, képzésekkel, módszertani útmutatókkal nyújtson segítséget a helyi közösségfejlesztési folyamatokhoz. A programban felkészítik a kulturális intézményeket működésük társadalmiasítására, a közösségfejlesztési folyamatok és önkéntes programok eredményeinek fenntartására, valamint további, a közösségek fejlesztését célzó tevékenységek megvalósítására. A kiemelt projekt a TOP-5.3.1-16 „A helyi identitás és kohézió erősítése (községek, városok)” és a TOP-6.9.2-16 „A helyi identitás és kohézió erősítése (megyei jogú városok)”, kiírások esetében nyertes pályázatokat benyújtók számára is szakmai-módszertani támogatást nyújt. A programidőszakban 3 éves időtartamra 3 Mrd forint áll majd rendelkezésre, amelyben 300 település részesülhet. Honlap: <http://cselekvokozossegek.hu>.

VI.10.a

A képzési programok az eltérő szociokulturális háttérű személyek és csoportok részére tervezett integrációs programok megszervezésére és megvalósítására készítik fel a kulturális szakembereket. Ezek részben akkreditált (I. a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet) képzések, amelyekre 2017-től 120 millió forint költségvetési forrás áll rendelkezésre. Tervezett témakörök:

- a hátrányos helyzetűek bevonása – esélyegyenlőségi alapismeretek,
- kistélepülések erőforrásai és rejtett értékei a közösségfejlesztésben,
- közösségi művelődés civil terekben: közösségfejlesztés és közösségszervezés,
- kulturális közösségszervezés alapjai,
- kulturális közösségszervező koordinátor,
- kulturális közösségi munkás,

VI.10.b

- közösségi munkás,
- kulturális vidékfejlesztés,
- ifjúsági közösség-szervezés,
- közösségépítő tréning,
- esélyegyenlőség a szervezetekben,
- kulturális kapcsolatteremtés.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítása szakmai koncepciójának középpontjába a közösségfejlesztés funkció kerül, és megerősödik a szociális és esélyteremtési, területi kiegyenlítődést szolgáló tevékenység. Kiemelt cél, hogy mindenkinek legyen lehetősége részt venni a kulturális értékteremtésben, és a leghátrányosabb helyzetű, legkisebb lélekszámú településen is ténylegesen, azaz fizikailag és térítésmentesen hozzáférhetőek legyenek a közösségi-művelődési közszolgáltatások, elsődlegesen a közösségi színtér és a művelődő közösségek tevékenységét segítő, szakmailag támogató szakember.

VI.10.c

VI.11. El kell végezni a szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma/cigány nemzetiséggel, a roma/cigány holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálatát az érintett civil szervezetek és kutatók bevonásával.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) felkérésére – egy, a témában kiírt kutatás-fejlesztési pályázat részeként – a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán működő Romológia és Nevelésszociológia Tanszék kutatói megvizsgálták a roma kultúra tankönyvi reprezentációjának jelenlegi helyzetét. Munkájuk során összesen 262, az iskolák által jelenleg is használt (és az OFI által gondozott) tankönyvet elemeztek. Ezek közül csak 67 esetén találtak a cigány/roma kultúra témájára vonatkozó hivatkozásokat, amelyek – meglátásuk szerint – több esetben is javításra vagy kiegészítésre szorulnak. A további 195 tankönyvből pedig 141-nél látnak lehetőséget arra, hogy a tankönyv tartalma kiegészülhessen ezzel a témával.

A kutató-elemző munka során feltárt konkrét feladatokról 2016. november 26-án Pécsen egyeztettek a Romológia és Nevelésszociológia Tanszék munkatársai, valamint az OFI tankönyvfejlesztési munkacsoportja. A találkozón rögzítették az elemzések legfontosabb megállapításait, majd meghatároztak egy, a feladatokhoz kapcsolódó ütemtervet.

Az ütemezés szerint a 2016-17-es tanévben 40 tankönyvben vált érvényesíthetővé a roma/cigány reprezentáció elvárásrendszere, a 2017-18-as tanévre további 60 tankönyv átdolgozása történik meg a szempontrendszer alapján. A fennmaradó taneszközök átdolgozása a 2018-19-es tanévtől ütemezetten várható.

Az átdolgozott taneszközök több tantárgyat, (magyar nyelv és irodalom, történelem, etika, környezetismeret, természetismeret, földrajz, vizuális kultúra és ének-zene) is érintettek.

VI.12. A prostitúció és emberkereskedelem áldozatává válás folyamatainak megismerésére kutatások, megelőzésre felvilágosító programok szükségessége.

Felelős: emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

A megyei rendőr-főkapitányságok korábbi években indított felvilágosító kampányainak egy része folyamatosan zajlik emberkereskedelem és prostitúció témában. A célcsoport a középiskolások, az egyetemisták és a gyermekotthonban nevelkedő fiatalok.

A Belügyminisztérium ötödik alkalommal képviseltette magát a Sziget Fesztiválon az emberkereskedelem elleni küzdelem megelőző kampányának részeként. A Civil Sziget sátor figyelemfelhívó és megelőző programja kiváló lehetőséget teremtett arra, hogy a látogatók megismerjék az emberkereskedelem

jelenségét, a veszély jeleit, és tájékozódjanak az emberkereskedelem elleni küzdelemben résztvevő szervezetek tevékenységéről.

Az EMMI támogatásával 2012-ben indult el a 14-18 éves korosztályt megcélzó, kapcsolati erőszak és emberkereskedelem témájú prevenciós pilot projekt, amelynek célja az áldozattá válás megelőzése. A program eddig körülbelül 3000 diákot ért el. A program országos kiterjesztését célozta az EFOP-1.2.1 Védőháló a „családokért” című felhívás.

VI.13. Szükséges az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, felvilágosítás, tudatosságnövelés és az áldozattá válás megelőzése, különösen a többszörösen is hátrányos helyzetű roma, migráns, illetve nemzetközi védelemben részesített nők érdekében.

Felelős:
emberi erőforrások minisztere
belügyminiszter

Határidő:
folyamatos

Az intézkedés célja az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, a krízisközpontok számának növelése, a dolgozók továbbképzése. Az EFOP-1.2.5 Biztos Menedék című felhívás célja a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítésére hármas intézményi rendszer kiépítése, illetve bővítése. Az intézményrendszer két komponense, a krízisközpontok és a félutas kiléptető házak egy része már kiépült Magyarországon. A program keretében lehetőség van az emberkereskedelem áldozatait segítő félutas kiléptetőházak létesítésére is. A felhívás keretén belül ezeknek a kapacitásbővítése valósul meg, emellett Magyarországon még nem létező új elemmel (kríziskezelő ambulanciák kialakításával) bővül a kapcsolati erőszak áldozatait segítő ellátórendszer. A felhívás 1,64 Mrd forint keretösszegeből támogatja az intézményrendszer bővítését. Az EFOP-1.2.1 Védőháló a családokért című felhívás egyik rész célja a kapcsolati erőszak áldozatává vagy elkövetőjévé válás megelőzése, amelyhez kapcsolódó választható tevékenység a kapcsolati erőszak áldozatává és elkövetőjévé válás megelőzését szolgáló programok, egyéni és/vagy csoportos foglalkozások, tanácsadás.

A tudatformáló programok keretében a megyei rendőr-főkapitányságok saját, illetve civil szervezetek bevonásával képzéseket valósítanak meg. A meghívott vendégek között általános- és középiskola igazgatók, gyermekvédelmi szakemberek, kormányhivatalok, gyermekotthonok munkatársai, körzeti megbízottak, a helyi önkormányzat szociális területének képviselői és a vallási közösségek vezetői voltak. Ugyanakkor az emberkereskedelem potenciális áldozatait: a középiskolások, lakásotthonok és egyéb gyermekotthonok 14-18 év közötti neveltjei is részt vettek.

Az Emberkereskedelem Elleni Küzdelem 10. Európai Napja alkalmából a Belügyminisztérium főként a szociális szféra különböző területein dolgozó szakemberek számára tematikus workshopokat szervezett. Sor került emellett a Pest megyében és Budapesten tevékenykedő munkaügyi ellenőrök képzésére, amelynek célja az emberkereskedelem jelenségének, és a témában érintett szervezetek tevékenységének bemutatása, az áldozatazonosítási képesség fejlesztése, proaktív és probléma-orientált munkamódszerek bemutatása volt elméleti és gyakorlati ismeretek átadása révén. A külszolgálatra készülő konzulok képzése 2016 júniusában valósult meg. A képzés célja a külszolgálatra kerülő diplomaták ismereteinek bővítése és felkészítése volt az emberkereskedelem áldozatává vált magyar állampolgárok hatékony azonosítására és az esetek kezelésére.

VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések

Az MNTFS intézkedési terve 12, a Stratégia koordinációjával kapcsolatos konkrét intézkedést tartalmaz, amelyek a Stratégia nyomonkövetési rendszerének működtetését és karbantartását, a statisztikai adatgyűjtések és döntéstámogató megoldások fejlesztését, a közfoglalkoztatás nyomon követését és a helyi esélyegyenlőségi programok támogatását tűzik ki célul. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített intézkedéseken kívül e célokat további intézkedések is szolgálják.

A beavatkozási terület intézkedései közül négy tekinthető megvalósultnak (A). Hét intézkedés végrehajtása a terveknek vagy a módosított terveknek megfelelően folyamatban van (B, F). Két intézkedés esetében beszélhetünk az eredeti tervekhez képest késedelemről (C), ám ezek végrehajtása is folyamatban van.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előre-haladás
VII.1	A stratégia nyomonkövetési rendszerének karbantartása, fejlesztése, az indikátorrendszer rendszeres adatfrissítése	B
VII.2	Statisztikai adatgyűjtések fejlesztése	B
VII.3	Létre kell hozni egy Országos Szegregációs Adatbázist	A
VII.4	Magyarország szegénységterképének létrehozása	A
VII.5	A stratégiában foglalt célok megvalósulását segítő programok értékeléséhez kapcsolódóan a jó gyakorlatok gyűjtése és terjesztése	A
VII.6	A közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomon követése	B
VII.7	Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum	A
VII.8	A Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság határterületi munkacsoportjainak létrehozása és működtetése	B
VII.9.a	Helyi esélyegyenlőség-elvű programok szakmai támogatása (kiemelt projekt)	C
VII.9.b	Az MNTFS helyi megvalósítása, a települések helyi esélyegyenlőségi programjainak támogatása	B
VII.10	A helyi esélyegyenlőségi programok (a továbbiakban: HEP) szabályozási környezetének továbbfejlesztése	C
VII.11	Transznacionális együttműködés a romák felzárkózásának elősegítése érdekében	F
VII.12	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VII.1. Gondoskodni kell a stratégia nyomonkövetési rendszerének karbantartásáról, fejlesztéséről, az indikátor rendszer rendszeres adatfrissítéséről. Ennek érdekében az EU2020 Nemzeti Reform Program szegénység csökkentési céljainak és az MNTFS II. elveinek, céljainak szakmapolitikai fejlesztésekben való érvényesülését segítő, a tervezést, monitorozást szolgáló adatfelvételekre, társadalomtudományi kutatásokra, módszertani fejlesztésekre, az értékelést, bizonyíték alapú szakpolitika-alkotást szolgáló projektek támogatására van szükség. Fejleszteni kell a stratégia beavatkozásaihoz, illetve az ellátások, szolgáltatások átalakításaihoz kapcsolódó beválás- és hatásvizsgálatok rendszerét.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

2016-ban a KSH közreműködésével áttekintésre és frissítésre kerültek az indikátorrendszer mutatói és adatai. A fejlesztésben a KSH a rendelkezésre álló statisztikai adatok figyelembevételével elvégezte az indikátorrendszer felülvizsgálatát, javaslatot tett a módosításokra, amelyek igazodnak az MNTFS céljaihoz, és támaszkodnak a KSH által a közelmúltban az etnikai adatgyűjtések terén végzett fejlesztésekre. Az átalakított indikátorrendszer a 2009–2015. évekre vonatkozó adatokkal, a megváltozott mutatókhoz kapcsolódó metainformációkkal újult meg, fejlesztése folyamatos feladat.

Az akciótervi időszakban az EMMI megbízása nyomán elkészült Biztos Kezdet program hatásvizsgálata. A vizsgálat zárótanulmánya elérhető a <http://hetfa.hu/2017/03/elerheto-a-biztos-kezdet-program-hatasvizgalata/> címen.

VII.2. Fejleszteni kell a szegénységben és kirekesztettségben élők életkörülményeit vizsgáló, meghatározó jelentőségű nagymintás statisztikai felméréseket annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a szegénység továbbörökítésének kérdése, illetve a beavatkozási lehetőségek.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

2014-ben sor került a nemzetiségi hovatartozás (önbevallás) kérdésének beillesztése a MEF (Munkaerő felmérés/utolsó hullám), a HKÉF (Háztartási Költségvetési és Életkörülmény Adatfelvétel/éves) és az ELEF (Európai Lakossági Egészségfelmérés) felvételeknél. 2015-ben a MEF esetében mind a 6 hullámban bevezetésre került a nemzetiségi hovatartozás (önbevallás) kérdése, így az a teljes sokaságra rendelkezésre áll.

2015-től megvalósult a HKÉF módszertani fejlesztése a területi dimenzió bővítésével (megyei szint) és a tartós szegénység vizsgálatának szélesítésével (6 éves panel).

2016-ban a PIAAC próba-felvétel esetében is bevezetésre került a nemzetiségi hovatartozás kérdése.

VII.3. Létre kell hozni az Országos Szegregációs Adatbázist, mely tartalmazza a szegregációval érintett területek térképes ábrázolását is településenként.

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával	Határidő: a források rendelkezésre állásától számított egy év
--	---

A KSH által kialakítandó Országos Szegregációs Adatbázis azon kisebb területek, lakónegyedek lehatárolását jelenti, ahol tömegesen laknak alacsony iskolai végzettségű és munkajövedelemmel nem rendelkező emberek. A szegregációval érintett területek térképes ábrázolása, az ún. szegregátumtérkép, 2016-ban valósult meg a Lechner Tudásközpont révén. Az intézkedés megvalósításának lépései:

- szegregációs módszertan elfogadása,
- azon területek lehatárolása az egyes településeken, ahol tömegesen laknak alacsony iskolai végzettségűek és munkajövedelemmel nem rendelkezők,
- a szegregációval érintett területek térképes ábrázolása településenként.

Az adatállomány és a térképszelvények előállítása 2016 júniusáig megvalósult. A döntéselőkészítések során figyelembe vesszük az adatbázisból és a térképből megismerhető, a szegregációra vonatkozó adatokat.

VII.4. A 2011. évi népszámlálás és a KSH Háztartási Költségvetési és Életkörülmény Adatfelvétele adatainak összekapcsolásával létre kell hozni Magyarország szegénységtérképét.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával	2016. március 31.

A szegénységtérkép létrehozása a 2011. évi népszámlálás és a KSH Háztartási Költségvetési és Életkörülmény Adatfelvétele (HKÉF) összekapcsolásával, a Világbank módszertana alapján valósul meg. Ennek segítségével meghatározhatók azon területek, ahol beavatkozásokra van szükség, továbbá mutatják a már megvalósult beavatkozások helyi szintű hatásait. 2015-ben megkezdődött a módszertani előkészítő munka és a modellépítés, de abban az évben források hiányában a szegénységtérkép nem jött létre. A szükséges források biztosításával a térkép 2016 végéig elkészült, elérhető az alábbi címen: www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/jovedelmi_szegenyseg_terkep.pdf

VII.5. A társadalmi felzárkózást segítő programok jó gyakorlatainak azonosítására, számbavételére, a tapasztalatok hasznosítását támogató nyilvánosságának megteremtésére megkezdett módszertani fejlesztéseket folytatni kell. Ki kell alakítani a jó gyakorlatok, bevált intézkedések széles körűen elérhető adattárát.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	2016. március 31.

A Világbankkal 2015-ben megkezdett munka nyomán, annak eredményeiből kiindulva folytatódik a felzárkózás-szakpolitikai jó gyakorlatok rendszeres értékelési és gyűjtési rendszerének kialakítása. A helyi esélyegyenlőségi programok jó gyakorlatait összegyűjtő világbanki tanulmány – benne a jó gyakorlatok módszertana és leírásai – elérhető a <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2016/05/24/targeted-investments-and-local-action-to-ensure-social-inclusion-for-hungarys-poorest> címen.

VII.6. A közfoglalkoztatás munkaerőpiacra gyakorolt hatásának méréséhez, valamint a szakpolitikai vezetésnek és a nyilvánosságnak szóló tájékoztatáshoz, a döntéshozatali szinttől a végrehajtás szintjéig terjedő, teljes körű szakmai információnyújtást biztosító egységes monitoring rendszert kell kialakítani.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter nemzetgazdasági miniszter emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Az intézkedés tartalmazza a közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomon követését, célja az eszköz célzásának és eredményességének javítása. Ennek keretében 2016-ban megtörtént a Belügyi Tudományos Tanács Közfoglalkoztatási munkacsoportjának megalakítása; helyzetelemzés készítése és konferencia megrendezése „A közfoglalkoztatás aktuális kihívásai” címmel. Összeállítás készült a lehetséges kutatási témákról. 2017. január 1-jétől az Ft. törvénymódosítása lehetővé teszi, hogy az NFA Start előirányzatából a közfoglalkoztatást érintő kutatások finanszírozhatók legyenek. Folyamatban van egy 2016-ban indult kutatás elkészítése a Századvég részéről két témában: „Tartósan közfoglalkoztatásban maradók jellemzőinek feltárása”, valamint „Esettanulmányos kutatás: gazdasági és társadalmi szervezetek bevonása a közfoglalkoztatásba” címmel.

A komplex monitoring rendszer kialakításra került. Ennek részeként a meglévő indikátorok alkalmazását is magába foglaló új indikátorrendszer került kialakításra, amely tartalmazza a teljesítményindikátorokat

is. 2015-ben megtörtént ezek informatikai fejlesztése és bevezetése. A komplex monitoring rendszert folyamatosan fejleszteni szükséges.

A Belügyminisztérium 2015. március 20-án elindította tematikus weblapját, amely a közfoglalkoztatás rendszerét érintően széleskörű tájékoztatást nyújt közfoglalkoztatóknak és közfoglalkoztatottaknak egyaránt. A Közfoglalkoztatási Portál a kormány.hu honlapcsalád részeként információkat szolgáltat a közfoglalkoztatás rendszeréről, beleértve annak létszámaira és költségeire vonatkozó adatait. Tájékoztatást ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket, valamint a képzésekre, szolgáltatásokra vonatkozó információkat. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. A honlapon megjelennek a Belügyminisztérium közfoglalkoztatásra vonatkozó havi és éves adatai, valamint 2013-ig visszamenően folyamatosan frissül a közfoglalkoztatás főbb statisztikai adatainak havi időszora is.

A helyi sajátosságokra építve a közfoglalkoztatási programokat több példamutató település is kiemelkedő minőségben végzi. A Belügyminisztérium 2012-től kezdődően 4 kiadványban gyűjtötte össze a közfoglalkoztatás jó gyakorlatait, amelyek a Közfoglalkoztatási portálon is olvashatóak. A portálon mindezek mellett külföldi jó gyakorlatok is megtalálhatóak, elsősorban a szociális szövetkezeteket érintően (spanyol példák).

VII.7. Létre kell hozni egy felzárkózást segítő gazdasági fórumot, melynek célja a gazdasági szereplők társadalmi felelősségvállalásának összekapcsolása az MNTFS II. végrehajtásával.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter**

Határidő:

2015. szeptember 30.

A Kormány a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozásáról szóló 1548/2015. (VIII. 7.) Korm. határozattal döntött a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozásáról. A Fórum 2016. január 14-én megtartotta alakuló ülését 45 vállalat képviseletével. Határozattal megalakították a Felzárkózást Segítő Gazdasági Munkacsoportot, amely 2016. március 4-én tartotta első ülését. A munkacsoport tagjai úgy döntöttek, hogy szekciókba tömörülnek a rendes munkacsoportos ülések között. Megalakult az Oktatási szekció, a Foglalkoztatási szekció, a Lakhatási és mobilitási szekció, valamint az Egészségügyi szekció. 2016-ban további három olyan multinacionális vállalat kérte felvételét a Fórumba, amely a Kormány stratégiai partnere. A Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum éves munkájáról jelentés készült.

VII.8. A felzárkózás-politika horizontális szakpolitikaként való kezelésének erősítése érdekében a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság keretében az ágazatközi koordinációt erősítő határterületi munkacsoportokat kell működtetni.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

folyamatos

Már maga az MNTFS intézkedési terve, indikátorainak meghatározása is határterületi-ágazatközi munkacsoportok keretei között zajlott.

A határterületi munkacsoportok előkészítését és összehívását az EMMI végzi.

A Munkacsoportok feladata:

- megalapozni, elindítani az operatív munkát egyes közös fellépést, intézkedést igénylő területeken,
- az MNTFS szempontjainak egyes ágazatokba való beépítése,
- az egyes témakörökben az ágazatközi operatív munka irányának kijelölése,
- egyes – több ágazat eszközrendszerét érintő – konkrét programokról, intézkedésekről, szabályozási eszközökről való döntés előkészítés,
- több ágazatot is érintő programok eredményeinek közös áttekintése,

- a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság rendszeres tájékoztatása az előrehaladásról.

A munkacsoportok az alábbi területeken jöttek, illetve jönnek létre: gyermek jól-lét, oktatási esélyteremtés, felsőoktatási esélyteremtés, egészségügy, helyi esélyegyenlőségi programok, társadalmi felelősségvállalás, roma kultúra, valamint közösségfejlesztés és önkéntesség.

A nyolcból hat munkacsoport már megkezdte és végzi munkáját.

VII.9. Támogatórendszert kell kialakítani, amely segíti a települési önkormányzatokat a helyi esélyegyenlőségi programok felülvizsgálatában és végrehajtásában. El kell végezni a helyi esélyegyenlőségi programok értékelését.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az esélyegyenlőségi programok értékelését illetően 2016. március 31., a szakmai támogatás tekintetében folyamatos
--	---

A helyi esélyegyenlőség-elvű programok szakmai támogatása (kiemelt projekt, ESZA) célkitűzés jelenleg nem valósul meg.

Az intézkedés célját szolgáló kiemelt projektet először standarddá, majd egyszerűsítetté kellett átalakítani. Az EFOP-1.6.3-17 konstrukció (Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan) a megyei önkormányzatok (18 db, Pest megye és Budapest kivételével) szervezetfejlesztését támogatja, azaz egy felzárkózási munkatárs alkalmazását teszi lehetővé, illetve opcionálisan egy instruktorképzés megvalósítása is megoldható. További kötelezően megoldandó feladatok: kompetenciafejlesztő és érzékenyítő tréningek megtartása, Megyei Felzárkózási Fórum létrehozása és működtetése, szolgáltatásiút-térkép létrehozása, Megyei Esélyteremtő Paktum létrehozása, közösségi együttműködést erősítő rendezvénysorozat szervezése. A projekt 36 hónapos és 1,2 Mrd költségkerettel rendelkezik, 2017. április 28-án jelent meg.

Előzményprojekt eredményei:

Az ÁROP-1.1.16 Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitika kapacitásának biztosítása című projekt felkészítette az önkormányzati tisztviselőket a HEP-ek elkészítésére, valamint a helyi szükségletekhez igazított intézkedések megfogalmazására és megvalósítására annak érdekében, hogy a településeken élő támogatandó társadalmi csoportok – kiemelt figyelemmel a mélyszegénységben élőkre, romákra, gyermekekre, fogyatékkal élő személyekre, nőkre és az idősekre – helyzete, életminősége javuljon. A kiemelt projekt eredményeképpen 2014 decemberének végéig elkészült 3155 önkormányzati HEP, és megtörtént 4380 önkormányzati tisztviselő képzése, továbbá országsszerte szemléletformáló programok valósultak meg.

A jelentés készítésének idején az esélyegyenlőségi mentorok száma 50 (plusz 50 fő mentorasszisztens), a HEP-ekben foglalt intézkedések éves megvalósítását segítő éves munkatervek száma 400, mintegy 3000 HEP felülvizsgálata készült el, és 2400-an végezték el az esélyteremtő szemlélet kialakítását célzó képzéseket, tréningeket.

Az esélyegyenlőség növelése céljából jött létre az ÁROP-1.A.3 pályázati lehetőség is, amely a járási szintű programok, a Járási Esélyteremtő Programtervek (JEP) mentén segítette a HEP-ek céljainak megvalósítását. 83 nyertes pályázó kezdte meg a munkát 2015-ben. A járási szintű koordináció, összehangolt munkavégzés egyrészt hatékonyabbá teheti a programok intézkedési terveinek megvalósítását, másrészt segítheti a kisebb (500-400 fő alatti) települések igényérvényesítő képességének növelését. A projektek megvalósításának eredményeképpen – többek között – számos járási szintű esélyteremtési kerekasztal-megbeszélés zajlott le, amelyeken az állami intézményeken kívül az egyházak, a civil szervezetek, és a piaci szereplők is aktívan részt vettek. Az esélyteremtési kerekasztalok eredményeképpen jöttek létre a Járási Esélyteremtő Programtervek (JEP).

VII.9. a-b

VII.10. A hatályos helyi esélyegyenlőségi programok értékelési tapasztalatai alapján tovább kell fejleszteni a HEP szabályozási környezetét, valamint a HEP intézkedési tervek összehangolását és végrehajtását segítő járási szintű koordináció rendszerét.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

2016. június 15.

A Világbank és az EMMI közös előkészítő munkájának eredményeként megszülettek a "Számok mögött az ember. Kézikönyv a helyi esélyegyenlőségi programok hatékony megvalósításához", illetve "Az inkluzív növekedés elősegítése Magyarországon. A társadalmi felzárkóztatást elősegítő helyi szintű beavatkozások tervezési és végrehajtási keretrendszerének javítását célzó iránymutatások" című tanulmányok. A dokumentumok elérhetők a <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2016/05/24/targeted-investments-and-local-action-to-ensure-social-inclusion-for-hungarys-poorest> címen.

A HEP szabályozási környezetének fejlesztésére, a fejlesztés konkrét lehetőségeinek áttekintésére tanulmányt készített az EMMI. Ennek szakértői egyeztetése folyamatban van.

VII.11. Programokkal kell támogatni az Európai Roma Keretstratégiát megvalósító tagállamok, valamint a Kárpát-medencei romák felzárkózásának elősegítése érdekében az érintett országok (különösen a V4 tagországok) együttműködését, tapasztalatcseréjét.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Határidő:

folyamatos

EFOP transznacionális programjai között EFOP-5.2.2-17 számmal, az Európai Roma Keretstratégia megvalósítása a Kárpát-medencei romák felzárkózásának elősegítése érdekében az érintett országok együttműködését, tapasztalatcseréjét, közös programjait támogató felhívás 2017 májusában jelent meg.

A felhívás célja a nemzetközi együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása az EFOP Együttműködő társadalom és a Gyarapodó tudástőke prioritási tengelyek által lefedett szakterületeken a társadalmi kihívásokra adott válaszok javítása érdekében.

A projekt célja nemzetközi tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerése, illetve ahol lehet, kipróbálása, valamint ajánlások kidolgozása a hazai alkalmazásra.

A projektekben tervezett beavatkozási irányok többek között a következők lehetnek: az Európai Roma Keretstratégia megvalósítása a Kárpát-medencei romák felzárkózásának elősegítése érdekében, az érintett országok (különös tekintettel a V4 tagországokra) együttműködésének, tapasztalatcseréjének, közös programjainak támogatása.

VII.12. A felzárkózást szolgáló beavatkozások, fejlesztések hatékonyságának, eredményességének javítása, az intézkedések célzása érdekében fejleszteni kell az etnikai, nemzetiségi adatgyűjtés statisztikai eszközeit.

Felelős:

emberi erőforrások minisztere

Miniszterelnökséget vezető miniszter a

Központi Statisztikai Hivatal bevonásával

Határidő:

folyamatos

A Miniszterelnökség az EMMI szakértőivel együttműködve alakította ki az uniós programokban résztvevő személyek személyi kérdőívének az önkéntes nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdését. Így a kérdőív – a KSH nagymintás adatfelvételeiben alkalmazott kérdésformulának megfelelően – lehetővé teszi a kettős identitás vállalását. Ennek nyomán valamennyi bevonáson alapuló, a társadalmi felzárkózás céljait szolgáló uniós fejlesztési programban mód nyílik a résztvevők önkéntes bevalláson alapuló nemzetiségi identitásáról szóló adatgyűjtésre. Az adatokból információink lehetnek a roma népesség részvételének arányairól az egyes fejlesztési programokban.

4. Az intézkedések előrehaladása

	Intézkedés kód	Intézkedés rövid cím	Előrehaladás
1	I.1.a	A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása	B
2	I.1.b	A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása	A
3	I.2	Koragyermekkori intervenció megerősítése	F
4	I.3.a	Védőháló a családokért	F
5	I.3.b	Kisközösségek fejlesztése	F
6	I.4.a	Gyermekétkeztetés bővítése, kedvezményezett kör kiterjesztése	A
7	I.4.b	Szünidei étkezés /élelmiszersegély biztosítása	B
8	I.4.c	Gyermekétkeztetés kedvezményezett körének kiterjesztése	B
9	I.5.a	A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése, korai beavatkozás	C
10	I.5.b	Veszélyeztetett gyermekek családban tartásának elősegítése, szakellátásba kerülésük megelőzése	C
11	I.5.c	A szülői attitűd és képességek fejlesztése.	C
12	I.6.a	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása	C
13	I.6.b	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása	C
14	I.6.c	A veszélyeztetett és családjukból kiemelt gyermekek egészséges lelki fejlődése	C
15	I.7	Roma nevelőszülők képzése, az ellátásra szoruló roma gyermekek megfelelő elhelyezése	C
16	I.8.a	Integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban	C
17	I.8.b	Integrált térségi és Biztos Kezdet gyermekprogramok támogatása	C
18	I.8.c	Gyermekek esélyeit növelő helyi/térségi projektek szakmai-módszertani támogatása	B
19	I.9.a	Kistélepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése	B
20	I.9.b	Kistélepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelését szolgáló programokhoz kapcsolódó infrastrukturális háttér biztosítása	B
21	I.10.a	Biztos kezdet szolgáltatások fejlesztése	B
22	I.10.b	Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése	B
23	I.11	A gyermekjóléti és a családsegítő szolgáltatások áttekintése	B
24	I.12.a	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság belépési feltételeinek módosítása	B
25	I.12.b	A hátrányos helyzet fogalmának és szabályozásának áttekintése	B
26	II.1.a	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának infrastrukturális és személyi feltételeinek megteremtése	C
27	II.1.b	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának infrastrukturális és személyi feltételeinek megteremtése	C
28	II.2	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába utazásának megoldása	B
29	II.3.a	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	C
30	II.3.b	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	F
31	II.3.c	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járásának módszertani támogatása komplex programokkal	F
32	II.4	A köznevelés hátránykompenzáló képességének növelése	F
33	II.5	A pedagógus életpálya modellben elismerhető legyen a hátrányos helyzetű tanulók nevelése	A

34	II.6.a	Befogadó nevelés gyakorlatának erősítése, szakmai támogatása, alulteljesítő intézmények komplex fejlesztése	B
35	II.6.b	Az oktatás hátránykompenzációs szerepének javítása	B
36	II.6.c	A korai iskolaelhagyás megelőzését célzó program a szakképzésben	B
37	II.7.a	A korai iskolaelhagyás megelőzését szolgáló intézkedések	F
38	II.7.b	Roma lányok felzárkózásának segítése	F
39	II.8	A SNI tanulók minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása	A
40	II.9.a	Hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességét elősegítő programok működtetése, továbbfejlesztése	C
41	II.9.b	Az Arany János Kollégiumi Program, az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program és az Arany János Tehetséggondozó Program továbbfejlesztése	B
42	II.9.c	Tanoda programok támogatása	B
43	II.9.d	Második Esély Típusú fejlesztések	G
44	II.9.e	Kortárs segítői mentorhálózat kialakítása	C
45	II.9.f	Szakképzési tanulmányi ösztöndíj	B
46	II.10.a	Pedagógusok felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére	C
47	II.10.b	Pedagógusok felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére	B
48	II.11	Iskolai szociális munka bevezetése	C
49	II.12	A pedagógusképző intézmények és a hátrányos helyzetű gyerekeket eredményesen nevelő köznevelési intézmények/tanodák közötti együttműködés ösztönzése	C
50	II.13.a	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása	B
51	II.13.b	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása	A
52	II.14	A hallgatói ösztöndíj és juttatásrendszer általános reformja	C
53	II.15.a	Hátrányos helyzetű fiatalok egészséges életmódját elősegítő program	B
54	II.15.b	Hátrányos helyzetű fiatalok diák- és szabadidősportban való részvételének támogatása.	B
55	II.16.a	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
56	II.16.b	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
57	II.16.c	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
58	II.16.d	Tehetséggondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
59	II.17	Az egész életre kiterjedő tanulás támogatása	B
60	II.18	A gyermekek teljes iskolai életútjának követésére alkalmas informatikai rendszer megteremtése	C
61	II.19	Meg kell vizsgálni az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülményeket	B
62	III.1.a	A társadalmi vállalkozások, szociális szövetkezetek már kialakult hálózatának bővítése, a meglévők további támogatása	C
63	III.1.b	Közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek kialakítása	B
64	III.2	Bővíteni kell a hátrányos helyzetűek munkalehetőségeit.	B
65	III.3	Szociális földprogramok folytatása, fejlesztése	B
66	III.4	Nyílt munkaerőpiacra történő visszakerülés növelése a közfoglalkoztatásban	B
67	III.5	Erősíteni kell a közfoglalkoztatás célzottságát	B

68	III.6	Munkahelyvédelmi Akcióterv	B
69	III.7	Ifjúsági Garancia munkaerő-piaci program	B
70	III.8	Hátrányos helyzetűek aktív munkaerő-piaci programja	B
71	III.9	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja	B
72	III.10	Munka és magánélet összeegyeztetését szolgáló projektek	B
73	III.11	Munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése	B
74	III.12	A munkaképes korú népesség digitális kompetenciáinak fejlesztése	B
75	III.13.a	Nő az esély – képzés	C
76	III.13.b	Nő az esély – foglalkoztatás	C
77	III.13.c	A roma lányok szakmatanulási lehetőségeinek vizsgálata	C
78	III.14	"Aktívan a tudásért"	B
79	III.15.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák munkalehetőségeinek bővítése a szociális gazdaság eszközeivel	B
80	III.15.b	Romák szociális gazdaságban való részvételének erősítése.	B
81	III.15.c	Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	B
82	III.16	Visszatérítendő támogatások nyújtása hátrányos helyzetű személyek és vállalkozások számára	H
83	III.17	Hátrányos helyzetűek foglalkoztatása állami beruházásokban	H
84	III.18	Közbeszerzési szabályok áttekintése	B
85	III.19	A munkaerő mobilitásának támogatása	C
86	III.20	A hulladékgazdálkodás, hulladékhasznosítás, megújuló energia programok területén megvalósuló gazdaságfejlesztési programokkal kell támogatni az alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül különösen a nők, romák – foglalkoztatását és a képzésükben való együttműködést vállaló vállalkozásokat, valamint a magas élők munkajellegű kezdeményezéseket.	H
87	IV.1	Az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés javítása	B
88	IV.2	Egyéni és közösségi életmódváltó programok, az egészségfejlesztéssel kapcsolatos üzenetek eljuttatása a hátrányos helyzetű lakosság részére	B
89	IV.3	A teljes körű iskolai egészségfejlesztés kiépítésének érdekében egészségfejlesztési programokat kell indítani a köznevelési intézményekben, különös tekintettel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat veszélyeztető egészségügyi rizikófaktorokra, problémákra.	B
90	IV.4	A hátrányos helyzetű szülők és fejlesztendő járásokban dolgozó szakemberek számára korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása	B
91	IV.5	Ösztönözni kell a szoptatást támogató programokban való részvételt	B
92	IV.6	Javítani kell a szenvedélybetegségek megelőzését célzó programok és beavatkozások igénybevételét	B
93	IV.7	Dohányzás leszokás támogatása	B
94	IV.8	A területi különbségekből eredő, az egészségben megmutatkozó egyenlőtlenségek feltárása	A
95	IV.9	A választható humán papillomavírus (HPV) elleni oltás térítésmentes elérhetővé tétele minden, az érintett korosztályba tartozó lány számára	A
96	IV.10	Hiánypótló képzés megvalósítása az egészségügyi szakképzésben	B
97	V.1.a	Integrált területi programok emberi erőforrás-fejlesztést célzó beavatkozásai	B
98	V.1.b	Integrált területi beruházások megvalósításának támogatása a fejlesztendő járásokban	B
99	V.2.a	Települési leszakadási folyamatok megállítása	B
100	V.2.b	Települési leszakadási folyamatok megállítása	B
101	V.3	Célzott programot kell indítani az elnéptelenedő falvak leszakadási folyamatainak megakadályozása érdekében	B
102	V.4.a	Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózásának elindítása	B

103	V.4.b	Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózási esélyeinek megteremtése	B
104	V.4.c	Tiszabő és Tiszabura települések helyzetének rendezése	B
105	V.5.a	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (komplex telepprogramok humán elemei)	B
106	V.5.b	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő infrastrukturális beruházások (komplex telepprogramok lakhatási eleme)	B
107	V.5.c	Szegregátumok, vadtelepek felszámolása az egészséges, biztonságos lakhatás érdekében	B
108	V.5.d	Szociális városrehabilitáció (ERFA)	A
109	V.5.e	Szociális városrehabilitáció (ESZA)	B
110	V.6.a	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő központi program (kiemelt projekt)	B
111	V.6.b	A telepprogramok egységes és hatékony végrehajtása érdekében el kell fogadni a telepprogramokhoz kapcsolódó szakpolitikai stratégiát.	A
112	V.7	Innovatív programokat kell kidolgozni a mélyszegénységben élő emberek integrációjának támogatására	B
113	V.8	Közlekedési fejlesztése hátrányos helyzetű területeken	A
114	VI.1.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák aktív társadalmi szerepvállalása	B
115	VI.1.b	Roma nők társadalmi szerepvállalásának megerősítése	F
116	VI.2	Roma mentorhálózat fejlesztése	B
117	VI.3	Társadalmi szemléletformálás a média bevonásával	B
118	VI.4	"Közös értékeink – sokszínű társadalom" (Nemzetiségek, kiemelten romák és a többségi társadalom közötti párbeszéd előmozdítása).	F
119	VI.5	„Élő történelem” – a Magyarországon élő – kiemelten roma – nemzetiségek történetének, kultúrájának, jelenének bemutatása	B
120	VI.6.a	A felzárkózási szempontok erősítése a kormányhivatalokban	B
121	VI.6.b	A felzárkózási szempontok erősítése az önkormányzatoknál	B
122	VI.6.c	Felzárkózási, esélyegyenlőségi szempontok a közszolgálati munkában	B
123	VI.7	A humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztése	B
124	VI.8	Az iskolarendszerben elérhető/ nem elérhető fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítése	B
125	VI.9	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	G
126	VI.10.a	Cselekvő közösségek – Aktív közösségi szerepvállalás	F
127	VI.10.b	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése	F
128	VI.10.c	A közművelődési intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért	F
129	VI.11	A roma/cigány nemzetiséggel, a roma/cigány holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálata	B
130	VI.12	A prostitúció és emberkereskedelem áldozatává válás folyamatainak kutatása, és felvilágosító programok szervezése	B
131	VI.13	Az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás	F
132	VII.1	A stratégia nyomonkövetési rendszerének karbantartása, fejlesztése, az indikátor rendszer rendszeres adatfrissítése	B
133	VII.2	Statisztikai adatgyűjtések fejlesztése	B
134	VII.3	Létre kell hozni egy Országos Szegregációs Adatbázist	A
135	VII.4	Magyarország szegénységtérképének létrehozása	A
136	VII.5	A stratégiában foglalt célok megvalósulását segítő programok értékeléséhez kapcsolódóan a jó gyakorlatok gyűjtése és terjesztése	A
137	VII.6	A közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomon követése	B

138	VII.7	Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum	A
139	VII.8	A Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság határterületi munkacsoportjainak létrehozása és működtetése	B
140	VII.9.a	Helyi esélyegyenlőség-elvű programok szakmai támogatása (kiemelt projekt)	C
141	VII.9.b	Az MNTFS helyi megvalósítása, a települések helyi esélyegyenlőségi programjainak támogatása	B
142	VII.10	A HEP-ek szabályozási környezetének továbbfejlesztése	C
143	VII.11	Transznacionális együttműködés a romák felzárkózásának elősegítése érdekében	F
144	VII.12	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

5. A Stratégia céljai és az intézkedési terv beavatkozásai

AZ MNTFS II. céljai		Kapcsolódó intézkedések száma
1.	A szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése, különös tekintettel a roma népességre.	0
1.1.	A romák, tartósan rászoruló munkaeerő-piaci integrációjának elősegítése, foglalkoztatottsági szintjük emelése.	0
1.1.1.	A roma és a mélyszegénységben élő aktív korúak képzettségi szintjének emelése.	4
1.1.2.	Gazdaság- és vállalkozásfejlesztés a hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű emberek foglalkoztatása érdekében (elsődleges munkaeerőpiacon a magas élőmunka igényű ágazatok, szociális gazdaság, atipikus foglalkoztatási formák).	14
1.1.3.	A munkaeerő-piaci integrációt támogató munkaügyi és szociális ellátások, szolgáltatások elérhetőségének, minőségének, hatékonyságának fejlesztése.	2
1.1.4.	A közfoglalkoztatás, mint a közösségért végzett értékteremtő munka rendszerének fejlesztése, bővítése, a lehetőség szerint személyre szabott közfoglalkoztatás nyílt munkaeerő-piacra való átmeneti jellegének erősítése.	4
1.1.5.	Az aktivitást erősítő, munkavállalásra ösztönző segélyezési rendszer kialakítása.	0
1.1.6.	A munkahely és a család összeegyeztetése az atipikus foglalkoztatási formák támogatásával.	1
1.1.7.	A jövedelmi egyenlőtlenségek további növekedésének megakadályozása.	2
1.2.	A gyermekszegénységet, mélyszegénységet és a roma népességet célzó szakpolitikák, beavatkozások tervezését, nyomon követését, értékelését szolgáló adminisztrációs és statisztikai adatforrások, információs rendszerek fejlesztése.	6
2.	A szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása.	0
2.1.1.	A családokat érintő jóléti transzferek szinten tartása	1
2.1.2.	A gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátások, szolgáltatások elérhetőségének, minőségének, hatékonyságának fejlesztése.	23
2.1.3.	A fejlődési eltérések időben történő felismerése, kezelése, a korai képességgondozás, a koragyermekkorai nevelés, gondozás fejlesztése.	2
2.2.	A roma és mélyszegénységben élő gyerekek oktatáshoz való hozzáférésének javítása.	15
2.3.	Az iskolai lemorzsolódás csökkentése.	16
3.	A társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés javítása, a társadalmi összetartozás erősítése.	1
3.1.	A lakhatási körülmények, a lakhatás biztonságának javítása, lakhatási lehetőségek bővítése (bérlakás).	1
3.2.	A települési és térségi szegregáció csökkentése.	20
3.3.	A romák, mélyszegénységben élők és gyermekek egészségi állapotának javítása, a születéskor várható élettartam növelése, valamint az egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférésük javítása.	11
3.4.	A társadalmi együttélés alapját jelentő bizalom erősítése, a romákkal szembeni diszkrimináció csökkentése.	17
3.5.	Az érintettek bevonása a programok tervezésébe, végrehajtásába, értékelésébe.	4
Intézkedések száma összesen		144